

Publicatieblad

van de Europese Unie

L 166

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

57e jaargang

5 juni 2014

Inhoud

II Niet-wetgevingshandelingen

INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN

- ★ **Besluit 2014/326/GBVB van de Raad van 28 januari 2014 betreffende de ondertekening en de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Korea tot vaststelling van een kader voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie** 1
- Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Korea tot vaststelling van een kader voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie** 3

VERORDENINGEN

- ★ **Verordening (EU) nr. 601/2014 van de Commissie van 4 juni 2014 tot wijziging van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 van het Europees Parlement en de Raad wat de levensmiddelen categorieën van vlees en het gebruik van bepaalde levensmiddelenadditieven in vleesbereidingen betreft ⁽¹⁾** 11
- ★ **Uitvoeringsverordening (EU) nr. 602/2014 van de Commissie van 4 juni 2014 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen ter vergemakkelijking van de convergentie van toezichtspraktijken met betrekking tot de uitvoering van additionele risicogewichten overeenkomstig Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾** 22
- Uitvoeringsverordening (EU) nr. 603/2014 van de Commissie van 4 juni 2014 tot vaststelling van de forfaitaire invoerwaarden voor de bepaling van de invoerprijs van bepaalde groenten en fruit** 25

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

NL

Besluiten waarvan de titels mager zijn gedrukt, zijn besluiten van dagelijks beheer die in het kader van het landbouwbeleid zijn genomen en die in het algemeen een beperkte geldigheidsduur hebben.

Besluiten waarvan de titels vet zijn gedrukt en die worden voorafgegaan door een sterretje, zijn alle andere besluiten.

BESLUITEN

2014/327/EU:

- ★ **Besluit van de Raad van 6 mei 2014 tot vaststelling van het standpunt van de Unie op de 53e zitting van de OTIF-commissie van deskundigen voor het vervoer van gevaarlijke goederen, voor wat betreft bepaalde wijzigingen in bijlage C bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF), van toepassing vanaf 1 januari 2015** 27

2014/328/EU:

- ★ **Besluit van de Europese Centrale Bank van 12 maart 2014 tot wijziging van Besluit ECB/2013/35 inzake aanvullende met herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand verband houdende maatregelen (ECB/2014/11)** 31

RICHTSNOEREN

2014/329/EU:

- ★ **Richtsnoer van de Europese Centrale Bank van 12 maart 2014 tot wijziging van Richtsnoer ECB/2011/14 betreffende monetaire beleidsinstrumenten en -procedures van het Eurosysteem (ECB/2014/10)** 33

2014/330/EU:

- ★ **Richtsnoer van de Europese Centrale Bank van 12 maart 2014 tot wijziging van Richtsnoer ECB/2013/4 inzake aanvullende tijdelijke maatregelen betreffende herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand en tot wijziging van Richtsnoer ECB/2007/9 (ECB/2014/12)** 42

III *Andere handelingen*

EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

- ★ **Beschikking van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA nr. 407/13/COL van 23 oktober 2013 houdende de 90e wijziging van de formele en materiële regels op het gebied van staatssteun door invoeging van een nieuw hoofdstuk inzake regionale steunmaatregelen 2014-2020 en door verlenging van de geldigheid van het hoofdstuk inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 en het hoofdstuk betreffende de criteria voor een diepgaande beoordeling van regionale steun voor grote investeringsprojecten** 44

II

(Niet-wetgevingshandelingen)

INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN

BESLUIT 2014/326/GBVB VAN DE RAAD

van 28 januari 2014

betreffende de ondertekening en de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Korea tot vaststelling van een kader voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 37, juncto artikel 218, leden 5 en 6, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De voorwaarden voor de deelname van derde staten aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie dienen te worden vastgelegd in een overeenkomst tot vaststelling van een kader voor de mogelijke deelname in de toekomst, in plaats van per geval voor elke desbetreffende operatie te worden bepaald.
- (2) Ingevolge de vaststelling door de Raad, op 13 november 2012, van een besluit houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen, heeft de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid onderhandeld over een overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Korea tot vaststelling van een kader voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie („de overeenkomst”).
- (3) De overeenkomst dient te worden goedgekeurd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Korea tot vaststelling van een kader voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie wordt namens de Unie goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad wordt gemachtigd de persoon (personen) aan te wijzen die bevoegd is (zijn) de overeenkomst te ondertekenen teneinde daardoor de Unie te binden.

Artikel 3

De voorzitter van de Raad verricht namens de Unie de in artikel 16, lid 1, van de overeenkomst bedoelde kennisgeving ⁽¹⁾.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.

Gedaan te Brussel, 28 januari 2014.

Voor de Raad
De voorzitter
G. STOURNARAS

⁽¹⁾ De datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst zal door het secretariaat-generaal van de Raad bekendgemaakt worden in het *Publicatieblad van de Europese Unie*

VERTALING

OVEREENKOMST**tussen de Europese Unie en de Republiek Korea tot vaststelling van een kader voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Europese Unie**

DE EUROPESE UNIE (de „Unie”) of (de „EU”)

enerzijds, en

DE REPUBLIEK KOREA

anderzijds,

hierna „de partijen” genoemd,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Unie kan besluiten over te gaan tot actie op het gebied van crisisbeheersing, met inbegrip van vredeshandhavingsoperaties of humanitaire operaties.
- (2) De Unie zal besluiten of derde staten worden uitgenodigd deel te nemen aan een crisisbeheersingsoperatie van de Unie. De Republiek Korea kan deze uitnodiging van de Unie aannemen en haar bijdrage aanbieden. De Unie zal dan een besluit nemen over het aanvaarden van de voorgestelde bijdrage.
- (3) De voorwaarden voor de deelname van de Republiek Korea aan crisisbeheersingsoperaties van de Unie dienen te worden vastgelegd in een overeenkomst tot vaststelling van een kader voor mogelijke deelname in de toekomst, in plaats van per geval voor elke desbetreffende operatie te worden bepaald.
- (4) Een dergelijke overeenkomst mag geen afbreuk doen aan de autonome besluitvorming van de Unie en mag niet vooruitlopen op het per geval te nemen besluit van de Republiek Korea om, overeenkomstig haar rechtsstelsel, deel te nemen aan een crisisbeheersingsoperatie van de Unie.
- (5) Een dergelijke overeenkomst moet alleen betrekking hebben op toekomstige crisisbeheersingsoperaties van de Unie en mag geen afbreuk doen aan eventuele bestaande overeenkomsten waarbij de deelname van de Republiek Korea aan een reeds ondernomen crisisbeheersingsoperatie van de Unie wordt geregeld.

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

AFDELING I

ALGEMENE BEPALINGEN*Artikel 1***Besluiten in verband met de deelname**

1. Wanneer de Unie besluit de Republiek Korea uit te nodigen deel te nemen aan een EU-crisisbeheersingsoperatie, verstrekt zij alle relevante informatie en evaluaties in verband met die operatie teneinde de Republiek Korea beter in staat te stellen de uitnodiging van de Unie in overweging te nemen.
2. De Unie verstrekt de Republiek Korea zo spoedig mogelijk een eerste indicatie van de vermoedelijke bijdrage van de Republiek Korea in de gemeenschappelijke kosten of de kosten die zijn omschreven in de operationele begroting, overeenkomstig de artikelen 8 en 12, teneinde de Republiek Korea bij te staan bij de formulering van haar aanbod.

3. Zodra de Republiek Korea heeft besloten een aanbod betreffende een bijdrage te doen, bepaalt de Republiek Korea de bijdrage die zij aan de Unie wil voorstellen en verstrekt zij informatie over die bijdrage, onder meer over de mogelijke samenstelling van het Koreaanse personeelscontingent.
4. De Unie evalueert de bijdrage van de Republiek Korea in overleg met het land. De Republiek Korea kan ervoor kiezen haar bijdragevoorstel te allen tijde te herzien tijdens de overleg- en beoordelingsprocedure.
5. De Unie deelt de Republiek Korea het resultaat van haar evaluatie en haar besluit over het bijdragevoorstel van de Republiek Korea schriftelijk mee teneinde de deelname van de Republiek Korea overeenkomstig het bepaalde in deze overeenkomst te waarborgen.
6. De Republiek Korea kan zich op eigen initiatief of op verzoek van de Unie en na overleg tussen de partijen te allen tijde geheel of gedeeltelijk terugtrekken uit de deelname aan een crisisbeheersingsoperatie van de Unie.

Artikel 2

Kader

1. De Republiek Korea sluit zich aan bij het besluit van de Raad waarbij de Raad van de Europese Unie besluit dat de Unie de crisisbeheersingsoperatie zal uitvoeren, en bij ieder ander besluit waarbij de Raad van de Europese Unie besluit de EU-crisisbeheersingsoperatie te verlengen overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst en eventuele vereiste uitvoeringsregelingen.
2. De bijdrage van de Republiek Korea aan een EU-crisisbeheersingsoperatie doet geen afbreuk aan de autonome besluitvorming van de Unie.

Artikel 3

Status van het personeel en de troepen van de Republiek Korea

1. De status van het personeel dat door de Republiek Korea wordt gedetacheerd naar een civiele EU-crisisbeheersingsoperatie en/of van de troepen die door de Republiek Korea worden geleverd voor een militaire EU-crisisbeheersingsoperatie, wordt geregeld door de overeenkomst over de status van de troepen/missie, indien deze is gesloten, tussen de Unie en de staat/de staten waar de operatie wordt uitgevoerd.
2. De status van het personeel dat is gedetacheerd naar het hoofdkwartier of de commando-onderdelen buiten de staat/de staten waar de EU-crisisbeheersingsoperatie plaatsvindt, berust op afspraken tussen het betrokken hoofdkwartier en de betrokken commando-onderdelen en de bevoegde autoriteiten van de Republiek Korea.
3. Onverminderd de in lid 1 bedoelde overeenkomst over de status van de troepen/missie heeft de Republiek Korea rechtsmacht over haar personeel dat aan de EU-crisisbeheersingsoperatie deelneemt. Indien troepen van de Republiek Korea aan boord van een schip of een vliegtuig van een lidstaat van de Europese Unie opereren, kan deze lidstaat daarover rechtsmacht uitoefenen behoudens bestaande en/of toekomstige overeenkomsten en overeenkomstig zijn wet- en regelgeving en het internationaal recht.
4. De Republiek Korea is verantwoordelijk voor de afhandeling van schadevorderingen van Koreaans personeel met betrekking tot de deelname aan een EU-crisisbeheersingsoperatie, en neemt overeenkomstig haar wet- en regelgeving eventuele maatregelen, waaronder juridische of tuchtrechtelijke maatregelen, tegen Koreaans personeel.

5. De partijen komen overeen af te zien van al hun vorderingen tegen elkaar, behoudens vorderingen uit overeenkomst, voor het geval dat middelen die eigendom zijn van of ingezet worden door een van de partijen schade oplopen, verloren gaan of vernield worden, of voor het geval dat personeel van een van de partijen in het kader van zijn officiële dienst in de uitoefening van activiteiten uit hoofde van deze overeenkomst letsels oploopt of overlijdt, uitgezonderd in gevallen van grove nalatigheid of opzettelijk wangedrag.
6. De Republiek Korea zegt toe bij de ondertekening van deze overeenkomst een verklaring te zullen afleggen inzake het afzien van schadevorderingen tegen een lidstaat van de Europese Unie die deelneemt aan een EU-crisisbeheersingsoperatie waaraan de Republiek Korea deelneemt.
7. De Unie zorgt ervoor dat haar lidstaten bij de ondertekening van deze overeenkomst een verklaring zullen afleggen inzake het afzien van schadevorderingen met betrekking tot de toekomstige deelname van de Republiek Korea aan een EU-crisisbeheersingsoperatie.

Artikel 4

Gerubriceerde informatie

1. De Republiek Korea neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat gerubriceerde EU-informatie wordt beschermd overeenkomstig de beveiligingsvoorschriften van de Raad van de Europese Unie, vervat in Besluit 2013/488/EU van de Raad ⁽¹⁾, en overeenkomstig verdere richtsnoeren van de bevoegde autoriteiten, waaronder van de operationeel commandant van de Unie in het geval van een militaire EU-crisisbeheersingsoperatie en het hoofd van de missie in het geval van een civiele EU-crisisbeheersingsoperatie.
2. Indien de partijen een overeenkomst over beveiligingsvoorschriften voor de uitwisseling van gerubriceerde informatie zijn aangegaan, gelden de bepalingen daarvan ook voor een crisisbeheersingsoperatie van de Unie.

AFDELING II

BEPALINGEN INZAKE DE DEELNAME AAN CIVIELE CRISISBEHEERSINGSOPERATIES

Artikel 5

Personeel dat gedetacheerd wordt naar een civiele crisisbeheersingsoperatie van de Unie

1. De Republiek Korea:
  - a) draagt er zorg voor dat het personeel dat zij naar de civiele crisisbeheersingsoperatie van de Unie detacheert, zijn taak uitoefent overeenkomstig:
    - i) het besluit van de Raad en latere wijzigingen als bedoeld in artikel 2, lid 1;
    - ii) het operatieplan;
    - iii) uitvoeringsmaatregelen;
  - b) informeert het hoofd van de missie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid („de HV”) te gelegener tijd over elke wijziging in haar bijdrage aan de civiele crisisbeheersingsoperatie van de Unie.
2. Naar de civiele crisisbeheersingsoperatie van de Unie gedetacheerd personeel wordt door een bevoegde autoriteit van de Republiek Korea medisch gekeurd, ingeënt en medisch geschikt verklaard voor de opdracht en legt een afschrift van die verklaring voor.
3. Het door de Republiek Korea gedetacheerd personeel laat zich bij de uitvoering van zijn taken en in zijn gedrag uitsluitend leiden door het belang van de civiele crisisbeheersingsoperatie van de Unie.

⁽¹⁾ Besluit 2013/488/EU van de Raad van 23 september 2013 betreffende de beveiligingsvoorschriften voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (PBL 274 van 15.10.2013, blz. 1).

*Artikel 6***Commandostructuur**

1. Alle personeelsleden blijven volledig onder het bevel van de autoriteiten van hun land.
2. De nationale autoriteiten dragen de operationele controle over aan de civiele operationele commandant van de Unie.
3. De civiele operationele commandant draagt verantwoordelijkheid voor de civiele EU-crisisbeheersingsoperatie en oefent het strategische commando en de strategische controle erover uit.
4. Het hoofd van de missie draagt verantwoordelijkheid voor de civiele EU-crisisbeheersingsoperatie en oefent het commando en de controle erover uit op het terrein, en draagt zorg voor de dagelijkse leiding van de operatie.
5. Overeenkomstig de in artikel 2, lid 1, van deze overeenkomst bedoelde rechtsinstrumenten heeft de Republiek Korea wat betreft de dagelijkse leiding van de operatie dezelfde rechten en verplichtingen als de aan de operatie deelnemende lidstaten van de Europese Unie.
6. Het hoofd van de missie is verantwoordelijk voor het disciplinair toezicht op het personeel van de civiele EU-crisisbeheersingsoperatie. Zo nodig neemt de betrokken nationale autoriteit tuchtrechtelijke maatregelen.
7. Een contactpersoon voor het nationaal contingent („NPC”) wordt door de Republiek Korea aangesteld om haar nationaal contingent in de operatie te vertegenwoordigen. De NPC rapporteert aan het hoofd van de missie over nationale aangelegenheden en is verantwoordelijk voor de dagelijkse discipline van het contingent.
8. Het besluit om de operatie te beëindigen wordt door de Unie genomen na overleg met de Republiek Korea, voor zover de Republiek Korea nog bijdraagt aan de civiele EU-crisisbeheersingsoperatie op het ogenblik dat de operatie wordt beëindigd.

*Artikel 7***Financiële aspecten**

1. Onverminderd artikel 8 draagt de Republiek Korea alle kosten in verband met haar deelname aan de operatie, afgezien van de lopende kosten als omschreven in de operationele begroting van de operatie.
2. In geval van overlijden, lichamelijk letsel, verlies of schade geleden door natuurlijke personen of rechtspersonen van de staat/de staten waar de operatie wordt uitgevoerd, betaalt de Republiek Korea, wanneer haar aansprakelijkheid is vastgesteld, schadevergoeding onder de voorwaarden van de in artikel 3, lid 1, bedoelde overeenkomst over de status van de missie.

*Artikel 8***Bijdragen in de operationele begroting**

1. Behoudens lid 4 draagt de Republiek Korea bij aan de financiering van de operationele begroting van de civiele EU-crisisbeheersingsoperatie.
2. Deze bijdrage aan de operationele begroting wordt berekend volgens de onderstaande formule die het laagste bedrag oplevert:
  - a) het gedeelte van het referentiebedrag dat evenredig is met de verhouding tussen het bruto nationaal inkomen (bni) van de Republiek Korea en het totale bni van alle staten die bijdragen aan de operationele begroting van de operatie, of
  - b) het gedeelte van het referentiebedrag voor de operationele begroting dat evenredig is met de verhouding tussen het aantal personeelsleden van de Republiek Korea dat aan de operatie deelneemt en het totale aantal personeelsleden van alle staten die aan de operatie deelnemen.

3. Niettegenstaande het bepaalde in de leden 1 en 2 levert de Republiek Korea geen bijdrage aan de financiering van de dagvergoedingen die worden uitbetaald aan het personeel uit de lidstaten van de Europese Unie.
4. Niettegenstaande het bepaalde in lid 1 stelt de Unie in beginsel de Republiek Korea vrij van financiële bijdragen aan een bepaalde civiele EU-crisisbeheersingsoperatie wanneer:
  - a) de Unie besluit dat het aan de Republiek Korea een aanzienlijke bijdrage levert die essentieel is voor de operatie, of
  - b) de Republiek Korea een bni per hoofd van de bevolking heeft dat niet groter is dan dat van enige lidstaat van de Unie.
5. Behoudens lid 1 worden eventuele regelingen over de betaling van de bijdragen van de Republiek Korea aan de operationele begroting van de civiele EU-crisisbeheersingsoperatie ondertekend door de bevoegde autoriteiten van de partijen en bevatten die regelingen onder meer de volgende bepalingen inzake:
  - a) het bedrag van de betrokken financiële bijdrage;
  - b) de regelingen voor de betaling van de financiële bijdrage, en
  - c) de auditprocedure.

AFDELING III

BEPALINGEN INZAKE DE DEELNAME AAN MILITAIRE CRISISBEHEERSINGSOPERATIES

Artikel 9

Deelname aan een militaire EU-crisisbeheersingsoperatie

1. De Republiek Korea zorgt ervoor dat haar troepen en personeel die deelnemen aan een militaire EU-crisisbeheersingsoperatie hun taak uitoefenen overeenkomstig:
  - a) het besluit van de Raad en latere wijzigingen als bedoeld in artikel 2, lid 1;
  - b) het operatieplan, en
  - c) uitvoeringsmaatregelen.
2. De Republiek Korea informeert de operationeel commandant van de Unie te gelegener tijd over elke wijziging in haar bijdrage aan de operatie.
3. Het door de Republiek Korea gedetacheerd personeel laat zich bij de uitvoering van zijn taken en in zijn gedrag uitsluitend leiden door het belang van de militaire EU-crisisbeheersingsoperatie.

Artikel 10

Commandostructuur

1. Alle aan de militaire EU-crisisbeheersingsoperatie deelnemende troepen en personeel blijven volledig onder bevel van hun nationale autoriteiten.
2. De nationale autoriteiten dragen het operationeel en tactisch toezicht over hun troepen en personeelsleden over aan de operationeel commandant van de Unie, die het recht heeft zijn gezag te delegeren.
3. Overeenkomstig de in artikel 2, lid 1, van deze overeenkomst bedoelde rechtsinstrumenten heeft de Republiek Korea wat betreft de dagelijkse leiding van de operatie dezelfde rechten en verplichtingen als de aan de operatie deelnemende lidstaten van de Europese Unie.
4. De operationeel commandant van de Unie kan te allen tijde, na overleg met de Republiek Korea, om de terugtrekking van de bijdrage van de Republiek Korea verzoeken.

5. De Republiek Korea benoemt een hoge militaire vertegenwoordiger (HMV) om haar nationale contingent in de militaire EU-crisisbeheersingsoperatie te vertegenwoordigen. De HMV overlegt met de commandant van de door de Unie geleide troepenmacht over alle aangelegenheden die van invloed zijn op de operatie en is verantwoordelijk voor de dagelijkse discipline van het contingent van de Republiek Korea.

Artikel 11

Financiële aspecten

1. Onverminderd artikel 12 van deze overeenkomst draagt de Republiek Korea alle kosten in verband met haar deelname aan de operatie, tenzij de kosten vallen onder de gemeenschappelijke financiering in de zin van de rechtsinstrumenten bedoeld in artikel 2, lid 1, en in Besluit 2011/871/GBVB van de Raad ⁽¹⁾.

2. In geval van overlijden, lichamelijk letsel, verlies of schade geleden door natuurlijke personen of rechtspersonen van de staat/de staten waar de operatie wordt uitgevoerd, betaalt de Republiek Korea, wanneer haar aansprakelijkheid is vastgesteld, schadevergoeding onder de voorwaarden van de in artikel 3, lid 1, bedoelde overeenkomst over de status van de troepen.

Artikel 12

Bijdragen in de gemeenschappelijke kosten

1. Behoudens lid 3 draagt de Republiek Korea bij aan de financiering van de operationele begroting van de militaire EU-crisisbeheersingsoperatie.

2. Deze bijdrage aan de gemeenschappelijke kosten wordt berekend volgens de onderstaande formule die het laagste bedrag oplevert:

- a) het gedeelte van de gemeenschappelijke kosten dat evenredig is met de verhouding tussen het bni van de Republiek Korea en het totale bni van alle staten die bijdragen aan de gemeenschappelijke kosten van de operatie, of
- b) het gedeelte van de gemeenschappelijke kosten dat evenredig is met de verhouding tussen het aantal personeelsleden van de Republiek Korea dat aan de operatie deelneemt en het totale aantal personeelsleden van alle staten die aan de operatie deelnemen.

Bij de berekening volgens punt b) wordt, wanneer de Republiek Korea alleen personeel bijdraagt aan het operationeel hoofdkwartier of alleen aan het hoofdkwartier van de troepenmacht, uitgegaan van de verhouding tussen haar personeel en het totale personeel van het hoofdkwartier. In de andere gevallen is de verhouding die tussen het totale door de Republiek Korea bijgedragen personeel en het totale personeel van de operatie.

3. Niettegenstaande het bepaalde in lid 1 stelt de Europese Unie in beginsel de Republiek Korea vrij van financiële bijdragen aan een bepaalde militaire EU-crisisbeheersingsoperatie wanneer:

- a) de Unie besluit dat het aan de Republiek Korea een aanzienlijke bijdrage levert die essentieel is voor de operatie, of
- b) de Republiek Korea een bni per hoofd van de bevolking heeft dat niet groter is dan dat van enige lidstaat van de Unie.

4. Behoudens lid 1 worden eventuele regelingen over de betaling van de bijdragen van de Republiek Korea aan de gemeenschappelijke kosten gesloten door de bevoegde autoriteiten van de partijen en bevatten die regelingen onder meer de volgende bepalingen inzake:

- a) het bedrag van de betrokken financiële bijdrage;
- b) de regelingen voor de betaling van de financiële bijdrage, en
- c) de auditprocedure.

⁽¹⁾ Besluit 2011/871/GBVB van de Raad van 19 december 2011 tot instelling van een mechanisme voor het beheer van de financiering van de gemeenschappelijke kosten van de operaties van de Europese Unie die gevolgen hebben op militair of defensiegebied (Athena) (PB L 343 van 23.12.2011, blz. 35).

AFDELING IV

SLOTBEPALINGEN

Artikel 13

Regelingen voor de uitvoering van de overeenkomst

Onverminderd artikel 8, lid 5, en artikel 12, lid 4, worden de voor de uitvoering van deze overeenkomst noodzakelijke technische en administratieve regelingen getroffen tussen de bevoegde autoriteiten van de partijen.

Artikel 14

Niet-naleving

Indien een van de partijen de verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst niet nakomt, heeft de andere partij het recht om deze overeenkomst schriftelijk te beëindigen met inachtneming van een opzeggingstermijn van één maand.

Artikel 15

Geschillenbeslechting

Geschillen met betrekking tot de uitlegging of de toepassing van deze overeenkomst worden langs diplomatieke weg tussen de partijen opgelost.

Artikel 16

Inwerkingtreding, duur en opzegging

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand volgend op de wederzijdse kennisgeving van de partijen dat de voor de inwerkingtreding noodzakelijke interne juridische procedures zijn afgerond.
2. Deze overeenkomst wordt op gezette tijden geëvalueerd.
3. Deze overeenkomst kan worden gewijzigd op basis van een schriftelijke overeenkomst tussen de partijen. De wijzigingen treden in werking overeenkomstig de in lid 1 bedoelde procedure.
4. Deze overeenkomst blijft van kracht gedurende een eerste periode van vijf jaar en wordt vervolgens automatisch met telkens vijf jaar verlengd, tenzij een van de twee partijen de andere partij ten minste zes maanden vóór het verstrijken van de overeenkomst schriftelijk kennisgeving doet van haar voornemen deze overeenkomst te beëindigen.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd door hun respectieve partijen, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te Seoul, drieëntwintig mei tweeduizend veertien, in twee exemplaren in zowel de Engelse als de Koreaanse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek. In geval van enig verschil in interpretatie prevaleert de Engelse tekst.

Voor de Europese Unie

Voor de Republiek Korea

VERKLARING DOOR DE LIDSTATEN VAN DE EU DIE EEN BESLUIT VAN DE RAAD VAN DE EU UITVOEREN
BETREFFENDE EEN EU-CRISISBEHEERSINGSOPERATIE WAARAAN DE REPUBLIEK KOREA DEELNEEMT, INZAKE HET
AFZIEN VAN SCHADEVORDERINGEN

„De lidstaten van de Europese Unie die een besluit van de Raad van de Europese Unie uitvoeren inzake een EU-crisisbeheersingsoperatie waaraan de Republiek Korea deelneemt, zullen ernaar streven, voor zover hun nationale rechtsstelsel dit toelaat, zo veel mogelijk af te zien van schadevorderingen tegen de Republiek Korea wegens lichamelijk letsel of dood van hun personeel of schade aan of verlies van de middelen die hun eigendom zijn en die door de EU-crisisbeheersingsoperatie zijn gebruikt, wanneer het letsel, het overlijden, de schade of het verlies:

- door voor een EU-crisisbeheersingsoperatie geleverd personeel van de Republiek Korea is veroorzaakt in de uitvoering van zijn taken in het kader van de EU-crisisbeheersingsoperatie, behalve in geval van grove nalatigheid of opzettelijk wangedrag, of
- voortvloeit uit het gebruik van middelen van de Republiek Korea, mits die middelen zijn gebruikt in het kader van de operatie en er bij het gebruik van die middelen geen sprake was van grove nalatigheid of opzettelijk wangedrag van door de Republiek Korea voor de EU-crisisbeheersingsoperatie geleverd personeel.”

VERKLARING DOOR DE REPUBLIEK KOREA INZAKE HET AFZIEN VAN SCHADEVORDERINGEN TEGEN LIDSTATEN
VAN DE EU DIE DEELNEMEN AAN EU-CRISISBEHEERSINGSOPERATIES

„De Republiek Korea heeft ingestemd met deelname aan een EU-crisisbeheersingsoperatie en zal ernaar streven, voor zover zijn nationale rechtsstelsel dit toelaat, zoveel mogelijk af te zien van schadevorderingen tegen lidstaten van de Europese Unie die aan de EU-crisisbeheersingsoperatie deelnemen wegens lichamelijk letsel of dood van zijn personeel of schade aan of verlies van de middelen die zijn eigendom zijn en die door de EU-crisisbeheersingsoperatie zijn gebruikt, wanneer het letsel, het overlijden, de schade of het verlies:

- door personeel van een lidstaat van de Europese Unie is veroorzaakt in de uitvoering van zijn taken in het kader van de EU-crisisbeheersingsoperatie, behalve in geval van grove nalatigheid of opzettelijk wangedrag, of
  - voortvloeit uit het gebruik van middelen die eigendom zijn van aan de EU-crisisbeheersingsoperatie deelnemende lidstaten van de Europese Unie, op voorwaarde dat deze middelen ten behoeve van de operatie zijn gebruikt, behalve in gevallen van grove nalatigheid of opzettelijk wangedrag van het personeel van de EU-crisisbeheersingsoperatie dat deze middelen gebruikte.”
-

VERORDENINGEN

VERORDENING (EU) Nr. 601/2014 VAN DE COMMISSIE

van 4 juni 2014

tot wijziging van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 van het Europees Parlement en de Raad wat de levensmiddelen categorieën van vlees en het gebruik van bepaalde levensmiddelenadditieven in vleesbereidingen betreft

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1333/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake levensmiddelenadditieven ⁽¹⁾, en met name artikel 10, lid 3,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 is een EU-lijst vastgesteld van voor gebruik in levensmiddelen goedgekeurde levensmiddelenadditieven en van de gebruiksvoorwaarden daarvoor.
- (2) Deze lijst kan hetzij op initiatief van de Commissie hetzij ingevolge een aanvraag worden gewijzigd volgens de uniforme procedure van artikel 3, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1331/2008 van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾.
- (3) De EU-lijst van levensmiddelenadditieven is opgesteld op basis van levensmiddelenadditieven waarvan het gebruik in levensmiddelen is toegestaan overeenkomstig Richtlijn 94/35/EG van het Europees Parlement en van de Raad ⁽³⁾, Richtlijn 94/36/EG van het Europees Parlement en van de Raad ⁽⁴⁾ en Richtlijn 95/2/EG van het Europees Parlement en van de Raad ⁽⁵⁾ en na een beoordeling van de overeenstemming ervan met de artikelen 6, 7 en 8 van Verordening (EG) nr. 1333/2008. De EU-lijst rangschikt de levensmiddelenadditieven aan de hand van de categorieën levensmiddelen waaraan zij mogen worden toegevoegd.
- (4) Categorie 8 in deel D van de EU-lijst bestrijkt vlees en omvat de subcategorieën 8.1, „Onverwerkt vlees”, en 8.2, „Verwerkt vlees”. Categorie 8.1 is verder onderverdeeld in de categorieën 8.1.1, „Onverwerkt vlees, behalve vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004” ⁽⁶⁾ van het Europees Parlement en de Raad, en 8.1.2, „Vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004”.
- (5) Punt 1.15 van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 853/2004 omschrijft vleesbereidingen als vers vlees, met inbegrip van vlees dat in kleine stukken is gehakt, waaraan levensmiddelen, kruiden of additieven zijn toegevoegd of dat een verwerking heeft ondergaan die niet volstaat om de inwendige spierweefselstructuur van het vlees te veranderen en daardoor de kenmerken van vers vlees te doen verdwijnen. Ondertussen is verduidelijkt dat vleesbereidingen ofwel verwerkt ofwel onverwerkt kunnen zijn ⁽⁷⁾. Als de kenmerken van vers vlees na de verwerking

⁽¹⁾ PB L 354 van 31.12.2008, blz. 16.

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 1331/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 tot vaststelling van een uniforme goedkeuringsprocedure voor levensmiddelenadditieven, voedingsenzymen en levensmiddelenaroma's (PB L 354 van 31.12.2008, blz. 1).

⁽³⁾ Richtlijn 94/35/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 30 juni 1994 inzake zoetstoffen die in levensmiddelen mogen worden gebruikt (PB L 237 van 10.9.1994, blz. 3).

⁽⁴⁾ Richtlijn 94/36/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 30 juni 1994 inzake kleurstoffen die in levensmiddelen mogen worden gebruikt (PB L 237 van 10.9.1994, blz. 13).

⁽⁵⁾ Richtlijn 95/2/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 20 februari 1995 betreffende levensmiddelenadditieven met uitzondering van kleurstoffen en zoetstoffen (PB L 61 van 18.3.1995, blz. 1).

⁽⁶⁾ Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (PB L 139 van 30.4.2004, blz. 55).

⁽⁷⁾ Leidraad van het directoraat-generaal Gezondheid en Consumenten voor de toepassing van een aantal bepalingen van Verordening (EG) nr. 853/2004 inzake de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong, http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/hygienelegislation/guide_en.htm

volledig zijn verdwenen, moet het evenwel niet meer worden beschouwd als een vleesbereiding, maar moet het onder de definitie van „vleesproducten” vallen zoals vastgelegd in punt 7.1 van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 853/2004. Omwille van de rechtsduidelijkheid is het dienstig om voor de doeleinden van categorie 8 de termen „vers vlees”, „vleesbereidingen” en „vleesproducten” als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004 te gebruiken. Daarom moeten de subcategorieën van categorie 8 in deel D van de EU-lijst dienovereenkomstig worden gewijzigd.

- (6) Het gebruik van levensmiddelenadditieven van groep I, zoals gedefinieerd in deel C van de EU-lijst, wordt in het algemeen toegestaan in verwerkt vlees, terwijl het gebruik van levensmiddelenadditieven van die groep in onverwerkt vlees beperkt is en alleen van geval tot geval wordt toegestaan.
- (7) Toen de EU-lijst zoals vastgelegd in bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 werd opgesteld, werden vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004 beschouwd als onverwerkt vlees waarvoor slechts een beperkt aantal additieven zijn toegestaan. Een uiteenlopende interpretatie van de definitie van vleesbereidingen heeft echter geleid tot een situatie waarin het gebruik van bepaalde additieven in specifieke vleescategorieën verschilt tussen de lidstaten.
- (8) De Commissie heeft verzoeken ontvangen om sommige van deze toepassingen op te nemen in de EU-lijst van toegestane levensmiddelenadditieven. Deze verzoeken zijn aan alle lidstaten ter beschikking gesteld. Deze toepassingen moeten in de EU-lijst worden opgenomen wanneer zij in overeenstemming zijn met de algemene voorwaarden voor het gebruik van levensmiddelenadditieven zoals vastgesteld in Verordening (EG) nr. 1333/2008 en met inachtneming van de noodzaak om bepaalde traditionele producten in sommige lidstaten in de handel te houden.
- (9) Op verzoek van een aantal lidstaten en/of de vleesindustrie zijn bepaalde toepassingen van curcumine (E 100), karmijn (E 120), karamels (E150a-d), paprika-extract (E 160c) en bietenrood (E 162), die in bepaalde lidstaten traditioneel worden gebruikt voor het kleuren van merguez-achtige producten en andere traditionele producten („salsicha fresca”, „mici”, „butifarra fresca”, „longaniza fresca”, „chorizo fresco”, „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebap”, „cevapcici” en „pljeskavice”), onderzocht, en deze toepassingen moeten worden toegestaan.
- (10) Op verzoek van een aantal lidstaten is het gebruik van azijnzuur en acetaten (E 260 — 263), melkzuur en lactaten (E 270, E 325 — 327), ascorbinezuur en ascorbaten (E 300 — 302), citroenzuur en citraten (E 330 — 333) als zuurteregelaars, conserveermiddelen en/of antioxidanten om oxidatie en/of het ranzig worden te voorkomen en de microbiologische stabiliteit te vergroten, onderzocht, en het gebruik ervan moet worden toegestaan voor alle vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd.
- (11) Op verzoek van een aantal lidstaten is het gebruik van fosforzuur — fosfaten — di — tri- en polyfosfaten (E 338 — 452) als bevochtigingsmiddel om het verlies van vleessappen tijdens verdere verwerking te voorkomen, met name wanneer de pekel is geïnjecteerd, onderzocht, en dit gebruik moet worden toegestaan. Om verdere blootstelling aan toegevoegde fosfaten in levensmiddelen echter te beperken, moet het gebruik van deze fosfaten alleen worden uitgebreid tot „Kasseler”, „Bräte”, „Surfleisch”, „toorvorst”, „šaslōkk”, „ahjupraaden”, hamburgervlees met een groente- en/of -graangehalte van minimaal 4 %, in het vlees gemengd en Finse grijze gezouten kerstham.
- (12) Op verzoek van een aantal lidstaten en/of de vleesindustrie is het gebruik van nitrieten (E 249 — 250) als conserveermiddel in bepaalde traditionele producten („lomo de cerdo adobado”, „pincho moruno”, „careta de cerdo adobada”, „costilla de cerdo adobada”, „Kasseler”, „Bräte”, „Surfleisch”, „toorvorst”, „šaslōkk”, „ahjupraad”, „kielbasa surowa biala”, „kielbasa surowa metka” en „tatar wołowiy” („danie tatarskie”)), onderzocht, en dit gebruik moet worden toegestaan.
- (13) Op verzoek van een aantal lidstaten en/of de vleesindustrie is het gebruik van alginaten (E 401 — 404), carrageen (E 407), verwerkt Eucheuma-wier (E 407a), johannesbroodpitmeel (E 410), guarpitmeel (E 412), tragant (E 413), xanthaangom (E 415), geacetyleerd dizetmeelfosfaat (E 1414) en hydroxypropyldizetmeelfosfaat (E 1442) als bevochtigingsmiddelen of stabilisatoren om het lekken van water in de verpakking te beperken en het verlies van vleessappen tijdens verdere verwerking te voorkomen, onderzocht. Dit gebruik moet worden toegestaan in vleesbereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd en vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd, bv. rolladen die gehakt bevatten. Het gebruik van levensmiddelenadditieven in vleesbereidingen om het verlies van vleessappen tijdens verdere verwerking te voorkomen, is niet misleidend voor de consument.

- (14) Op verzoek van een aantal lidstaten en/of de vleesindustrie is het gebruik van natriumcarbonaten (E 500) als bevochtigingsmiddel in bereidingen van pluimveevlees, „mici”, „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebap”, „seftalia”, „čevap-čiči” en „pljeskavice” om de stevigheid en sappigheid bij de verdere bereiding te behouden, onderzocht, en dit gebruik moet worden toegestaan. Bovendien maakt dit gebruik in bereidingen van pluimveevlees het mogelijk om dit langer en doeltreffender te koken waardoor de sappigheid ervan wordt behouden en de consumptie van onvoldoende verhit pluimveevlees wordt vermeden.
- (15) Op verzoek van een lidstaat en/of de vleesindustrie is het gebruik van geacetyleerd dizetmeelfosfaat (E 1414) en hydroxypropylidizetmeelfosfaat (E 1442) om het lekken van water te beperken in vleesbereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd en vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd, bv. rolladen die gehakt bevatten, en om de sappigheid te behouden bij de bereiding van „gyros”, „souvlaki”, „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebap” en „seftalia” onderzocht, en dit gebruik moet worden toegestaan.
- (16) Wat de traditionele producten betreft, moeten de aangevraagde toepassingen van de levensmiddelenadditieven voldoen aan de algemene gebruiksvoorwaarden die zijn vastgesteld in artikel 6 van Verordening (EG) nr. 1333/2008 en moeten zij met name niet misleidend zijn voor de consumenten in de lidstaten of in de gebieden waar deze producten traditioneel worden geconsumeerd.
- (17) Ter bevordering van de uniforme toepassing van het gebruik van de additieven die worden bestreken door de onderhavige verordening, worden de traditionele of lokale vleesbereidingen beschreven in de leidraad met levensmiddelen categorieën in deel E van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 inzake levensmiddelenadditieven ⁽¹⁾.
- (18) Het „carry-over”-beginsel dat is vastgelegd in artikel 18, lid 1, onder a), van Verordening (EG) nr. 1333/2008, moet worden toegestaan voor vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004.
- (19) Overeenkomstig artikel 3, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1331/2008 moet de Commissie het advies van de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) inwinnen met het oog op het bijwerken van de EU-lijst van levensmiddelenadditieven in bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008, tenzij die bijwerking geen gevolgen kan hebben voor de gezondheid van de mens. Azijnzuur en acetaten (E 260 — 263), melkzuur en lactaten (E 270, E 325 — 327), ascorbinezuur en ascorbaten (E 300 — 302), citroenzuur en citraten (E 330 — 333), alginaten (E 401 — 404), carrageen (E 407), verwerkt Eucheuma-wier (E 407a), johannesbroodpitmeel (E 410), guarpitmeel (E 412), tragant (E 413), xanthaangom (E 415), natriumcarbonaten (E 500), geacetyleerd dizetmeelfosfaat (E 1414) en hydroxypropylidizetmeelfosfaat (E 1442) behoren tot de groep van additieven waarvoor geen aanvaardbare dagelijkse inname is vastgesteld. Dit houdt in dat er geen gevaar voor de gezondheid bestaat bij het gebruik van hoeveelheden die nodig zijn om het gewenste technologische effect te bereiken. Derhalve betekent de uitbreiding van het gebruik van deze additieven een bijwerking van de EU-lijst die geen gevolgen kan hebben voor de gezondheid van de mens. Het gebruik van curcumine (E 100), karmijn (E 120), karamels (E 150a-d), paprika-extract (E 160c), bietenrood (E 162), nitrieten (E 249 — 250) en fosforzuur — fosfaten — di-, tri- en polyfosfaten (E 338 — 452) wordt alleen uitgebreid tot bepaalde producten die traditioneel worden gebruikt en derhalve betekent de uitbreiding van het gebruik van deze additieven een bijwerking van de EU-lijst die geen gevolgen kan hebben voor de gezondheid van de mens. Daarom hoeft het advies van de EFSA niet te worden ingewonnen.
- (20) Bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.
- (21) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Permanent Comité voor de voedselketen en de diergezondheid,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij de onderhavige verordening.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/food/food/FAEF/additives/guidance_en.htm

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 4 juni 2014.

Voor de Commissie
De voorzitter
José Manuel BARROSO

BIJLAGE

Bijlage II bij Verordening (EG) nr. 1333/2008 wordt als volgt gewijzigd:

1) Deel A wordt als volgt gewijzigd:

in tabel 1 wordt de vermelding voor punt 1 vervangen door:

„1	Onverwerkte levensmiddelen als omschreven in artikel 3 van Verordening (EG) nr. 1333/2008, met uitzondering van vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004”
----	---

2) In deel D worden de vermeldingen voor categorie 08. „Vlees” vervangen door:

„08.	Vlees
08.1	Vers vlees, met uitzondering van vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004
08.2	Vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004
08.3	Vleesproducten
08.3.1	Niet-warmtebehandelde vleesproducten
08.3.2	Warmtebehandelde vleesproducten
08.3.3	Darmen, afdeklagen en versieringen voor vlees
08.3.4	Traditioneel vervaardigde gezouten vleesproducten waarvoor specifieke bepalingen inzake nitrieten en nitraten gelden
08.3.4.1	Traditionele in een pekelbad gezouten producten (vleesproducten die in een pekeloplossing van nitrieten en/of nitraten, zout en andere bestanddelen worden gedompeld)
08.3.4.2	Traditioneel vervaardigde drooggezouten producten (bij droogzouten wordt de buitenkant van het vlees droog ingewreven met een pekelmengsel dat nitrieten en/of nitraten, zout en andere bestanddelen bevat, gevolgd door stabilisatie/rijping)
08.3.4.3	Overige traditioneel vervaardigde gezouten producten (combinatie van zouten in een pekelbad en droogzouten, of waarbij nitrieten en/of nitraten bestanddeel zijn van een samengesteld product of waarbij de pekeloplossing in het product wordt ingespoten voordat het wordt gekookt)”

3) Deel E wordt als volgt gewijzigd:

a) de vermelding voor categorie 08.1 wordt geschrapt;

b) de titel van categorie 08.1.1 wordt vervangen door:

„08.1	Vers vlees, met uitzondering van vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004”
-------	--

c) categorie 08.1.2 wordt als volgt gewijzigd:

i) de titel wordt vervangen door:

„08.2	Vleesbereidingen als omschreven in Verordening (EG) nr. 853/2004”
-------	---

ii) de vermeldingen voor E 120, E 150a-d, E 262, E 300, E 301, E 302, E 325, E 326, E 330, E 331, E 332, E 333 en E 338 — 452 worden vervangen door:

	„E 120	Cochenille, karmijnzuur, karmijn	100		alleen „breakfast sausages” met een graangehalte van minimaal 6 %, hamburgervlees met een groente- en/of -graangehalte van minimaal 4 %, in het vlees gemengd (in deze producten is het vlees zo fijn gehakt dat spier- en vetweefsel volledig gedispergeerd zijn, zodat de vezels met het vet een emulsie vormen, wat deze producten hun kenmerkende uiterlijk geeft), merguez-achtige producten, „salsicha fresca”, „mici”, „butifarra fresca”, „longaniza fresca”, „chorizo fresco”, „cevapcici” en „pljeskavice”
	E 150a-d	Karamels	<i>quantum satis</i>		alleen „breakfast sausages” met een graangehalte van minimaal 6 %, hamburgervlees met een groente- en/of -graangehalte van minimaal 4 %, in het vlees gemengd (in deze producten is het vlees zo fijn gehakt dat spier- en vetweefsel volledig gedispergeerd zijn, zodat de vezels met het vet een emulsie vormen, wat deze producten hun kenmerkende uiterlijk geeft), merguez-achtige producten, „salsicha fresca”, „mici”, „butifarra fresca”, „longaniza fresca” en „chorizo fresco”
	E 261	Kaliumacetaat	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 262	Natriumacetaten	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 300	Ascorbinezuur	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 301	Natriumascorbaat	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 302	Calciumascorbaat	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 325	Natriumlactaat	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd

	E 326	Kaliumlactaat	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 330	Citroenzuur	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 331	Natriumcitraten	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 332	Kaliumcitraten	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 333	Calciumcitraten	<i>quantum satis</i>		alleen gehakt, voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 338 — 452	Fosforzuur — fosfaten — di-, tri- en polyfosfaten	5 000	(1) (4)	alleen „breakfast sausages”: in dit product is het vlees zo fijn gehakt dat spier- en vetweefsel volledig gedispergeerd zijn, zodat de vezels met het vet een emulsie vormen, wat dit product zijn kenmerkende uiterlijk geeft; Finse grijze gezouten kerstham, hamburgervlees met een groente- en/of -graangehalte van minimaal 4 %, in het vlees gemengd, „Kasseler”, „Bräte”, „Surfleisch”, „toorvorst”, „šaslōkk” en „ahjupraad”

iii) de volgende vermeldingen worden in numerieke volgorde ingevoegd:

	„E 100	Curcumine	20		alleen merguez-achtige producten, „salsicha fresca”, „butifarra fresca”, „longaniza fresca” en „chorizo fresco”
	E 160c	Paprika-extract	10		alleen merguez-achtige producten, „salsicha fresca”, „butifarra fresca”, „longaniza fresca”, „chorizo fresco”, „bifteki”, „soutzoukaki” en „kebap”

	E 162	Bietenrood	<i>quantum satis</i>		alleen merguez-achtige producten, „salsicha fresca”, „butifarra fresca”, „longaniza fresca” en „chorizo fresco”
	E 249-250	Nitrieten	150	(7) (7)	alleen „lomo de cerdo adobado”, „pincho moruno”, „careta de cerdo adobada”, „costilla de cerdo adobada”, „Kasseler”, „Bräte”, „Surfleisch”, „toorvorst”, „šaslōkk”, „ahjupraad”, „kiefbasa surowa biala”, „kiefbasa surowa metka” en „tatar wołowy” („danie tatarskie”)
	E 260	Azijnzuur	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 263	Calciumacetaat	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 270	melkzuur	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 327	Calciumlactaat	<i>quantum satis</i>		alleen voorverpakte bereidingen van vers gehakt vlees en vleesbereidingen waaraan andere ingrediënten dan additieven of zout zijn toegevoegd
	E 401	Natriumalginaat	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
	E 402	Kaliumalginaat	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
	E 403	Ammoniumalginaat	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”

E 404	Calciumalginaat	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 407	Carrageen	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 407a	Verwerkt Eucheuma-wier	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 410	Johannesbroodpitmeel	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 412	Guarpitmeel	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 413	Tragant	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 415	Xanthaangom	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd. Behalve „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „gyros” en „souvlaki”
E 500	Natriumcarbonaten	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen van pluimveevlees, „mici”, „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab”, „seftalia”, „čevapčići” en „pljeskavice”

E 1414	Geacetyleerd dizetmeelfosfaat	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd, „gyros”, „souvlaki”, „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab” en „seftalia”
E 1442	Hydroxypropyldizetmeelfosfaat	<i>quantum satis</i>		alleen bereidingen waarin ingrediënten zijn geïnjecteerd; vleesbereidingen die bestaan uit stukken vlees die op verschillende manieren zijn bewerkt (gehakt, gesneden of verwerkt) en die zijn gecombineerd, „gyros”, „souvlaki”, „bifteki”, „soutzoukaki”, „kebab” en „seftalia”
		(7): Maximumhoeveelheid die tijdens de vervaardiging mag worden toegevoegd.		
		(7): Maximumhoeveelheid wordt uitgedrukt als natriumnitriet.		

d) de titel van categorie 08.2 wordt vervangen door:

„08.3	Vleesproducten”
-------	-----------------

e) de titel van categorie 08.2.1 wordt vervangen door:

„08.3.1	Niet-warmtebehandelde vleesproducten”
---------	---------------------------------------

f) de titel van categorie 08.2.2 wordt vervangen door:

„08.3.2	Warmtebehandelde vleesproducten”
---------	----------------------------------

g) de titel van categorie 08.2.3 wordt vervangen door:

„08.3.3	Darmen, afdeklagen en versieringen voor vlees”
---------	--

h) de titel van categorie 08.2.4 wordt vervangen door:

„08.3.4	Traditioneel vervaardigde gezouten vleesproducten waarvoor specifieke bepalingen inzake nitrieten en nitraten gelden”
---------	---

i) de titel van categorie 08.2.4.1 wordt vervangen door:

„08.3.4.1	Traditionele in een pekelbad gezouten producten (vleesproducten die in een pekeloplossing van nitrieten en/of nitraten, zout en andere bestanddelen worden gedompeld)”
-----------	--

j) de titel van categorie 08.2.4.2 wordt vervangen door:

„08.3.4.2	Traditioneel vervaardigde drooggezouten producten (bij droogzouten wordt de buitenkant van het vlees droog ingewreven met een pekelmengsel dat nitrieten en/of nitraten, zout en andere bestanddelen bevat, gevolgd door stabilisatie/rijping)”
-----------	---

k) de titel van categorie 08.2.4.3 wordt vervangen door:

„08.3.4.3	Overige traditioneel vervaardigde gezouten producten (combinatie van zouten in een pekelbad en droogzouten, of waarbij nitrieten en/of nitraten bestanddeel zijn van een samengesteld product of waarbij de pekeloplossing in het product wordt ingespoten voordat het wordt gekookt)”
-----------	--

UITVOERINGSVERORDENING (EU) Nr. 602/2014 VAN DE COMMISSIE**van 4 juni 2014****tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen ter vergemakkelijking van de convergentie van toezichtspraktijken met betrekking tot de uitvoering van additionele risicogewichten overeenkomstig Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad****(Voor de EER relevante tekst)**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 ⁽¹⁾, en met name artikel 410, lid 3,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het is dienstig te voorzien in technische uitvoeringsnormen ter vergemakkelijking van de convergentie van toezichtspraktijken met betrekking tot de uitvoering van een eenvormige aanpak om te beoordelen of instellingen in wezenlijk opzicht, ingevolge nalatigheid of verzuim, niet aan de vereisten hebben voldaan, en met betrekking tot de toepassing van de additionele risicogewichten. Ter vergemakkelijking van de convergentie van toezichtspraktijken bij de toepassing van additionele risicogewichten moet een passende formule worden vastgesteld. Die formule moet een evenredig additioneel risicogewicht opleggen van niet minder dan 250 %, dat geleidelijk verhoogt bij volgende inbreuken op artikel 405, 406 of 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013. In de formule moet een passende factor worden ingevoerd om het mogelijk te maken dat een lager additioneel risicogewicht wordt toegepast in de gevallen van blootstellingen die uit hoofde van artikel 405, lid 3, van Verordening (EU) nr. 575/2013 zijn vrijgesteld.
- (2) Deze verordening is gebaseerd op de ontwerpen van technische reguleringsnormen die de Europese Bankautoriteit aan de Commissie heeft voorgelegd.
- (3) De Europese Bankautoriteit heeft openbare raadplegingen gehouden over de ontwerpen van technische uitvoeringsnormen waarop deze verordening is gebaseerd, heeft de mogelijke daaraan verbonden kosten en baten geanalyseerd, en heeft de bij artikel 37 van Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad opgerichte Stakeholdergroep Bankwezen om advies verzocht ⁽²⁾,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

*Artikel 1***Algemene overwegingen**

1. De bevoegde autoriteiten zorgen ervoor dat elk additioneel risicogewicht dat overeenkomstig artikel 407 van Verordening (EU) nr. 575/2013 wordt opgelegd, wordt toegepast op alle betrokken door een instelling aangehouden securitisatieposities die door de wezenlijke inbreuk op artikel 405, 406 of 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013 worden getroffen.
2. Wanneer een instelling haar inbreuk op de in artikel 405, 406 of 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013 beschreven vereisten rechtzet, houdt het additioneel risicogewicht op van toepassing te zijn zodra de rechtzetting aan de bevoegde autoriteit wordt meegedeeld.

⁽¹⁾ PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1.⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

3. Bij de beoordeling van de vraag of een additioneel risicogewicht moet worden opgelegd, houden de bevoegde autoriteiten rekening zowel met het wezenlijke karakter van de inbreuk op artikel 405, 406 of 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013 als met haar belang voor de risicoanalyse van de securitisatiepositie. Met het wezenlijke karakter wordt zowel kwantitatief als kwalitatief rekening gehouden en, waar van toepassing, zowel op het niveau van de entiteit als op geconsolideerd niveau. Bij de beoordeling van het wezenlijke karakter houden de bevoegde autoriteiten onder meer rekening met de duur van de inbreuk, de omvang van de betrokken posities en met het feit of de instelling getracht heeft om de inbreuk proactief recht te zetten.

4. Bij de beoordeling van de vraag of een instelling in enig wezenlijk opzicht, ingevolge nalatigheid of verzuim, niet aan de in artikel 405 van Verordening (EU) nr. 575/2013 beschreven vereisten heeft voldaan, worden de bevoegde autoriteiten niet beïnvloed door een verzuim van de initiator, sponsor of oorspronkelijke kredietverstrekker te kennen te geven dat hij zich ertoe verbonden heeft een wezenlijk economisch belang aan te houden van niet minder dan 5 % met betrekking tot vroegere securitisaties, wanneer de instelling kan aantonen dat zij op passende wijze met die omstandigheid rekening heeft gehouden.

5. In het geval van een wezenlijke inbreuk op de in artikel 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013 beschreven openbaarmakingsvereiste ingevolge nalatigheid of verzuim van de instelling, leggen de bevoegde autoriteiten een additioneel risicogewicht op aan de aangehouden posities van de initiator, sponsor of oorspronkelijke kredietverstrekker in, of andere blootstelling aan de desbetreffende securitisatie.

6. Bij de beoordeling van de vraag of instellingen in enig wezenlijk opzicht, ingevolge nalatigheid of verzuim, niet aan de in artikel 405, 406 of 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013 beschreven vereisten hebben voldaan, voor securitisatieposities die op of na 1 januari 2011 en vóór 1 januari 2014 zijn uitgegeven, kunnen de bevoegde autoriteiten ermee rekening houden of die instellingen doorlopend tussen de datum van uitgifte en 31 december 2013 hebben voldaan aan de vereisten die zijn opgenomen in artikel 122 bis van Richtlijn 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ en in de richtsnoeren betreffende artikel 122 bis van Richtlijn 2006/48/EG van het Comité van Europese banktoezichthouders ⁽²⁾.

Artikel 2

Berekening van het additioneel risicogewicht

Wanneer een instelling in enig wezenlijk opzicht niet aan de betrokken in artikel 405, 406 of 409 van Verordening (EU) nr. 575/2013 beschreven vereisten voldoet, passen de bevoegde autoriteiten de volgende formule toe om het totale risicogewicht („Totaal RG”) te bepalen overeenkomstig de in artikel 245, lid 6, en artikel 337, lid 3, van Verordening (EU) nr. 575/2013 gespecificeerde wijze:

$$\text{Totaal RG} = \text{Min}[12,5; \text{Oorspronkelijk RG} \times (1 + (2,5 + 2,5 \times \text{InbreukDuur}_{\text{jaren}}) \times (1 - \text{Artikel 405Vrijstelling}_{\text{pct}}))]$$

waarbij:

12,5 een factor is die de maximale waarde vertegenwoordigt die het totale risicogewicht kan bereiken;

„Oorspronkelijk RG” het risicogewicht is dat op de securitisatieposities van toepassing zou zijn als er geen additioneel risicogewicht was opgelegd;

2,5 de minimumfactor is die van toepassing is op het oorspronkelijke risicogewicht om het additioneel risicogewicht te berekenen;

„InbreukDuur_{jaren}” de duur van de inbreuk is, uitgedrukt in jaren, naar beneden afgerond op de dichtstbijzijnde periode van twaalf maanden. Die variabele is gelijk aan „0” voor een inbreuk van minder dan twaalf maanden, gelijk aan „1” voor een inbreuk van meer dan twaalf maanden doch minder dan 24 maanden, gelijk aan „2” voor een inbreuk van meer dan 24 maanden doch minder dan 36 maanden enz. De duur wordt algemeen gemeten vanaf de start van de inbreuk voor de securitisatie, hoewel de bevoegde autoriteiten rekening houdend met de specifieke kenmerken van de securitisatie andere startpunten mogen opleggen. Onder „inbreuk” wordt verstaan de inbreuk op één of meer van de in artikel 405, 406 of 409 beschreven vereisten die aanleiding kan geven tot een additioneel risicogewicht. De inbreuk wordt in een „volgende inbreuk” omgezet wanneer tijd verstrijkt zonder rechtzetting van de inbreuk, wat tot een geleidelijke verhoging van het additioneel risicogewicht leidt;

„Artikel 405Vrijstelling_{pct}” een variabele is die gelijk is aan 0,5 indien artikel 405, lid 3, van Verordening (EU) nr. 575/2013 van toepassing is op de securitisatieposities waarop het additioneel risicogewicht wordt berekend, en gelijk aan 0 indien die vrijstelling niet van toepassing is.

⁽¹⁾ Richtlijn 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PB L 177 van 30.6.2006, blz. 1).

⁽²⁾ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/106202/Guidelines.pdf>

*Artikel 3***Inwerkingtreding**

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 4 juni 2014.

Voor de Commissie
De voorzitter
José Manuel BARROSO

UITVOERINGSVERORDENING (EU) Nr. 603/2014 VAN DE COMMISSIE**van 4 juni 2014****tot vaststelling van de forfaitaire invoerwaarden voor de bepaling van de invoerprijs van bepaalde groenten en fruit**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad van 22 oktober 2007 houdende een gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten en specifieke bepalingen voor een aantal landbouwproducten („integrale-GMO-verordening”) ⁽¹⁾,Gezien Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 van de Commissie van 7 juni 2011 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad, wat de sectoren groenten en fruit en verwerkte groenten en fruit betreft ⁽²⁾, en met name artikel 136, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 zijn, op grond van de resultaten van de multilaterale handelsbesprekingen van de Uruguayronde, de criteria vastgesteld aan de hand waarvan de Commissie voor de producten en de perioden die in bijlage XVI, deel A, bij die verordening zijn vermeld, de forfaitaire waarden bij invoer uit derde landen vaststelt.
- (2) De forfaitaire invoerwaarde wordt elke dag berekend overeenkomstig artikel 136, lid 1, van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011, met inachtneming van de variabele gegevens voor die dag. Bijgevolg moet deze verordening in werking treden op de dag van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

De in artikel 136 van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 bedoelde forfaitaire invoerwaarden worden vastgesteld in de bijlage bij de onderhavige verordening.

*Artikel 2*Deze verordening treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 4 juni 2014.

Voor de Commissie,
namens de voorzitter,
Jerzy PLEWA

Directeur-generaal Landbouw en Plattelandsontwikkeling

⁽¹⁾ PB L 299 van 16.11.2007, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 157 van 15.6.2011, blz. 1.

BIJLAGE

Forfaitaire invoerwaarden voor de bepaling van de invoerprijs van bepaalde groenten en fruit

(EUR/100 kg)		
GN-code	Code derde landen ⁽¹⁾	Forfaitaire invoerwaarde
0702 00 00	AL	46,1
	MK	77,0
	TR	76,3
	ZZ	66,5
0707 00 05	MK	28,8
	TR	106,0
	ZZ	67,4
0709 93 10	TR	110,5
	ZZ	110,5
0805 50 10	AR	120,1
	ZA	116,4
	ZZ	118,3
0808 10 80	AR	101,9
	BR	87,5
	CL	97,8
	CN	97,8
	NZ	144,5
	US	161,9
	UY	70,3
	ZA	91,4
	ZZ	106,6
	0809 10 00	TR
ZZ		190,9
0809 29 00	TR	395,0
	ZZ	395,0

⁽¹⁾ Landennomenclatuur vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1833/2006 van de Commissie (PB L 354 van 14.12.2006, blz. 19). De code „ZZ” staat voor „overige oorsprong”.

BESLUITEN

BESLUIT VAN DE RAAD

van 6 mei 2014

tot vaststelling van het standpunt van de Unie op de 53e zitting van de OTIF-commissie van deskundigen voor het vervoer van gevaarlijke goederen, voor wat betreft bepaalde wijzigingen in bijlage C bij het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF), van toepassing vanaf 1 januari 2015

(2014/327/EU)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 91, in samenhang met artikel 218, lid 9,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Unie is tot het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer van 9 mei 1980, zoals gewijzigd bij het protocol van Vilnius van 3 juni 1999 (hierna het „COTIF-verdrag” genoemd) toegetreden, op grond van Besluit 2013/103/EU van de Raad ⁽¹⁾ tot toetreding van de Europese Unie tot het genoemde verdrag.
- (2) Alle lidstaten, met uitzondering van Cyprus en Malta, passen het COTIF-verdrag toe.
- (3) Bij Richtlijn 2008/68/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾ zijn voorschriften vastgesteld voor het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg, het spoor en de binnenwateren in of tussen lidstaten, onder verwijzing naar het Reglement betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen per spoor, dat als bijlage C bij het COTIF-verdrag is gevoegd (de RID-bijlage). Bovendien is in artikel 4 van die richtlijn bepaald dat „vervoer van gevaarlijke goederen tussen lidstaten en derde landen wordt toegestaan indien wordt voldaan aan de ADR, het RID of de ADN, tenzij in de bijlagen anders is vermeld.” De Unie heeft derhalve haar bevoegdheid ter zake uitgeoefend.
- (4) Verwacht wordt dat de Commissie van deskundigen inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen, die is opgericht bij artikel 13, lid 1, onder d), van het COTIF-verdrag, een beslissing over bepaalde wijzigingen van de RID-bijlage zal nemen tijdens haar 53e zitting, die gepland is voor 22 mei 2014. Deze wijzigingen, die betrekking hebben op technische normen of uniforme technische voorschriften, hebben tot doel het veilige en efficiënte vervoer van gevaarlijke goederen te garanderen, rekening houdende met de technische en wetenschappelijke vooruitgang in de sector en de ontwikkeling van nieuwe stoffen en goederen die gevaar kunnen opleveren tijdens het vervoer.
- (5) Het comité voor het vervoer van gevaarlijke goederen, opgericht bij artikel 9 van Richtlijn 2008/68/EG, heeft voorbereidende gesprekken over deze wijzigingen gehouden.
- (6) De meeste voorgestelde wijzigingen zijn gerechtvaardigd en nuttig, en moeten dan ook door de Unie worden gesteund. De twee voorgestelde wijzigingen moeten verder worden geëvalueerd in het licht van de technische en wetenschappelijke vooruitgang. Meer bepaald moet het Europees Spoorwegbureau, in samenwerking met de bevoegde instanties, doorgaan met het zoeken naar een duurzame oplossing om ontsporingen op te sporen en de gevolgen daarvan te verzachten, daaronder begrepen de toekomstige uitvoering van deze oplossing. Derhalve moet de Unie voorts, als deze laatste wijzigingen toch worden goedgekeurd, nu reeds bezwaar maken overeenkomstig de procedure van artikel 35, lid 4, van titel VII van het COTIF-verdrag,

⁽¹⁾ Besluit 2013/103/EU van de Raad van 16 juni 2011 betreffende de ondertekening en de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Intergouvernementele Organisatie voor het internationale spoorwegvervoer tot toetreding van de Europese Unie tot het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF) van 9 mei 1980, zoals gewijzigd bij het Protocol van Vilnius van 3 juni 1999 (PB L 51 van 23.2.2013, blz. 1).

⁽²⁾ Richtlijn 2008/68/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen (PB L 260 van 30.9.2008, blz. 13).

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Standpunt van de Europese Unie

1. Het standpunt van de Europese Unie op de 53e zitting van de Commissie van deskundigen voor het vervoer van gevaarlijke goederen in het kader van het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer, is in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit.
2. Kleine wijzigingen van de in de bijlage bij dit besluit vermelde documenten kunnen worden goedgekeurd door de vertegenwoordigers van de Unie in het hierboven bedoelde orgaan zonder verder besluit van de Raad.

Artikel 2

Het besluit van het bovenvermelde orgaan wordt na vaststelling bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 3

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.

Gedaan te Brussel, 6 mei 2014.

Voor de Raad
De voorzitter
Ch. VASILAKOS

BIJLAGE

Voorstel	Referentiedocument	Aangelegenheid	Opmerkingen	Standpunt van de EU
1.	Bijlage I bij OTIF/RID/CE/GTP/2012-A	Wijzigingen die door de permanente werkgroep zijn overeengekomen	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
2.	Bijlage I bij OTIF/RID/CE/GTP/2012-A	Wijzigingen voor nadere bestudering door de permanente werkgroep	Deze bepalingen staan tussen vierkante haakjes in het referentiedocument	Instemming met de wijzigingen
3.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/1	Overgangsbepaling voor bepaalde opschriften	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
4.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/2	Toepassing van bijzondere bepaling TE 25	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
5.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/5	Inspectie van bepaalde markeringen	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
6.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/6	Informatie die moet worden verstrekt aan de infrastructuurbeheerder	De permanente werkgroep heeft gekozen voor de tweede optie uit het referentiedocument	Instemming met de wijzigingen
7.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/11	Gebruik van technische terminologie	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
8.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/12	Gevolgen van de schrapping van UIC-fiche 573	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
9.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/13 en OTIF/RID/CE/GTP/2013/15	Toepassing van bijzondere bepaling TE 22	Het voorstel is nog niet rijp genoeg voor een besluit	Uitstel van het besluit
10.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/14 en OTIF/RID/CE/GTP/2013/INF.14	Redactionele herziening van een verwijzing naar de spoorwegbepalingen van de Unie	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
11.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/16	Vervoer van gevaarlijke goederen op passagierstreinen	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijziging, zoals herzien in de permanente werkgroep

Voorstel	Referentiedocument	Aangelegenheid	Opmerkingen	Standpunt van de EU
12.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/17	Diverse geconsolideerde wijzigingen die door de permanente werkgroep zijn overeengekomen	Technische consensus binnen permanente werkgroep van de OTIF	Instemming met de wijzigingen
	OTIF/RID/CE/GTP/2013/17	Wijzigingen voor nadere bestudering door de permanente werkgroep	—	—
13.	Idem	Zij die oproepen tot een gemeenschappelijk standpunt op de gezamenlijke vergadering van de VN-ECE en de OTIF	Efficiënt intermodaal vervoer moet worden vergemakkelijkt	Instemming met de wijzigingen, zoals aanbevolen door de gezamenlijke vergadering
14.	idem en OTIF/RID/CE/GTP/2013/INF.3	Bepalingen met betrekking tot de verplichte toepassing van ontsporingsdetectoren in bepaalde wagons	De EU zal zich opnieuw op haar standpunt beraden vóór de volgende herziening van de voorschriften	Uitstel van het besluit
15.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/3, OTIF/RID/CE/GTP/2013/9 en OTIF/RID/CE/GTP/2013/18	Harmonisatie van de voorschriften met die van bijlage 2 bij het SGMS van de OSSHD	Efficiënt vervoer van gevaarlijke goederen tussen EU en niet-EU OSSHD-landen moet worden vergemakkelijkt	Instemming met de wijzigingen
16.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/INF.4	Vervoer van steenkool	In de permanente werkgroep werd geen consensus bereikt over technische details	Vaststelling van het EU-standpunt ter plaatse
17.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/INF.8	Herziening van hoofdstuk 7.7 van het RID	Het voorstel van dit referentiedocument zal worden besproken in het kader van een meer algemene discussie over de herziening van hoofdstuk 7.7	Vaststelling van het EU-standpunt ter plaatse
18.	OTIF/RID/CE/GTP/2013/INF.12	Aanpassing aan de regels die van toepassing zijn in het wegvervoer	Deze voorstellen wijzigen die in referentiedocument OTIF/RID/CE/GTP/-2013/17	Instemming met de wijzigingen

BESLUIT VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK**van 12 maart 2014****tot wijziging van Besluit ECB/2013/35 inzake aanvullende met herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand verband houdende maatregelen****(ECB/2014/11)**

(2014/328/EU)

DE RAAD VAN BESTUUR VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, inzonderheid het eerste streepje van artikel 127, lid 2,

Gezien de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, inzonderheid het eerste streepje van artikel 3.1, artikel 12.1, artikel 14.3 en artikel 18.2,

Gezien Richtsnoer ECB/2011/14 van 20 september 2011 betreffende monetaire-beleidsinstrumenten en -procedures van het Eurosysteem ⁽¹⁾ en Besluit ECB/2013/6 van 20 maart 2013 houdende de regels betreffende het gebruik van door de overheid gegarandeerde ongedekte bankbrieven voor eigen gebruik als onderpand voor monetaire-beleidsinstrumenten van het Eurosysteem ⁽²⁾,

Overwegende:

- (1) Conform artikel 18.1 van de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, mogen de Europese Centrale Bank (ECB) en de nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben (de „NCB's”) krediettransacties verrichten met kredietinstellingen en andere marktpartijen, waarbij de verleende kredieten worden gedekt door toereikend onderpand. De standaardvoorwaarden waaronder de ECB en de NCB's bereid zijn krediettransacties te verrichten, waaronder de beleenbaarheidscriteria van onderpand voor Eurosysteemkrediettransacties zijn vastgelegd in bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14, alsook in Besluit ECB/2013/6 en Besluit ECB/2013/35 ⁽³⁾.
- (2) Conform paragraaf 1.6 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 kan de Raad van bestuur te allen tijde besluiten tot aanpassing van de instrumenten, voorwaarden, criteria en procedures voor de tenuitvoerlegging van de monetaire-beleidsinstrumenten van het Eurosysteem.
- (3) Op 17 juli 2013 besloot de Raad van bestuur het risicobeheersingskader verder aan te scherpen, zulks door aanpassing van de beleenbaarheidscriteria en de surpluspercentages die van toepassing zijn op onderpand voor Eurosysteemkrediettransacties en door vaststelling van bepaalde aanvullende maatregelen ter verbetering van de algehele consistentie van het kader en de praktische implementatie ervan. Deze maatregelen zijn in Besluit ECB/2013/35 vastgelegd.
- (4) Met betrekking tot de ratingvereisten voor effecten op onderpand van activa is het noodzakelijk Besluit ECB/2013/35 nader te verfijnen, welk besluit derhalve dienovereenkomstig gewijzigd moet worden,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

*Artikel 1***Wijziging**

Artikel 6 van Besluit ECB/2013/35 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) Lid 2 wordt als volgt vervangen:

„2. De op effecten op onderpand van activa van toepassing zijnde kredietkwaliteitsdrempel, zoals bedoeld in paragraaf 6.3 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14, komt overeen met kredietkwaliteitsstap 2 („CQS) 2”) van de geharmoniseerde ratingschaal van het Eurosysteem („single A”) (*). Alle effecten op onderpand van activa hebben tenminste twee „single-A”-kredietbeoordelingen van enige ter zake toegelaten EKBI.

(*) Een „single-A”-rating is een rating van minstens „A3” van Moody's, „A-” van Fitch of Standard & Poor's of „AL” van DBRS.”;

- 2) Lid 3 wordt geschrapt.

⁽¹⁾ PB L 331 van 14.12.2011, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 95 van 5.4.2013, blz. 22.

⁽³⁾ Besluit ECB/2013/35 van 26 september 2013 inzake aanvullende met herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand verband houdende maatregelen (PB L 301 van 12.11.2013, blz. 6).

*Artikel 2***Inwerkingtreding**

Dit besluit treedt op 1 april 2014 in werking.

Gedaan te Frankfurt am Main, 12 maart 2014.

De president van de ECB
Mario DRAGHI

RICHTSNOEREN

RICHTSNOER VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 12 maart 2014

tot wijziging van Richtsnoer ECB/2011/14 betreffende monetaire beleidsinstrumenten en -procedures van het Eurosysteem

(ECB/2014/10)

(2014/329/EU)

DE RAAD VAN BESTUUR VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, inzonderheid artikel 127, lid 2, eerste streepje,

Gezien de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, inzonderheid artikel 3.1, eerste streepje, en de artikelen 12.1, 14.3 en 18.2,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De verwezenlijking van een gemeenschappelijk monetair beleid noopt tot het definiëren van instrumenten en procedures die gebruikt kunnen worden door het Eurosysteem, bestaande uit de nationale centrale banken (NCB's) van lidstaten die de euro als munt hebben, (hierna de „deelnemende lidstaten”) en de Europese Centrale Bank (ECB), teneinde een dergelijk beleid uniform uit te voeren.
- (2) De ECB heeft de bevoegdheid om de nodige richtsnoeren vast te stellen ter uitvoering van het monetaire beleid van het Eurosysteem en de NCB's zijn gehouden overeenkomstig die richtsnoeren te handelen.
- (3) Luidens artikel 18.1 van de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, kunnen de ECB en de NCB's krediettransacties verrichten met kredietinstellingen en andere marktpartijen, waarbij de verleende kredieten worden gedekt door toereikend onderpand. De voorwaarden waaronder de ECB en de NCB's bereid zijn krediettransacties te verrichten, waaronder de beleenbaarheidscriteria van onderpand voor dergelijke transacties zijn vastgelegd in bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 ⁽¹⁾, alsook in Besluit ECB/2013/6 ⁽²⁾ en Besluit ECB/2013/35 ⁽³⁾.
- (4) Richtsnoer ECB/2011/14 moet gewijzigd worden om de volgende wijzigingen van het onderpandkader van het Eurosysteem te verwerken: a) rapportagevereisten voor leningsgewijze gegevens zijn ook van toepassing op effecten op onderpand van activa die gedekt worden door creditcardontvangsten. Hiermee wordt beoogd hun beleenbaarheid als onderpand van krediettransacties van het Eurosysteem te handhaven, zulks gezien het homogeniteitsvereiste voor de kasstroom genererende activa die dienen als onderpand voor de effecten op onderpand van activa zoals bedoeld in de voorlaatste alinea van paragraaf 6.2.1.1 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14; en b) de herziening van de mapping van bepaalde ratings binnen het kader van de geharmoniseerde ratingschaal van het Eurosysteem.
- (5) Richtsnoer ECB/2011/14 moet ook gewijzigd worden om de wijzigingen te verwerken die voortvloeien uit het aanzienlijk verbeterde correspondentenmodel van centrale banken (CCBM) van het Eurosysteem. Ten eerste is besloten om met ingang van 26 mei 2014 het repatriëringvereiste af te schaffen, welk vereiste de Eurosysteemtegenpartijen noopte tot het mobiliseren van activa als onderpand voor krediettransacties van het Eurosysteem en deze activa over te dragen aan het respectieve effectenafwikkelingssysteem (SSS) van de emittent. Daartoe wordt

⁽¹⁾ Richtsnoer ECB/2011/14 van 20 september 2011 betreffende monetaire beleidsinstrumenten en -procedures van het Eurosysteem (PB L 331 van 14.12.2011, blz. 1).

⁽²⁾ Besluit ECB/2013/6 van 20 maart 2013 houdende de regels betreffende het gebruik van door de overheid gegarandeerde ongedekte bankbrieven voor eigen gebruik als onderpand voor monetaire beleidstransacties van het Eurosysteem (PB L 95 van 5.4.2013, blz. 22).

⁽³⁾ Besluit ECB/2013/35 van 26 september 2013 inzake aanvullende met herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand verband houdende maatregelen (PB L 301 van 12.11.2013, blz. 6).

een nieuw mobilisatiekanaal ingesteld dat het CCBM combineert met links tussen SSS-en, waardoor in aanmerking komende SSS-links door Eurosysteemtegenpartijen gebruikt kunnen worden om beleenbare activa te mobiliseren als Eurosysteemonderpand. Ten tweede, door tripartyagenten op de markt aangeboden tripartyzekerheden-beheersdiensten moeten met ingang van 29 september 2014 via het CCBM grensoverschrijdend ondersteund worden,

HEEFT HET VOLGENDE RICHTSNOER VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen in bijlage I

Bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij dit richtsnoer.

Artikel 2

Inwerkingtreding en implementatie

1. Dit richtsnoer treedt op de dag van notificatie aan de NCB's in werking.
2. De NCB's nemen de maatregelen om te voldoen aan de paragrafen 3, 8, 15 en 16 van de bijlage bij dit richtsnoer en passen die met ingang van 1 april 2014 toe. Zij stellen de ECB ten laatste op 24 maart 2014 in kennis van de met die maatregelen verband houdende teksten en middelen.
3. De NCB's nemen de maatregelen om te voldoen aan de paragrafen 1,2, 4, 7 en 10 tot en met 13 van de bijlage bij dit richtsnoer en passen die met ingang van 26 mei 2014 toe. Zij stellen de ECB ten laatste op 24 maart 2014 in kennis van de met die maatregelen verband houdende teksten en middelen.
4. De NCB's nemen de maatregelen om te voldoen aan de paragrafen 9 en 14 van de bijlage bij dit richtsnoer en passen die met ingang van 29 september 2014 toe. Zij stellen de ECB ten laatste op 24 maart 2014 in kennis van de met die maatregelen verband houdende teksten en middelen.

Artikel 4

Geadresseerden

Dit richtsnoer is gericht tot alle centrale banken van het Eurosysteem.

Gedaan te Frankfurt am Main, 12 maart 2014.

De president van de ECB

Mario DRAGHI

BIJLAGE

Bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) Onder „Afkortingen” wordt de volgende term toegevoegd:

„TPA tripartyagent”.

- 2) In paragraaf 1.5 wordt de laatste zin als volgt vervangen:

„Alle beleenbare activa kunnen grensoverschrijdend gebruikt worden middels het correspondentenmodel van centrale banken (CCBM) en, voor verhandelbare activa, middels in aanmerking komende links tussen EER-effectenafwikkelingssystemen (SSS-en).”

- 3) In paragraaf 6.2.1.1.2 wordt de voorlaatste alinea als volgt vervangen:

„Een effect op onderpand van activa is beleenbaar indien het gedekt wordt door kasstroom genererende activa die het Eurosysteem homogeen acht, d.w.z. de kasstroom genererende activa die effecten op onderpand van activa dekken behoren slechts tot een van de volgende activacategorieën: a) hypothecair krediet; b) commercieel hypothe-cair krediet; c) leningen aan kleine en middelgrote bedrijven; d) autoleningen; e) consumentenkrediet; f) leasing en g) creditcardontvangsten. Effecten op onderpand van activa zijn niet beleenbaar voor monetairebeleidstransacties van het Eurosysteem indien de pool van onderliggende activa uit heterogene activa bestaat.”

- 4) In paragraaf 6.2.1.3 wordt de eerste zin als volgt vervangen:

„Het schuldbewijs moet in de EER bij een centrale bank uitgegeven worden, dan wel bij een centrale effectenbewaarinstituut (CSD) die het Eurosysteem positief beoordeeld heeft krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het „Kader voor de beoordeling van effectenafwikkelingssystemen en links ter beoordeling van hun beleenbaarheid voor hun gebruik bij krediettransacties van het Eurosysteem” (hierna het „Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem”)(„Eurosysteem User Assessment Framework”) (*)(**).

(*) Het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosysteem User Assessment Framework”) is gepubliceerd op de ECB website: www.ecb.europa.eu/paym/coll/coll/ssslinks/html/index.en.html.

(**) Internationale wereldwijde schuldbewijzen aan toonder (International debt securities in global bearer form) die zijn uitgegeven op of na 1 januari 2007 via de ICSD's Euroclear Bank (België) en Clearstream Banking Luxembourg, zijn alleen beleenbaar als ze worden uitgegeven in de vorm van „new global notes” en moeten gedeponeerd worden bij een common safekeeper (CSK), die die het Eurosysteem positief beoordeeld heeft krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosysteem User Assessment Framework”). Internationale wereldwijde schuldbewijzen aan toonder (International debt securities in global bearer form) die vóór 1 januari 2007 als „classical global notes” zijn uitgegeven, en fungibele effecten uitgegeven met dezelfde ISIN-code op of na deze datum blijven tot het einde van hun looptijd beleenbaar. Internationale wereldwijde schuldbewijzen op naam (International debt securities in global registered form) die zijn uitgegeven na 30 september 2010 via de ICSD's Euroclear Bank (Belgium) en Clearstream Banking Luxembourg, zijn alleen beleenbaar als zij zijn uitgegeven onder de nieuwe bewaringsstructuur voor internationale schuldbewijzen. Internationale wereldwijde schuldbewijzen op naam (International debt securities in global registered form) die zijn uitgegeven vóór of op die datum, blijven tot het einde van hun looptijd beleenbaar. Internationale schuldbewijzen in de vorm van individuele notes (International debt securities in individual note form) zijn niet langer beleenbaar indien ze zijn uitgegeven na 30 september 2010. Internationale schuldbewijzen in de vorm van individuele notes (International debt securities in individual note form) die zijn uitgegeven vóór of op die datum, blijven tot het einde van hun looptijd beleenbaar.”

- 5) Paragraaf 6.2.1.4 wordt als volgt vervangen:

„Het schuldbewijs moet giraal overdraagbaar zijn. Het schuldbewijs moet in het eurogebied aangehouden en afgewikkeld worden middels een rekening bij het Eurosysteem of bij een SSS die het Eurosysteem positief beoordeeld heeft krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosysteem User Assessment Framework”), zodat op vestiging en de realisatie van onderpand de wet van een lidstaat van toepassing is.

Indien de CSD waar het activum is uitgegeven en de CSD waar het activum wordt aangehouden niet dezelfde zijn, dan moeten deze twee CSD's middels een link verbonden zijn die het Eurosysteem positief beoordeeld heeft krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosysteem User Assessment Framework”) (*).

(*) De lijst van beleenbare links is gepubliceerd op de ECB-website: www.ecb.europa.eu/paym/coll/coll/ssslinks/html/index.en.html.

6) Paragraaf 6.2.1.5 wordt als volgt vervangen:

„Het schuldbewijs moet tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten, zoals bedoeld in Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de Richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van Richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 93/22/EEG van de Raad (*), of zijn toegelaten tot bepaalde niet-gereguleerde door de ECB gespecificeerde markten (**). De Eurosysteembeoordeling van niet-gereguleerde markten steelt op drie beginselen — veiligheid, transparantie en toegankelijkheid (***)

(*) PB L 145 van 30.4.2004, blz. 1.

(**) Een lijst van aanvaardbare niet-gereguleerde markten wordt gepubliceerd op de ECB-website: www.ecb.europa.eu en minstens eenmaal per jaar bijgewerkt.

(***) „Veiligheid”, „transparantie” en „toegankelijkheid” definieert het Eurosysteem uitsluitend binnen het kader van de uitoefening van de onderpandbeheersfunctie van het Eurosysteem. Het selectieproces beoogt de intrinsieke kwaliteit van de uiteenlopende markten niet te beoordelen. De beginselen houden het volgende in. Veiligheid houdt zekerheid in aangaande transacties, met name zekerheid inzake de validiteit en de afdwingbaarheid van transacties. Transparantie houdt hindernisvrije toegang in tot informatie betreffende de procedurele en operationele marktregels, de financiële activakenmerken, het koersvormingsmechanisme en de betrokken prijzen en hoeveelheden (notering, rentevoeten, handelsvolumes, uitstaande bedragen, enz.). Toegankelijkheid betreft de mate waarin het Eurosysteem kan participeren in en toegang heeft tot de markt; een markt is toegankelijk voor onderpandbeheersdoeleinden, indien het Eurosysteem door zijn procedurele en operationele marktregels informatie kan verkrijgen en transacties kan uitvoeren indien voor deze doeleinden benodigd.”

7) In paragraaf 6.2.3.2 wordt tabel 4 als volgt vervangen:

„Beleenbaarheidscriteria	Verhandelbare activa ⁽¹⁾	Niet-verhandelbare activa ⁽²⁾	
Soort activa	ECB-schuldbewijzen Overige verhandelbare schuldbewijzen ⁽³⁾	Kredietvorderingen	RMBD's
Kredietwaardigheid	Activum moet voldoen aan hoge kredietwaardigheidsstandaards. Hoge kredietwaardigheidsstandaards worden beoordeeld aan de hand van ECAF-regels voor verhandelbare activa ⁽³⁾ .	Debitur/garant moet voldoen aan hoge kredietwaardigheidsstandaards. Bij de beoordeling worden de ECAF-regels voor kredietvorderingen toegepast.	Activa moeten voldoen aan hoge kredietwaardigheidsstandaards. Bij de beoordeling worden de ECAF-regels voor RMBD's toegepast.
Plaats van emissie	EER ⁽³⁾	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Afwikkeling/verwerking	Plaats van afwikkeling: eurogebied Instrumenten moeten centraal giraal gedeponeerd worden bij NCB's of een SSS die het Eurosysteem positief beoordeeld heeft krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosystem User Assessment Framework”).	Eurosysteemprocedures	Eurosysteemprocedures
Soort emittent/debitur/garant	NCB's Publieke sector Particuliere sector Internationale en supranationale instellingen	Publieke sector Niet-financiële vennootschappen Internationale en supranationale instellingen	Kredietinstellingen

„Beleenbaarheidscriteria	Verhandelbare activa ⁽¹⁾	Niet-verhandelbare activa ⁽²⁾	
Plaats van vestiging van de emittent/debiteur/garant	Emittent ⁽³⁾ : EER of G10-landen buiten de EER Debiteur: EER Garant ⁽³⁾ : EER	Eurogebied	Eurogebied
Toegestane markten	Gereguleerde markten Door de ECB aanvaarde niet-gereguleerde markten	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Valuta	Euro	Euro	Euro
Minimumbedrag	Niet van toepassing	Minimumbedrag ten tijde van de indiening van de kredietvordering: — voor binnenlands gebruik: naar keuze van de NCB, — voor grensoverschrijdend gebruik: gemeenschappelijk minimum van 500 000 EUR.	Niet van toepassing
Toepasselijk recht	Voor effecten op onderpand van activa moet de verkrijging van de onderliggende activa beheerst worden door het recht van een EU-lidstaat. Het op onderliggende kredietvorderingen toepasselijke recht, moet het recht van een EER-land zijn.	Toepasselijk recht voor kredietvorderingsovereenkomst en mobilisatie: recht van een lidstaat Maximaal mag wetgeving uit twee verschillende landen van toepassing zijn op: a) de tegenpartij; b) de crediteur; c) de debiteur; d) de garant (indien van toepassing); e) de kredietvorderingsovereenkomst; en f) de mobilisatieovereenkomst	Niet van toepassing
Grensoverschrijdend gebruik	Ja	Ja	Ja

⁽¹⁾ Raadpleeg voor nadere details paragraaf 6.2.1.

⁽²⁾ Raadpleeg voor nadere details paragraaf 6.2.2.

⁽³⁾ De kredietstandaard van verhandelbare door niet-financiële ondernemingen uitgegeven of gegarandeerde schuldbewijzen zonder rating, wordt bepaald op grond van de kredietbeoordelingsbron die de betrokken tegenpartij heeft gekozen overeenkomstig de op kredietvorderingen toepasselijke ECAF-regels, zoals bepaald in paragraaf 6.3.3. In het geval van deze verhandelbare schuldbewijzen zijn de volgende beleenbaarheidscriteria voor verhandelbare activa gewijzigd: plaats van vestiging van de emittent/garant: eurogebied; plaats van uitgifte: eurogebied.”.

8) In paragraaf 6.3.1 worden de voetnoten 67 en 69 als volgt vervangen:

„(*) De geharmoniseerde ratingschaal van het Eurosysteem wordt gepubliceerd op de ECB-website: www.ecb.europa.eu. Een kredietkwaliteitsstap-3 kredietbeoordeling is minimaal een langetermijnrating van „BBB-“ door Fitch of Standard & Poor's, of „Baa3“ door Moody's, of van „BBBL“ door DBRS.”;

„(**) „AAA” is een langetermijnrating van „AAA” door Fitch, Standard & Poor's, of DBRS of „Aaa” door Moody's.”.

- 9) In paragraaf 6.4.2 wordt punt k) als volgt vervangen:

„De activa worden dagelijks gewaardeerd. Dagelijks berekenen de NCB's (*) de vereiste waarde van de onderliggende activa, rekening houdende met wijzigingen in uitstaande kredietbedragen, de in paragraaf 6.5 geschetste waarderingsgrondslagen en de vereiste surpluspercentages.

(*) Indien tripartydiensten gebruikt worden, wordt het waarderingsproces aan de tripartyagent gedelegeerd, zulks op basis van de door de betrokken NCB aan de tripartyagent verstuurd informatie.”.

- 10) In paragraaf 6.6 wordt de tweede alinea als volgt vervangen:

„De NCB's (en de ECB) hebben een mechanisme ontwikkeld om te waarborgen dat alle beleenbare activa grensoverschrijdend gebruikt kunnen worden. Dit is het CCBM krachtens welke NCB's voor elkaar (en voor de ECB) optreden als bewaarnemers („correspondenten”) ten aanzien van de in hun lokale bewaarinstelling, tripartyagent of afwikkelstelsel geaccepteerde activa. Specifieke oplossingen kunnen gebruikt worden voor niet-verhandelbare activa, d.w.z. kredietvorderingen en RMBD's die niet middels een SSS (*) overgedragen kunnen worden. Het CCBM kan gebruikt worden voor zekerheidsstelling in verband met alle vormen van krediettransacties van het Eurosysteem. Naast het CCBM kunnen tegenpartijen voor de overdracht van verhandelbare activa bij hun lokale SSS (**) in aanmerking komende links tussen SSS-en gebruiken; tegenpartijen kunnen deze in aanmerking komende links tussen SSS-en ook in combinatie met het CCBM gebruiken (CCBM met links — zie paragraaf 6.6.3). Daarnaast wordt het CCBM (CCBM met links) gebruikt als een basis voor het grensoverschrijdende gebruik van tripartyzekerheidsdiensten.

(*) Voor details, zie de brochure „Correspondentenmodel voor centrale banken (CCBM), procedure voor Eurosysteemtegenpartijen”, gepubliceerd op de ECB website: www.ecb.europa.eu

(**) Beleenbare activa kunnen gebruikt worden middels een rekening van een centrale bank bij een SSS dat in een ander land is gevestigd dan de betrokken centrale bank, zulks indien het Eurosysteem het gebruik van een dergelijke rekening goedgekeurd heeft. Sinds 1999 kan De Nederlandsche Bank haar rekening bij Euroclear Bank gebruiken om onderpandtransacties met de in die ICSD uitgegeven Eurobonds af te wikkelen. Sinds augustus 2000 kan de Central Bank of Ireland een dergelijke rekening bij Euroclear Bank openen. Deze rekening kan gebruikt worden voor alle bij Euroclear Bank aangehouden beleenbare activa, bv. via in aanmerking komende links naar Euroclear Bank overgedragen beleenbare activa.”.

- 11) In paragraaf 6.6.1 wordt de laatste alinea als volgt vervangen:

„Het CCBM is op elke Target2-werkdag voor tegenpartijen (zowel voor verhandelbare, alsook voor niet-verhandelbare activa) beschikbaar van ten minste 9.00 uur tot 16.00 uur Midden-Europese tijd. Een tegenpartij die gebruik wenst te maken van het CCBM, moet de NCB waarvan zij krediet wenst te ontvangen, d.w.z. de eigen NCB, daarvan vóór 16.00 uur Midden-Europese tijd in kennis stellen. Voorts moet de tegenpartij ervoor zorgen dat het desbetreffende onderpand voor de zekerheidsstelling voor monetairebeleidstransacties uiterlijk om 16.45 uur Midden-Europese tijd op de rekening van de correspondent-centrale bank wordt bijgeschreven. De verwerking van instructies of levering die deze uiterste termijn niet respecteren, geschiedt zo goed mogelijk en kan in aanmerking genomen worden voor op de volgende Target2-werkdag verstrekt krediet. Indien tegenpartijen voorzien dat zij op een laat tijdstip gebruik moeten maken van het CCBM, moeten zij indien mogelijk de activa vooraf leveren (d.w.z. deze vooraf deponeren). In uitzonderlijke omstandigheden, dan wel indien voor monetairebeleidsdoeleinden vereist, kan de ECB besluiten de CCBM-sluitingstijd uit te verlengen tot de Target2-sluitingstijd, zulks in samenwerking met CSD's aangaande hun mogelijkheden om hun uiterste termijnen voor verhandelbare activa te verlengen.”.

- 12) Paragraaf 6.6.2 wordt als volgt vervangen:

„Naast het CCBM kunnen in aanmerking komende links tussen EER-SSS-en gebruikt worden voor de grensoverschrijdende overdracht van verhandelbare activa.

Middels een directe of indirecte koppeling tussen twee SSS-en kan een deelnemer aan een SSS in een andere SSS uitgegeven effecten aanhouden zonder deelnemer aan die andere SSS te zijn (*). Voordat deze koppelingen kunnen worden benut voor het overdragen van onderpand voor Eurosysteemkrediettransacties, moet het Eurosysteem deze links beoordelen en goedkeuren krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosystem User Assessment Framework”) (**).

Vanuit het oogpunt van het Eurosysteem vervullen het CCBM en de links tussen EER-SSS-en dezelfde rol: zij stellen tegenpartijen namelijk in staat onderpand grensoverschrijdend te gebruiken, d.w.z. beide systemen stellen tegenpartijen in staat onderpand te gebruiken om krediet te verkrijgen van de eigen NCB, ook al is dat onderpand uitgegeven in een SSS van een ander land. Het CCBM en de links tussen SSS-en vervullen deze functie uiteenlopend. In het

CCBM betreft het een grensoverschrijdende relatie tussen NCB's. Zij treden voor elkaar op als bewaarnemer. Het gebruik van links betreft een grensoverschrijdende relatie tussen SSS-en. Zij openen bij elkaar omnibusrekeningen. Bij een correspondent-centrale bank gedeponeerde activa kunnen alleen worden gebruikt als onderpand voor krediettransacties van het Eurosysteem. Via een link aangehouden activa kunnen gebruikt worden voor Eurosysteemkrediettransacties, alsook voor enig ander door de tegenpartij verkozen doel. Bij gebruikmaking van links tussen SSS-en houden de tegenpartijen de activa aan op hun eigen rekening bij het SSS van het eigen land en is een bewaarnemer niet nodig.

- (*) Een link tussen twee SSS-en bestaat uit een reeks procedures en regelingen voor de grensoverschrijdende overdracht van activa middels een giraal proces. Een link is een bij een SSS (de investerende SSS) geopende omnibusrekening in een andere SSS (uitgevende SSS). Een directe link betekent dat er geen tussenpersoon tussen de twee SSS-en optreedt. Indirecte links tussen SSS-en kunnen tevens gebruikt worden voor de grensoverschrijdende overdracht van effecten aan het Eurosysteem. Een indirecte link is een contractuele en technische regeling krachtens welke twee niet direct met elkaar verbonden SSS-en effectentransacties of -overdrachten kunnen uitvoeren middels een als tussenpersoon optredende derde-SSS.
- (**) De lijst van in aanmerking komende links is gepubliceerd op de ECB-website: www.ecb.europa.eu/paym/coll/coll/ssslinks/html/index.en.html.

13. Aan paragraaf 6.6 wordt de volgende paragraaf 6.6.3 toegevoegd:

„6.6.3. CCBM met links

Tegenpartijen kunnen tevens de in paragraaf 6.6.2 genoemde directe en indirecte links gebruiken in combinatie met het CCBM om beleenbare verhandelbare activa grensoverschrijdend te mobiliseren.

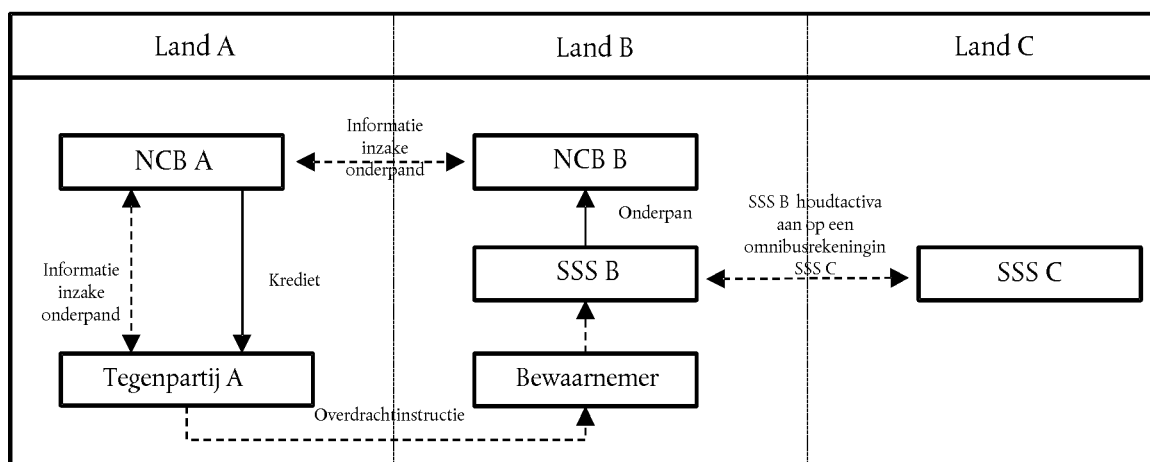
Indien links tussen SSS-en in combinatie met het CCBM gebruikt worden, houden tegenpartijen de bij de uitgevende SSS uitgegeven activa aan middels een rekening bij de investerende SSS, zulks direct of via een bewaarnemer. Ingeval van indirecte links kan een derde-SSS optreden als de intermediaire SSS.

Deze activa kunnen in een niet-eurogebied EER-CSD uitgegeven worden, mits het Eurosysteem een link tussen de uitgevende SSS en de investerende SSS positief heeft beoordeeld krachtens de normen en beoordelingsprocedures zoals bedoeld in het Gebruikersbeoordelingskader van het Eurosysteem („Eurosystem User Assessment Framework”).

Grafiek 5

Het correspondent-centralebanking-model met links

Gebruik van beleenbare activa uitgegeven in de SSS van land C en aangehouden in de SSS van land B door een tegenpartij gevestigd in land A middels een directe link tussen de SSS-en in de landen B en C teneinde krediet te verkrijgen van de NCB van land A

Indien beleenbare activa via het CCBM met links worden overgedragen, verzekeren tegenpartijen dat de effecten geleverd worden aan een rekening bij de betrokken investerende SSS uiterlijk om 16.00 uur Midden-Europese tijd op de afwikkelingsdatum teneinde de afwikkeling van transacties van dezelfde valutadagen te verzekeren. Enig na 16.00 uur Midden-Europese tijd door de eigen NCB van tegenpartijen ontvangen mobilisatieverzoek, dan wel enig na 16.00 uur Midden-Europese tijd gedaan verzoek om levering van beleenbare activa aan een rekening bij de betrokken investerende CSD wordt zo goed mogelijk behandeld, zulks overeenkomstig de uiterste termijnen van de betrokken CSD's.”.

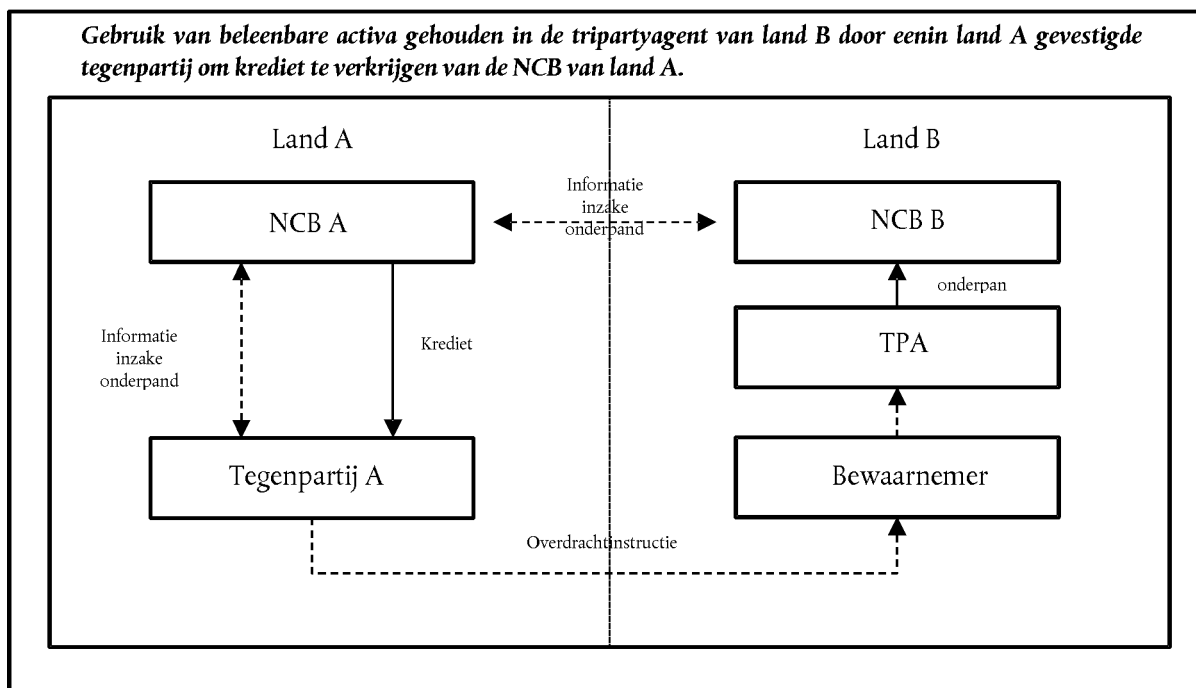
14) Aan paragraaf 6.6 wordt de volgende paragraaf 6.6.4 toegevoegd:

„6.6.4. CCBM met tripartyzekerhedenbeheersdiensten

Het CCBM (waaronder CCBM's met links) wordt ook gebruikt als een basis voor het grensoverschrijdende gebruik van tripartyzekerhedenbeheersdiensten, waardoor de NCB van een lidstaat, waarin tripartyzekerhedenbeheersdiensten worden aangeboden voor grensoverschrijdend gebruik binnen het Eurosysteem, zal optreden als de CCB voor NCB's in andere lidstaten wier tegenpartijen hebben verzocht tripartyzekerhedenbeheersdiensten grensoverschrijdend te kunnen gebruiken. Het Eurosysteem beoordeelt de betrokken tripartiyagent positief.

Middels grensoverschrijdende tripartyzekerhedenbeheersdiensten kunnen tegenpartijen het onderpandbedrag dat zij verstrekken aan hun eigen NCB verhogen of verlagen (hierna „globale bedrag”).

Grafiek 6
Grensoverschrijdende tripartydiensten

NB: De pijl „informatie inzake onderpand” tussen tegenpartij A en NCB A kan bij bepaalde tripartiyagenten niet relevant zijn (afhankelijk van het verkozen contractuele model) en in een dergelijk geval stuurt de tegenpartij geen instructie aan NCB A noch ontvangt hij een bevestiging van NCB A.”.

15) In appendix 8 wordt de volgende alinea ingevoegd als voorlaatste alinea:

„Voor effecten op onderpand van activa, wier kasstroom genererende activa creditcardontvangsten omvatten, zijn de leningsgewijze informatievereisten met ingang van 1 april 2014 van toepassing en de negen maanden durende overgangperiode eindigt op 31 december 2014.”.

16) In appendix 8 wordt de tweede voetnoot als volgt vervangen:

„(*) i.e. Op 30 september 2013 voor RMBS en kmo, 30 november 2013 voor CMBS, 30 september 2014 voor autoleningen, consumentenkrediet en leasingvorderingen, en 31 december 2014 voor creditcardontvangsten.”.

RICHTSNOER VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK**van 12 maart 2014****tot wijziging van Richtsnoer ECB/2013/4 inzake aanvullende tijdelijke maatregelen betreffende herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand en tot wijziging van Richtsnoer ECB/2007/9****(ECB/2014/12)**

(2014/330/EU)

DE RAAD VAN BESTUUR VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, inzonderheid het eerste streepje van artikel 127, lid 2,

Gezien de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, inzonderheid het eerste streepje van artikel 3.1, artikel 12.1, artikel 14.3 en artikel 18.2,

Gezien Richtsnoer ECB/2011/14 van 20 september 2011 betreffende monetaire-beleidsinstrumenten en -procedures van het Eurosysteem ⁽¹⁾ en Besluit ECB/2013/6 van 20 maart 2013 houdende de regels betreffende het gebruik van door de overheid gegarandeerde ongedekte bankbrieven voor eigen gebruik als onderpand voor monetaire-beleidstransacties van het Eurosysteem ⁽²⁾ en Besluit ECB/2013/35 van 26 september 2013 inzake aanvullende met herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand verband houdende maatregelen ⁽³⁾,

Overwegende:

- (1) Conform artikel 18.1 van de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, mogen de Europese Centrale Bank (ECB) en de nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben (de „NCB's”) krediettransacties verrichten met kredietinstellingen en andere marktpartijen, waarbij de verleende kredieten worden gedekt door toereikend onderpand. De standaardvoorwaarden waaronder de ECB en de NCB's bereid zijn krediettransacties te verrichten, waaronder de beleenbaarheidscriteria van onderpand voor Eurosysteemkrediettransacties zijn vastgelegd in bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14, alsook in Besluit ECB/2013/6 en Besluit ECB/2013/35.
- (2) Conform paragraaf 1.6 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 kan de Raad van bestuur te allen tijde besluiten tot aanpassing van de instrumenten, voorwaarden, criteria en procedures voor de tenuitvoerlegging van de monetairebeleidstransacties van het Eurosysteem.
- (3) Richtsnoer ECB/2013/4 ⁽⁴⁾, Besluit ECB/2013/22 ⁽⁵⁾ en Besluit ECB/2013/36 ⁽⁶⁾ samen met andere rechtshandelingen stipuleren aanvullende tijdelijk toe te passen maatregelen betreffende herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand tot de Raad van bestuur van mening is dat zij niet langer noodzakelijk zijn om een goede doorwerking van het monetaire beleid te verzekeren.
- (4) Richtsnoer ECB/2013/4 moet gewijzigd worden om de volgende wijzigingen van het Eurosysteemonderpandkader te verwerken: a) de leningsgewijze rapportagevereisten ook doen toepassen op effecten op onderpand van activa, gedekt door creditcardontvangsten in bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14; b) de herziening van de mapping van bepaalde ratings binnen het kader van de geharmoniseerde Eurosysteemratingschaal, en c) verduidelijking van de ratingregels aangaande effecten op onderpand van activa,

⁽¹⁾ PB L 331 van 14.12.2011, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 95 van 5.4.2013, blz. 22.

⁽³⁾ PB L 301 van 12.11.2013, blz. 6.

⁽⁴⁾ Richtsnoer ECB/2013/4 van de Europese Centrale Bank van 20 maart 2013 inzake aanvullende tijdelijke maatregelen betreffende herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand en tot wijziging van Richtsnoer ECB/2007/9 (PB L 95 van 5.4.2013, blz. 23).

⁽⁵⁾ Besluit ECB/2013/22 van 5 juli 2013 inzake tijdelijke maatregelen betreffende de beleenbaarheid van door de Republiek Cyprus uitgegeven of volledig gegarandeerde verhandelbare schuldbewijzen (PB L 195 van 18.7.2013, blz. 27).

⁽⁶⁾ Besluit ECB/2013/36 van 26 september 2013 inzake aanvullende tijdelijke met herfinancieringstransacties van het Eurosysteem en de beleenbaarheid van onderpand verband houdende maatregelen (PB L 301 van 12.11.2013, blz. 13).

HEEFT HET VOLGENDE RICHTSNOER VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen

Richtsnoer ECB/2013/4 wordt als volgt gewijzigd:

1) Artikel 1, lid 3 wordt als volgt vervangen:

„3. Binnen het kader van artikel 5, lid 1 en artikel 7 worden de Helleense Republiek en de Portugese Republiek beschouwd als eurogebiedlidstaten die voldoen aan een programma van de Europese Unie/het Internationaal Monetair Fonds.”.

2) Artikel 3, lid 1 wordt als volgt vervangen:

„1. Naast de uit hoofde van hoofdstuk 6 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 beleenbare effecten op onderpand van activa, komen effecten op onderpand van activa die niet voldoen aan de kredietbeoordelingsvereisten van paragraaf 6.3 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14, maar voor het overige voldoen aan alle op effecten op onderpand van activa toepasselijke beleenbaarheidscriteria uit hoofde van Richtsnoer ECB/2011/14, in aanmerking als onderpand voor monetairebeleidstransacties van het Eurosysteem, mits zij twee ratings hebben van minstens „triple-B” (*) van enige voor de uitgifte toegelaten EKBI. Naast de uit hoofde van hoofdstuk 6 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14 beleenbare effecten op onderpand van activa, komen effecten op onderpand van activa die niet voldoen aan de kredietbeoordelingsvereisten van paragraaf 6.3 van bijlage I bij Richtsnoer ECB/2011/14, maar voor het overige voldoen aan alle op effecten op onderpand van activa toepasselijke beleenbaarheidscriteria uit hoofde van Richtsnoer ECB/2011/14, in aanmerking als onderpand voor monetairebeleidstransacties van het Eurosysteem, mits zij twee ratings hebben van minstens „triple-B”(*) van enige voor de uitgifte toegelaten EKBI.

- a) de kasstroom genererende activa die dienen als onderpand voor de effecten op onderpand van activa behoren tot één van de volgende activacategorieën: i) hypothecair krediet; ii) leningen aan kleine en middelgrote bedrijven (kmo's); iii) commercieel hypothecair krediet; iv) autoleningen; v) leasing; vi) consumentenkrediet; viii) credietcardontvangsten;
- b) geen vermenging van uiteenlopende activacategorieën bij de kasstroom genererende activa;
- c) de kasstroom genererende activa die dienen als onderpand voor de effecten op onderpand van activa, omvatten geen leningen die:
  - i) ten tijde van de uitgifte van de effecten op onderpand van activa oninbaar zijn;
  - ii) oninbaar zijn bij de opname onder effecten op onderpand van activa gedurende de looptijd van de effecten op onderpand van activa, bijvoorbeeld middels substitutie of vervanging van de kasstroom genererende activa;
  - iii) op enig tijdstip gestructureerd, gesyndiceerd of van hefboomfinanciering voorzien zijn;
- d) de transactiedocumentatie inzake effecten op onderpand van activa omvat bepalingen inzake aflossingscontinuïteit.

(*) Een „triple-B”-rating is een rating van minstens „Baa3” van Moody's, „BBB-” van Fitch of Standard & Poor's of een rating van „BBBL” van DBRS.”.

Artikel 2

Inwerkingtreding en implementatie

1. Dit richtsnoer treedt op de dag van notificatie aan de NCB's in werking.
2. De NCB's nemen de voor voldoening aan artikel 1 van dit richtsnoer noodzakelijke maatregelen die zij met ingang van 1 april 2014 toepassen. Zij stellen de ECB ten laatste op 24 maart 2014 in kennis van de met die maatregelen verband houdende teksten en middelen.

Artikel 3

Geadresseerden

Dit richtsnoer is gericht tot alle centrale banken van het Eurosysteem.

Gedaan te Frankfurt am Main, 12 maart 2014.

De President van de ECB

Mario DRAGHI

III

(Andere handelingen)

EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

BESCHIKKING VAN DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA

nr. 407/13/COL

van 23 oktober 2013

houdende de 90e wijziging van de formele en materiële regels op het gebied van staatssteun door invoeging van een nieuw hoofdstuk inzake regionale steunmaatregelen 2014-2020 en door verlenging van de geldigheid van het hoofdstuk inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 en het hoofdstuk betreffende de criteria voor een diepgaande beoordeling van regionale steun voor grote investeringsprojecten

DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EVA (HIERNA „DE AUTORITEIT” GENOEMD),

GEZIEN de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte („de EER-overeenkomst”), en met name de artikelen 61, 62 en 63 en Protocol nr. 26,

GEZIEN de Overeenkomst tussen de EVA-Statens betreffende de oprichting van een Toezichthoudende Autoriteit en een Hof van Justitie (hierna „de Toezichtsovereenkomst” genoemd), en met name artikel 24 en artikel 5, lid 2, onder b),

Overwegende hetgeen volgt:

Overeenkomstig artikel 24 van de Toezichtsovereenkomst geeft de Autoriteit uitvoering aan de staatssteunbepalingen van de EER-overeenkomst.

Overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder b), van de Toezichtsovereenkomst, maakt de Autoriteit mededelingen en richtsnoeren bekend over aangelegenheden waarop de EER-overeenkomst betrekking heeft, indien die Overeenkomst of de Toezichtsovereenkomst daarin uitdrukkelijk voorziet of indien de Autoriteit zulks nodig acht.

Op 28 juni 2013 heeft de Commissie nieuwe richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen voor de periode 2014-2020 goedgekeurd ⁽¹⁾.

Deze richtsnoeren zijn ook voor de Europese Economische Ruimte relevant.

Een eenvormige toepassing van de EER-staatssteunregels in de hele Europese Economische Ruimte dient te worden verzekerd overeenkomstig de homogeniteitsdoelstelling die in artikel 1 van de EER-overeenkomst is vastgesteld.

De Autoriteit dient ingevolge punt II onder de titel „ALGEMEEN” op bladzijde 11 van bijlage XV bij de EER-overeenkomst, na overleg met de Commissie, besluiten vast te stellen die met de besluiten van de Commissie overeenstemmen.

NA overleg met de Europese Commissie,

NA raadpleging van de EVA-Statens over dit onderwerp bij brief van 2 augustus 2013,

⁽¹⁾ PB C 209 van 23.7.2013, blz. 1.

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

De richtsnoeren staatssteun worden gewijzigd door de invoeging van een nieuw hoofdstuk betreffende regionale steunmaatregelen 2014-2020. Het nieuwe hoofdstuk is in bijlage I bij deze beschikking opgenomen.

Artikel 2

De bestaande hoofdstukken betreffende regionale steunmaatregelen 2007-2013 en de criteria voor een diepgaande beoordeling van regionale steun voor grote investeringsprojecten worden verlengd tot en met 30 juni 2014.

Artikel 3

Slechts de tekst in de Engelse taal is authentiek.

Gedaan te Brussel, 23 oktober 2013.

Voor de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA

Oda Helen SLETNES

Voorzitter

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

Lid van het College

RICHTSNOEREN INZAKE REGIONALE STEUNMAATREGELEN 2014-2020

INLEIDING

1. Op grond van artikel 61, lid 3, onder a) en c), van de EER-overeenkomst kan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA (hierna „de Autoriteit” genoemd) staatssteun met de interne markt verenigbaar verklaren wanneer die is bedoeld om de ontwikkeling van bepaalde achterstandsregio's binnen de EER te bevorderen ⁽¹⁾. Dit soort staatssteun wordt regionale steun genoemd.
2. In de voorliggende richtsnoeren zet de Autoriteit uiteen op welke voorwaarden regionale steun als verenigbaar met de interne markt kan worden beschouwd en legt zij de criteria vast om de gebieden te bepalen die voldoen aan de voorwaarden van artikel 61, lid 3, onder a) en c), van de EER-overeenkomst. ⁽²⁾
3. Het staatssteuntoezicht op het gebied van regionale steun is in de eerste plaats bedoeld om steun voor regionale ontwikkeling mogelijk te maken, terwijl toch een gelijk speelveld tussen EER-Statens wordt verzekerd, met name door te voorkomen dat er subsidiewedlopen ontstaan wanneer EER-Statens proberen bedrijven naar achterstandsgebieden in de EER te halen of die daar te houden. Daarnaast moet dit toezicht ook de gevolgen van de regionale steun op het handelsverkeer en de mededinging tot het noodzakelijke minimum beperken.
4. De doelstelling van geografische ontwikkeling onderscheidt regionale steun van andere vormen van steun zoals steun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, steun ten behoeve van werkgelegenheid, opleiding, energie of milieubescherming, waarmee, overeenkomstig artikel 61, lid 3, van de EER-overeenkomst, andere doelstellingen van gemeenschappelijk belang worden nagestreefd. In sommige omstandigheden kunnen hogere steunintensiteiten worden toegestaan voor deze andere soorten steun, wanneer deze worden toegekend aan ondernemingen in achterstandsgebieden, om rekening te houden met de specifieke problemen waarmee ondernemingen in deze gebieden te kampen hebben ⁽³⁾.
5. Regionale steun kan alleen daadwerkelijk een rol spelen indien deze spaarzaam en evenredig wordt ingezet en wordt geconcentreerd op de gebieden met de grootste achterstand binnen de EER ⁽⁴⁾. Met name dienen de toegestane steunplafonds de vertaling te zijn van de betrekkelijke ernst van de problemen waarvan de ontwikkeling in de bewuste regio's te lijden heeft. Voorts moeten de voordelen van de steun voor de ontwikkeling van een achterstandsregio opwegen tegen de uit de steun resulterende mededingingsverstoringen ⁽⁵⁾. Het gewicht dat aan de positieve effecten van de steun wordt toegekend, zal waarschijnlijk verschillen naar gelang de afwijking van artikel 61, lid 3, van de EER-overeenkomst die wordt toegepast, zodat voor de gebieden met de grootste achterstand — die welke onder artikel 61, lid 3, onder a), vallen — een grotere mededingingsverstoring kan worden geaccepteerd dan voor de steungebieden uit hoofde van artikel 61, lid 3, onder c) ⁽⁶⁾.
6. Voorts kan regionale steun alleen daadwerkelijk bijdragen aan de economische ontwikkeling van achterstandsgebieden indien deze wordt toegekend om aan te zetten tot aanvullende investeringen of economische activiteiten in die gebieden. In een zeer beperkt aantal, duidelijk omschreven gevallen kunnen de obstakels waartegen deze specifieke gebieden bij het aantrekken of behouden van economische activiteit eventueel aanlopen, zo groot of zo blijvend van aard zijn dat investeringssteun op zich misschien niet voldoende is om de ontwikkeling van dat gebied mogelijk te maken. Alleen in dergelijke gevallen kan regionale investeringssteun worden aangevuld met regionale exploitatiesteun die geen verband houdt met een investering.
7. In haar mededeling van 8 mei 2012 over de modernisering van het EU-taatssteunbeleid ⁽⁷⁾ kondigde de Europese Commissie aan dat zij met de modernisering van het staatssteuntoezicht inzette op drie doelstellingen:
  - a) duurzame, slimme en inclusieve groei bevorderen op een concurrerende interne markt;

⁽¹⁾ Gebieden die in aanmerking komen voor regionale steun uit hoofde van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst (gemeenzaam „steungebieden onder a”) genoemd) hebben binnen de EER meestal grotere achterstand inzake economische ontwikkeling. Ook gebieden die in aanmerking komen op grond van artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst („steungebieden onder c”) genoemd), hebben met achterstand te kampen, maar in mindere mate. Door het betrekkelijk hoge bbp per hoofd van de bevolking in de EVA-Statens, komt momenteel geen gebied in aanmerking voor de afwijking van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst.

⁽²⁾ Deze richtsnoeren stemmen overeen met de mededeling van de Commissie „Richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2014-2020” (PB C 209 van 23.7.2013, blz. 1), die op 28 juni 2013 zijn vastgesteld.

⁽³⁾ Regionale opslagen voor steun die ten behoeve van dit soort doelstellingen wordt toegekend, gelden dus niet als regionale steun.

⁽⁴⁾ Iedere EVA-Staat kan deze gebieden aangeven op een regionale-steunkaart op grond van de voorwaarden zoals die in deel 5 zijn bepaald.

⁽⁵⁾ Zie, in dit verband, arrest van 17 september 1980, zaak 730/79, Philip Morris Holland BV/Commissie, Jurisprudentie 1980, blz. 2671, rechtsoverweging 17, en arrest van 14 januari 1997, zaak C-169/95, Spanje/Commissie, Jurisprudentie 1997, blz. I-148, punt 20.

⁽⁶⁾ Zie, in dit verband, arrest van 12 december 1996, zaak T-380/94, AUFFASS en AKT/Commissie, Jurispr. 1996, blz. II-2169, punt 54.

⁽⁷⁾ Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's „De modernisering van het EU-taatssteunbeleid”, COM(2012)209 final van 8 mei 2012.

- b) het voorafgaande onderzoek door de Commissie concentreren op zaken die de grootste impact op de interne markt hebben en tegelijk de samenwerking met de EU-lidstaten versterken op het gebied van de handhaving van de staatssteunregels, en
  - c) de regels stroomlijnen en sneller tot beslissingen komen.
8. Met name pleitte die mededeling ervoor om bij de herziening van de verschillende richtsnoeren en kaderregelingen een gemeenschappelijke benadering te hanteren, met het oog op het versterken van de interne markt, het bevorderen van een doeltreffender gebruik van publieke middelen door staatssteun beter te laten bijdragen aan doelstellingen van gemeenschappelijk belang, een diepgaander onderzoek uit te voeren van het stimulerende effect, het beperken van steun tot het minimum en het vermijden van eventuele negatieve effecten van steun op de mededinging en het handelsverkeer. De Autoriteit is dezelfde mening toegedaan. De verenigbaarheidsvoorwaarden die in deze richtsnoeren zijn uiteengezet, zijn gebaseerd op die gemeenschappelijke beoordelingsbeginselen en gelden voor zowel aangemelde regelingen als individuele steun.

1. TOEPASSINGSGBIED EN DEFINITIES

1.1. TOEPASSINGSGBIED REGIONALE STEUN

9. Regionale steun voor de ijzer- en staalindustrie⁽⁸⁾ en de synthetischevezelindustrie⁽⁹⁾ zal niet als verenigbaar worden beschouwd met de interne markt.
10. De Autoriteit zal de in deze richtsnoeren uiteengezette beginselen toepassen op regionale steun in alle economische sectoren die binnen de werkingssfeer van de EER-overeenkomst vallen⁽¹⁰⁾, met uitzondering van het vervoer⁽¹¹⁾, waarvoor bijzondere regels gelden die in specifieke juridische instrumenten zijn vastgelegd, die geheel of ten dele kunnen afwijken van deze richtsnoeren. De Autoriteit zal deze richtsnoeren toepassen op de verwerking van landbouwproducten tot niet-landbouwproducten en de afzet van die producten.
11. Deze richtsnoeren zullen niet van toepassing zijn op staatssteun voor luchthavens⁽¹²⁾ of in de energiesector⁽¹³⁾.
12. Regionale investeringssteun voor breedbandnetwerken kan als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd indien deze niet alleen voldoet aan de voorwaarden van deze richtsnoeren, maar ook aan de volgende specifieke voorwaarden: i) er wordt alleen steun verleend voor gebieden waar er geen infrastructuur van dezelfde categorie (basisbreedband of NGA) voorhanden is en waar er in de nabije toekomst waarschijnlijk ook geen zal worden uitgebouwd; ii) de exploitant van het gesubsidieerde netwerk biedt op eerlijke en niet-discriminerende voorwaarden actieve en passieve wholesaletoeegang aan, met de mogelijkheid van daadwerkelijke en volledige ontbundeling, en iii) de steun dient te worden toegewezen op basis van een concurrerende selectieprocedure in overeenstemming met punt 74, onder c) en d), van de richtsnoeren breedbandsteun van de Autoriteit⁽¹⁴⁾.
13. Regionale investeringssteun voor onderzoeksinfrastructuur⁽¹⁵⁾ kan als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd indien de steun niet alleen voldoet aan de algemene voorwaarden van deze richtsnoeren, maar ook afhankelijk wordt gesteld van het bieden van transparante en niet-discriminerende toegang tot deze infrastructuur.
14. Grote ondernemingen hebben bij het investeren of behouden van economische activiteit in een minder ontwikkeld gebied doorgaans minder van regionale handicaps te lijden dan kleine en middelgrote ondernemingen (hierna „kmo's” genoemd). In de eerste plaats kunnen grote ondernemingen gemakkelijker kapitaal en krediet aantrekken op internationale markten en ondervinden zij minder hinder van het beperktere aanbod aan financiële diensten in bepaalde achterstandsregio's. In de tweede plaats kunnen investeringen van grote ondernemingen schaalvoordelen opleveren die de locatiegebonden initiële kosten doen dalen en die, in vele opzichten, niet gekoppeld zijn aan de regio waarin de investering plaatsvindt. In de derde plaats beschikken grote ondernemingen die willen investeren, doorgaans over aanzienlijke onderhandelingsmacht tegenover overheden, waardoor zij misschien steun toegekend

⁽⁸⁾ Zoals gedefinieerd in bijlage II.

⁽⁹⁾ Zoals gedefinieerd in bijlage II bis.

⁽¹⁰⁾ Wanneer de richtsnoeren scheepsbouwsteun van de Autoriteit per 31 december 2013 aflopen (PB L 31 van 31.1.2013, blz. 77 en EER-Supplement nr. 7 van 31.1.2013, blz. 1), valt ook regionale steun voor de scheepsbouw onder deze richtsnoeren. Alle staatssteunrichtsnoeren van de Autoriteit zijn beschikbaar onder: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽¹¹⁾ Met „vervoer” wordt bedoeld het vervoer voor rekening van derden van passagiers via het luchtvervoer, zeevervoer, over de weg, per spoor of over de binnenwateren, of het beroepsgoederenvervoer.

⁽¹²⁾ Zie de richtsnoeren van de Autoriteit betreffende steun voor de luchtvaartsector (PB L 124 van 23.5.1996, blz. 41) waarin wordt verwezen naar de mededeling betreffende de toepassing van de artikelen 92 en 93 van het EG-Verdrag en van artikel 61 van de EER-overeenkomst op steunmaatregelen van de staten in de luchtvaartsector (PB C 350 van 10.12.1994, blz. 5) en de richtsnoeren van de Autoriteit betreffende financiering van luchthavens en aanloopsteun van de overheid voor luchtvaartmaatschappijen met een regionale luchthaven als thuishaven (PB L 62 van 6.3.2008, blz. 30 en EER-Supplement nr. 12 van 6.3.2008, blz. 3), als gewijzigd of vervangen.

⁽¹³⁾ De Autoriteit zal de verenigbaarheid van staatssteun voor de energiesector beoordelen op grond van de nieuwe richtsnoeren energie- en milieusteun, die de bestaande richtsnoeren inzake staatssteun voor milieubescherming zullen wijzigen, wanneer de specifieke handicaps van de steungebied mee in rekening worden genomen.

⁽¹⁴⁾ Richtsnoeren voor de toepassing van de staatssteunregels in het kader van de snelle uitrol van breedbandnetwerken (nog niet bekendgemaakt). Alle staatssteunrichtsnoeren van de Autoriteit zijn beschikbaar onder: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽¹⁵⁾ In de zin van Verordening (EG) nr. 723/2009 van de Raad van 25 juni 2009 betreffende een communautair rechtskader voor een Consortium voor een Europese onderzoeksinfrastructuur (ERIC) (PB L 206 van 8.8.2009, blz. 1), binnen de EER toegepast op grond van Protocol nr. 31 bij de EER-overeenkomst, overeenkomstig de richtsnoeren van de Autoriteit voor steun aan onderzoek, ontwikkeling en innovatie (PB L 305 van 19.11.2009, blz. 1 en EER-Supplement nr. 60 van 19.11.2009, blz. 1).

krijgen zonder dat daaraan behoefte is of zonder dat daarvoor een afdoende rechtvaardiging bestaat. Ten slotte valt van grote ondernemingen meer te verwachten dat zij belangrijke spelers op de betrokken markt zijn en dat de investering waarvoor de steun wordt toegekend, de mededinging en het handelsverkeer op de interne markt kunnen verstoren.

15. Omdat het weinig waarschijnlijk is dat regionale steun ten behoeve van investeringen van grote ondernemingen een stimulerend effect heeft, kan dit soort steun alleen als verenigbaar op grond van artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst worden beschouwd indien deze wordt toegekend voor initiële investeringen die nieuwe economische activiteiten in deze gebieden creëren⁽¹⁶⁾ of ten behoeve van de diversificatie van bestaande vestigingen naar nieuwe producten of nieuwe procesinnovaties.
16. Regionale steun om de lopende kosten van een onderneming te verminderen, vormt exploitatiesteun en zal alleen als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd indien deze wordt verleend om specifieke of blijvende handicaps aan te pakken waarmee ondernemingen in achterstandsgebieden te kampen hebben. Exploitatiesteun kan als verenigbaar worden beschouwd indien deze is bedoeld om bepaalde specifieke moeilijkheden te verminderen waarmee kmo's te kampen hebben, met name in achterstandsgebieden die onder de toepassing van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst vallen, of om de ontvolking van zeer dun bevolkte gebieden tegen te gaan of af te remmen.
17. Exploitatiesteun toegekend aan ondernemingen waarvan de hoofdactiviteit valt onder Sectie K „Financiële activiteiten en verzekeringen” van NACE Rev. 2⁽¹⁷⁾, de statistische classificatie van economische activiteiten⁽¹⁸⁾, of aan ondernemingen die intragroepsactiviteiten verrichten en waarvan de hoofdactiviteit valt onder de klassen 70.10 „Activiteiten van hoofdkantoren” of 70.22 „Overige adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsvoering” van NACE Rev. 2, zal niet als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd.
18. Regionale steun mag niet worden verleend aan ondernemingen in moeilijkheden, zoals voor de toepassing van deze richtsnoeren gedefinieerd door de richtsnoeren van de Autoriteit inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden⁽¹⁹⁾, als gewijzigd of vervangen.
19. Bij het beoordelen van regionale steun voor een onderneming ten aanzien waarvan een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Autoriteit waarin steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, zal de Autoriteit rekening houden met het bedrag aan steun dat nog moet worden teruggevorderd⁽²⁰⁾.

1.2. DEFINITIES

20. Voor de toepassing van deze richtsnoeren wordt verstaan onder:
  - a) „steungebieden onder a)”: gebieden die op een regionale-steunkaart zijn opgenomen op grond van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst; „steungebieden onder c)”: gebieden die op een regionale-steunkaart zijn opgenomen op grond van artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst;
  - b) „ad-hocsteun”: steun die niet op grond van een steunregeling wordt verleend;
  - c) „bijgesteld steunbedrag”: het maximaal toelaatbare steunbedrag voor een groot investeringsproject berekend volgens deze formule:

$$\text{maximale steunbedrag} = R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$$

waarbij: R de maximale steunintensiteit is die voor het betrokken gebied van toepassing is, onder uitsluiting van de verhoogde steunintensiteit voor kmo's; B het gedeelte van de in aanmerking komende kosten tussen 50 miljoen EUR en 100 miljoen EUR is, en C het gedeelte van de in aanmerking komende kosten boven 100 miljoen EUR;

⁽¹⁶⁾ Zie punt 20, onder i).

⁽¹⁷⁾ NACE staat voor „Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne” („Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap”) en wordt gebruikt voor de verschillende statistische classificaties van economische activiteiten binnen de EU.

⁽¹⁸⁾ Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot vaststelling van de statistische classificatie van economische activiteiten NACE Rev. 2 en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 3037/90 en enkele EG-verordeningen op specifieke statistische gebieden, PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1.

⁽¹⁹⁾ PB L 107 van 28.4.2005, blz. 28, verlengd in PB L 48 van 25.2.2010, blz. 27 en bij Beschikking van de Autoriteit nr. 438/12/COL van 28 november 2012 houdende de zesentachtigste wijziging van de formele en materiële regels op het gebied van staatssteun (PB L 190 van 11.7.2013, blz. 91 en EER-Supplement nr. 40 van 11.7.2013, blz. 15). Zoals uiteengezet in punt 19 van die richtsnoeren, kan een onderneming in moeilijkheden, aangezien haar bestaan zelf in het gedrang is, niet worden beschouwd als een passend instrument om aan de verwezenlijking van andere beleidsdoelstellingen van de overheid bij te dragen, zolang haar levensvatbaarheid niet is verzekerd.

⁽²⁰⁾ Zie in dit verband arrest van 13 september 1995, gevoegde zaken T-244/93 en T-486/93, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/Commissie, Jurispr. 1995, blz. II-2265.

- d) „datum van toekenning van de steun”: datum waarop de EVA-Staat een juridisch bindende toezegging tot steunverlening heeft gedaan die voor de nationale rechter kan worden ingeroepen;
- e) „in aanmerking komende kosten”: waar het investeringssteun betreft: materiële en immateriële activa die met een initiële investering verband houden, of loonkosten;
- f) „bruto-subsidie-equivalent” (BSE): de contante waarde van de steun, uitgedrukt als een percentage van de contante waarde van de in aanmerking komende kosten, zoals berekend op de datum van toekenning van de steun op basis van het op die datum toepasselijke referentiepercentage;
- g) „individuele steun”: steun toegekend op grond van een regeling of op ad-hocbasis;
- h) „initiële investering”:
- i) investering in materiële en immateriële activa die verband houdt met:
    - de oprichting van een nieuwe vestiging,
    - de uitbreiding van de capaciteit van een bestaande vestiging,
    - de diversificatie van de productie van een vestiging naar producten die voordien niet in de vestiging werden vervaardigd,
    - een fundamentele verandering in het totale productieproces van een bestaande vestiging, of
  - ii) de verwerving van activa die rechtstreeks met een vestiging verband houden, mits de vestiging is gesloten of zou zijn gesloten indien zij niet was overgenomen en mits zij wordt verworven door een investeerder zonder banden met de verkoper. De enkele verkrijging van de aandelen van een onderneming geldt niet als initiële investering;
- i) „initiële investering ten behoeve van nieuwe economische activiteiten”:
- i) investering in materiële en immateriële activa die verband houdt met:
    - de oprichting van een nieuwe vestiging, of
    - de diversificatie van de activiteit van een vestiging, op voorwaarde dat de nieuwe activiteit niet dezelfde is als of vergelijkbaar is met de activiteit die voordien in die vestiging werd uitgeoefend, of
  - ii) de overname van de activa behorend tot een vestiging die is gesloten of zou zijn gesloten indien zij niet was overgenomen, en wordt verworven door een investeerder zonder banden met de verkoper, op voorwaarde dat de met de overgenomen activa uitgeoefende nieuwe activiteit niet dezelfde is als of vergelijkbaar is met de activiteit welke in die vestiging werd uitgeoefend vóór de overname ervan;
- j) „immateriële activa”: activa verworven via technologieoverdracht, zoals octrooirechten, licenties, knowhow of niet-geoctrooierde technische kennis;
- k) „schepping van banen”: een nettoverhoging van het aantal werknemers in de betrokken vestiging ten opzichte van het gemiddelde over de twaalf voorgaande maanden, na aftrek van het tijdens die periode schijnbare aantal geschapen arbeidsplaatsen;
- l) „groot investeringsproject”: een initiële investering waarbij de in aanmerking komende kosten meer dan 50 miljoen EUR bedragen, berekend in prijzen en wisselkoersen die gelden op de datum van toekenning van de steun;
- m) „maximale steunintensiteiten”: de in BSE uitgedrukte steunintensiteiten voor grote ondernemingen zoals vastgesteld in onderdeel 5.4 van deze richtsnoeren en zoals die tot uiting komen op de betrokken regionale-steunkaart;
- n) „aanmeldingsdrempel”: steunbedragen die de drempels in de onderstaande tabel overschrijden:

Steunintensiteit	Aanmeldingsdrempel
10 %	7,5 miljoen EUR
15 %	11,25 miljoen EUR

Steunintensiteit	Aanmeldingsdrempel
25 %	18,75 miljoen EUR
35 %	26,25 miljoen EUR
50 %	37,5 miljoen EUR

- o) „aantal werknemers”: het aantal arbeidsjaareenheden (AJE's), zijnde het aantal gedurende een jaar voltijds in dienst zijnde werknemers, waarbij deeltijdarbeid en seizoenarbeid in fracties van arbeidsjaareenheden worden uitgedrukt;
- p) „exploitatiesteun”: steun om de lopende kosten van een onderneming die geen verband houden met een initiële investering, te verminderen. Daarbij gaat het om kostencategorieën zoals personeelskosten, kosten voor materialen, uitbestede diensten, communicatie, energie, onderhoud, huur, administratie enz., doch zonder afschrijvingslasten en financieringskosten indien deze bij de toekenning van regionale investeringssteun zijn opgenomen in de in aanmerking komende kosten;
- q) „regionale-steunkaart”: de lijst met gebieden die een EVA-Staat heeft aangewezen in overeenstemming met de in deze richtsnoeren bepaalde voorwaarden en die door de Autoriteit is goedgekeurd;
- r) „dezelfde of vergelijkbare activiteit”: activiteit die behoort tot dezelfde klasse (viercijferige code) van de statistische classificatie van economische activiteiten NACE Rev. 2;
- s) „één investeringsproject”: een initiële investering die wordt gestart door dezelfde begunstigde (op groepsniveau) in een periode van drie jaar vanaf de aanvang van de werkzaamheden aan een andere gesteunde investering in hetzelfde statistische gebied op niveau 3 ⁽²¹⁾;
- t) „kleine en middelgrote ondernemingen” (kmo's): ondernemingen die voldoen aan de voorwaarden van de richtsnoeren van de Autoriteit van 19 april 2006 betreffende steun aan kleine, middelgrote en micro-ondernemingen ⁽²²⁾;
- u) „aanvang van de werkzaamheden”: hetzij de start van de bouwwerkzaamheden, hetzij de eerste vaste toezegging om uitrusting te bestellen, hetzij een andere toezegging die de investering onomkeerbaar maakt, naargelang wat als eerste plaatsvindt. De aankoop van gronden en voorbereidende werkzaamheden zoals het verkrijgen van vergunningen en de uitvoering van voorbereidende haalbaarheidsstudies worden niet als aanvang van de werkzaamheden beschouwd. Bij overnames is de aanvang van de werkzaamheden het tijdstip van de verwerving van de activa die rechtstreeks met de overgenomen vestiging verband houden;
- v) „dunbevolkte gebieden”: de gebieden die de betrokken EVA-Staat in overeenstemming met de eerste en tweede zin van punt 149 van deze richtsnoeren heeft aangewezen;
- w) „materiële activa”: activa zoals gronden, gebouwen en installaties, machines en uitrusting;
- x) „zeer dun bevolkte gebieden”: statistische gebieden op niveau 2 voor Noorwegen en op niveau 3 voor IJsland met minder dan 8 inwoners/km² (op basis van Eurostat-gegevens over de bevolkingsdichtheid voor 2010) of delen van dergelijke statistische gebieden die door de betrokken EVA-Staat in overeenstemming met de derde zin van punt 149 van deze richtsnoeren zijn aangewezen;
- y) „loonkosten”: het totale bedrag dat daadwerkelijk door de begunstigde van de steun ten aanzien van de betreffende werkgelegenheid moet worden betaald en dat het brutoloon vóór belastingen en de verplichte bijdragen (zoals sociale premies, kosten voor kinder- en ouderenzorg) over een bepaalde periode omvat.

⁽²¹⁾ In deze richtsnoeren zal de term „statistisch gebied” worden gebruikt in plaats van de afkorting „NUTS” in de richtsnoeren van de Commissie. NUTS staat voor „Nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek” volgens Verordening (EG) nr. 1059/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 26 mei 2003 betreffende de opstelling van een gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS) (PB L 154 van 21.6.2003, blz. 1). Deze verordening is niet in de EER-overeenkomst opgenomen. Om echter tot gemeenschappelijke definities te komen bij de steeds toenemende vraag naar statistische informatie op regionaal niveau, zijn het Bureau voor de statistiek van de Europese Unie (Eurostat) en de nationale bureaus voor de statistiek van de kandidaat-lidstaten en de EVA overeengekomen om statistische gebieden af te bakenen die vergelijkbaar zijn met die van de NUTS-classificatie.

⁽²²⁾ Beschikbaar onder: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

2. AAN TE MELDEN REGIONALE STEUN

21. In beginsel moeten de EVA-Staten regionale steun aanmelden overeenkomstig artikel 1, lid 3, in deel I van Protocol nr. 3 bij de Toezichtsovereenkomst, met uitzondering van maatregelen die voldoen aan de voorwaarden die zijn vastgesteld in een groepsvrijstellingsverordening die met bijlage XV in de EER-overeenkomst is opgenomen.
22. De Autoriteit zal deze richtsnoeren toepassen op aangemelde regionale-steunregelingen en op individuele steun.
23. Voor individuele steun die krachtens een aangemelde regeling wordt toegekend, blijft de verplichting tot aanmelding uit hoofde van artikel 1, lid 3, in deel I van Protocol nr. 3 bij de Toezichtsovereenkomst gelden indien de steun uit alle bronnen samen de aanmeldingsdrempel overschrijdt ⁽²³⁾ of indien de steun wordt toegekend aan een begunstigde die dezelfde of een vergelijkbare activiteit in de EER heeft gesloten in een periode van twee jaar vóór zijn steunaanvraag of die op de datum van de steunaanvraag voornemens is dit soort activiteit te sluiten binnen een periode van twee jaar nadat de te subsidiëren investering is voltooid.
24. Voor investeringssteun aan een grote onderneming ten behoeve van de diversificatie van een bestaande vestiging in een steungebied onder c) naar nieuwe producten, blijft de verplichting tot aanmelding uit hoofde van artikel 1, lid 3, in deel I van Protocol nr. 3 bij de Toezichtsovereenkomst gelden.

3. VERENIGBAARHEIDSBEOORDELING VAN REGIONALE STEUN

3.1. GEMEENSCHAPPELIJKE BEOORDELINGSBEGINSELEN

25. Om te kunnen beoordelen of een aangemelde steunmaatregel verenigbaar kan worden geacht met de interne markt, gaat de Autoriteit in de regel na of de vormgeving van de steunmaatregel ervoor zorgt dat de positieve effecten van de steunmaatregel voor het behalen van een doelstelling van gemeenschappelijk belang opwegen tegen de mogelijke negatieve effecten ervan op het handelsverkeer en de mededinging.
26. In de mededeling van de Europese Commissie 8 mei 2012 over de modernisering van het EU-staatssteunbeleid waarvan sprake in de inleiding van deze richtsnoeren, werd ervoor gepleit om gemeenschappelijke beginselen uit te werken en vast te leggen die van toepassing zijn op de beoordeling van de verenigbaarheid die de Commissie voor alle steunmaatregelen uitvoert. Dezelfde gemeenschappelijke beginselen gelden voor de verenigbaarheidsbeoordeling die de Autoriteit uitvoert. Met het oog daarop zal de Autoriteit een steunmaatregel alleen als verenigbaar met de EER-overeenkomst beschouwen indien deze aan elk van de volgende criteria voldoet:
  - a) bijdrage aan een duidelijk omschreven doelstelling van gemeenschappelijk belang: een staatssteunmaatregel moet gericht zijn op een doelstelling van gemeenschappelijk belang in overeenstemming met artikel 61, lid 3, van de EER-overeenkomst (onderdeel 3.2);
  - b) noodzaak van overheidsmaatregelen: een staatssteunmaatregel moet zijn gericht op situaties waar steun kan zorgen voor een wezenlijke verbetering die de markt zelf niet tot stand kan brengen, door bijvoorbeeld een oplossing te bieden voor marktfalen of door iets te doen aan een rechtvaardigheids- of cohesieprobleem (onderdeel 3.3);
  - c) de steunmaatregel is een geschikt instrument: de voorgenomen steunmaatregel moet een geschikt beleidsinstrument zijn om de doelstelling van gemeenschappelijk belang te helpen bereiken (onderdeel 3.4);
  - d) stimulerend effect: de steun moet het gedrag van de betrokken onderneming of ondernemingen zodanig veranderen dat deze bijkomende activiteiten onderneemt of ondernemen die deze zonder de steun niet zou of zouden uitvoeren, dan wel in beperktere mate of op een andere wijze of locatie zou of zouden uitvoeren (onderdeel 3.5);
  - e) evenredigheid van de steun (steun beperkt tot het minimum): het steunbedrag moet beperkt blijven tot het minimum dat nodig is om aan te zetten tot de bijkomende investering of activiteit in het betrokken gebied (onderdeel 3.6);
  - f) vermijden van ongewenste negatieve effecten op de mededinging en het handelsverkeer tussen EER-Staten: de negatieve effecten van de steun moeten voldoende beperkt zijn, zodat de maatregel per saldo positief is (onderdeel 3.7);
  - g) transparantie van steun: de EER-Staten, de Autoriteit, marktdeelnemers en het publiek moeten gemakkelijk toegang kunnen krijgen tot alle betreffende besluiten en relevante informatie over de op grond van die besluiten toegekende steun (onderdeel 3.8).

⁽²³⁾ Zie punt 20, onder n).

27. De volledige afwegingstoets kan voor bepaalde categorieën regelingen verder afhankelijk worden gesteld van de eis dat een doorlichting achteraf wordt uitgevoerd, zoals die in deel 4 van deze richtsnoeren wordt beschreven. In dergelijke gevallen kan de Autoriteit de looptijd van die regelingen beperken (in de regel tot vier jaar of minder), met een mogelijkheid om nadien de verlenging daarvan opnieuw aan te melden.
28. Indien een steunmaatregel of de daaraan gekoppelde voorwaarden (zoals de financieringsmethode wanneer die van de staatssteunmaatregel integrerend deel uitmaakt) leiden tot een daarmee onlosmakelijk verbonden schending van het EER-recht, kan de steun niet met de interne markt verenigbaar worden verklaard ⁽²⁴⁾.
29. Wanneer de Autoriteit individuele steun op zijn verenigbaarheid beoordeelt, zal zij rekening houden met procedures in verband met de schending van de artikelen 53 of 54 van de EER-overeenkomst die de begunstigde van de steun kunnen betreffen en die van belang kunnen zijn bij de toetsing van die steun aan artikel 61, lid 3, van de EER-overeenkomst ⁽²⁵⁾.

3.2. BIJDRAGE AAN EEN GEMEENSCHAPPELIJKE DOELSTELLING

30. Het hoofddoel van regionale steun is om de ontwikkelingskloof tussen de verschillende regio's in de EER te verkleinen. Via zijn rechtvaardigheids- of cohesiedoelstelling kan regionale steun bijdragen aan het verwezenlijken van de Europa 2020-strategie die voor inclusieve en duurzame groei wil zorgen.

3.2.1. Regelingen voor investeringssteun

31. Regionale-steunregelingen dienen integrerend deel uit te maken van een regionale ontwikkelingsstrategie, met helder omschreven doelstellingen. Zij dienen ook aan te sluiten bij en bij te dragen aan deze doelstellingen.
32. In steungebieden onder c) kunnen zij worden opgezet voor het ondersteunen van initiële investeringen van kmo's en voor initiële investeringen ten behoeve van nieuwe activiteiten van grote ondernemingen.
33. Wanneer krachtens een regeling steun aan individuele investeringsprojecten wordt toegekend, moet de steunverlenende autoriteit bevestigen dat het geselecteerde project zal bijdragen aan de doelstelling van de regeling — en zo aan de ontwikkelingsstrategie voor het betrokken gebied. Daarvoor kunnen de EVA-Statens zich baseren op de gegevens die de steunaanvrager verschaft op het aan deze richtsnoeren gehechte formulier, waarin de positieve effecten van de investering voor het betrokken gebied moeten worden beschreven ⁽²⁶⁾.
34. Om ervoor te zorgen dat de investering een reële en blijvende bijdrage levert aan de ontwikkeling van het betrokken gebied, moet de investering ten minste vijf jaar of, in het geval van kmo's, drie jaar na de voltooiing ervan in het gebied behouden blijven ⁽²⁷⁾.
35. Indien de steun op basis van de loonkosten wordt berekend, moeten de arbeidsplaatsen binnen de drie jaar na de voltooiing van de werkzaamheden worden ingevuld. Alle via de investering geschapen arbeidsplaatsen moeten binnen het betrokken gebied behouden blijven gedurende een periode van vijf jaar te rekenen vanaf de datum waarop de arbeidsplaats voor het eerst werd ingevuld. Voor investeringen uitgevoerd door alle kmo's kunnen de EVA-Statens deze periode van vijf jaar dat een investering of arbeidsplaatsen behouden moeten blijven, tot ten minste drie jaar terugbrengen.
36. Om te garanderen dat de investering levensvatbaar is, moet de EVA-Staat ervoor zorgen dat de begunstigde een financiële bijdrage levert van ten minste 25 % van de in aanmerking komende kosten — hetzij uit eigen middelen, hetzij door externe financiering — in een vorm die vrij is van alle financiële steun van de overheid ⁽²⁸⁾.
37. Om te vermijden dat steunmaatregelen tot milieuschade zouden leiden, moeten de EVA-Statens ook de inachtneming van de milieuwetgeving van de EER borgen, met name door de verplichting op te nemen dat een milieueffectbeoordeling wordt uitgevoerd wanneer de wet dit voorschrijft, en door erop toe te zien dat alle vereiste vergunningen worden verkregen.

⁽²⁴⁾ Zie bv. arrest van 19 september 2000, zaak C-156/98, Duitsland/Commissie, Jurispr. 2000, blz. I-6857, punt 78, en arrest van 22 december 2008, zaak C-333/07, Société Régie Networks/Direction de contrôle fiscal Rhône-Alpes Bourgogne, Jurispr. 2008, blz. I-10807, punten 94 t/m 116.

⁽²⁵⁾ Zie arrest van 15 juni 1993, zaak C-225/91, Matra SA/Commissie, Jurispr. 1993, blz. I-3203, punt 42.

⁽²⁶⁾ Zie bijlage V van deze richtsnoeren.

⁽²⁷⁾ Deze verplichting om de investering voor een minimumperiode van 5 jaar (of 3 jaar voor kmo's) in het betrokken gebied te behouden, mag niet beletten dat installaties of uitrusting die in die periode verouderd zijn geworden of defect zijn geraakt, worden vervangen, mits de economische activiteit voor de minimumperiode in het betrokken gebied behouden blijft. Voor het vervangen van die installaties of uitrusting mag echter geen regionale steun worden verleend.

⁽²⁸⁾ Dit geldt bijvoorbeeld niet voor leningen met rentesubsidie, voor door de overheid verstrekte participatieleningen of overheidsparticipaties die niet aan het beginsel van een particuliere investeerder handelend in een markteconomie voldoen, staatsgaranties die steunelementen bevatten, of staatssteun die binnen het kader van de de-minimisregels wordt verleend.

3.2.2. Aangemelde individuele investeringssteun

38. Om aan te tonen dat bij de Autoriteit aangemelde individuele investeringssteun bijdraagt tot de regionale ontwikkeling, kunnen EVA-Statens gebruikmaken van een uiteenlopende reeks indicatoren, zoals de onderstaande, die zowel direct kunnen zijn (bv. rechtstreeks geschapen banen) als indirect (bv. lokale innovatie):
- het aantal *directe arbeidsplaatsen* dat door de investering wordt geschapen, is een belangrijke indicator van de bijdrage aan de regionale ontwikkeling. Ook de kwaliteit van de geschapen arbeidsplaatsen en de vereiste vaardigheden dienen in aanmerking te worden genomen;
  - in het lokale netwerk van (toe)leveranciers kan zelfs een groter aantal nieuwe arbeidsplaatsen worden geschapen, hetgeen helpt de investering beter in het betrokken gebied te integreren en zorgt voor bredere overloopeffecten. Het aantal geschapen *indirecte arbeidsplaatsen* zal dus mee in aanmerking worden genomen;
  - een toezegging van de begunstigde om uitgebreide *opleidingsactiviteiten* te organiseren ter verbetering van de (algemene en specifieke) vaardigheden van zijn werknemers, zal in aanmerking worden genomen als een factor die tot regionale ontwikkeling bijdraagt. De klemtoon zal voorts worden gelegd op het aanbieden van stages of praktijkstages, met name voor jongeren, en op opleiding waardoor de kennis en de inzetbaarheid van werknemers buiten de onderneming worden vergroot. Om dubbel telling te voorkomen, zal algemene of specifieke opleiding waarvoor opleidingssteun is goedgekeurd, niet als een positief effect van de regionale steun in aanmerking worden genomen;
  - externe schaalvoordelen of andere voordelen uit oogpunt van regionale ontwikkeling kunnen ontstaan dankzij geografische nabijheid (*clustereffect*). Door het ontstaan van ondernemingsclusters in dezelfde sector kunnen afzonderlijke bedrijven zich meer specialiseren, hetgeen tot meer efficiëntie leidt. Hoe zwaar deze indicator meeweegt bij het bepalen van de bijdrage aan de regionale ontwikkeling, hangt af van de mate waarin het cluster ontwikkeld is;
  - investeringen houden technische kennis in en kunnen de bron zijn van een aanzienlijke *technologieoverdracht (kennisspillover)*. Investeringen in technologie-intensieve sectoren leiden doorgaans tot meer overdracht van technologie naar het gebied waar zij worden gevestigd. In dit verband zijn ook de omvang en de specifieke aard van de kennisverspreiding van belang;
  - ook de bijdrage van het project tot de mogelijkheden van het gebied om door middel van lokale innovatie nieuwe technologie te creëren, kan in aanmerking worden genomen. Samenwerking van de nieuwe productie-eenheid met *lokale hogeronderwijsinstellingen* kan in dit verband als een positief effect worden beschouwd;
  - de *looptijd* van de investering en mogelijke toekomstige vervolginvesteringen zijn een aanwijzing voor een duurzame band van een onderneming met de betrokken regio.
39. De EVA-Statens kunnen zich ook baseren op het bedrijfsplan van de begunstigde van de steun, dat informatie kan opleveren over het aantal geschapen arbeidsplaatsen, de betaalde lonen (verhoging van de koopkracht van huishoudens als overloopeffect), de volumes van de inkopen bij lokale producenten, en de omzet die door de investering wordt gegenereerd en die het gebied mogelijk ten goede komt door toegenomen belastinginkomsten.
40. Voor ad-hocsteun ⁽²⁹⁾ moet de EVA-Staat niet alleen voldoen aan de voorwaarden uiteengezet in de punten 33 tot en met 37, maar ook aantonen dat het project aansluit bij en bijdraagt aan de ontwikkelingsstrategie van het betrokken gebied.

3.2.3. Regelingen voor exploitatiesteun

41. Regelingen voor exploitatiesteun zullen de ontwikkeling van achterstandsgebieden alleen bevorderen indien de uitdagingen waarvoor die gebieden staan, vooraf duidelijk zijn vastgesteld. De obstakels bij het aantrekken of behouden van economische activiteiten kunnen zo zwaar of zozeer van blijvende aard zijn dat investeringssteun op zich niet voldoende is om de ontwikkeling van die gebieden mogelijk te maken.
42. Wat betreft steun om bepaalde specifieke moeilijkheden voor kmo's in steungebieden onder a) te verminderen, de betrokken EVA-Statens moeten het bestaan en de omvang van die specifieke moeilijkheden aantonen en moeten aantonen dat een regeling voor exploitatiesteun nodig is omdat die specifieke moeilijkheden niet kunnen worden overwonnen met investeringssteun.

⁽²⁹⁾ Voor ad-hocsteun gelden, tenzij anders vermeld, dezelfde voorwaarden als voor individuele steun die op grond van een regeling wordt verleend.

43. Wat betreft exploitatiesteun om de ontvolking in zeer dun bevolkte gebieden te voorkomen of af te remmen, moet de betrokken EVA-Staat aantonen dat er, zonder de exploitatiesteun, een risico op ontvolking van het betrokken gebied bestaat.

3.3. NOODZAAK VAN OVERHEIDSMAATREGELEN

44. Om te kunnen beoordelen of staatssteun noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstelling van gemeenschappelijk belang, is het nodig om eerst een diagnose uit te voeren van het aan te pakken probleem. Staatssteun dient te zijn gericht op situaties waar steun kan zorgen voor een wezenlijke verbetering die de markt zelf niet tot stand kan brengen. Dit geldt met name in een context van schaarse publieke middelen.
45. Staatssteunmaatregelen kunnen immers, onder bepaalde voorwaarden, marktfalen corrigeren, en zodoende bijdragen tot het doelmatige functioneren van de markten en het versterken van het concurrentievermogen. Voorts kan staatssteun, wanneer de markten doeltreffende resultaten opleveren die echter uit oogpunt van rechtvaardigheid of cohesie onbevredigend worden geacht, worden gebruikt om tot meer gewenste, rechtvaardigere marktuitskomsten te komen.
46. Wat betreft steun ten behoeve van de ontwikkeling van gebieden welke op de regionale-steunkaart zijn opgenomen overeenkomstig de in deel 5 van deze richtsnoeren ontvouwde regels, is de Autoriteit van oordeel dat de markt, zonder overheidsmaatregelen, niet de verwachte cohesiedoelstellingen bereikt zoals die in de EER-overeenkomst zijn beschreven. Daarom dient in die gebieden verleende steun als verenigbaar te worden beschouwd met de interne markt op grond van artikel 61, lid 3, onder a) en c), van de EER-overeenkomst.

3.4. REGIONALE STEUN ALS GESCHIKT INSTRUMENT

47. De aangemelde steunmaatregel moet een geschikt beleidsinstrument zijn om de betrokken beleidsdoelstelling te helpen bereiken. Een steunmaatregel zal alleen als verenigbaar worden beschouwd indien dezelfde positieve bijdrage aan de regionale ontwikkeling niet met andere, minder versturende beleidsinstrumenten of andere, minder versturende soorten steuninstrumenten kan worden geleverd.

3.4.1. Een geschikt instrument in vergelijking met mogelijke andere beleidsinstrumenten

3.4.1.1. Regelingen voor investeringssteun

48. Regionale investeringssteun is niet het enige beleidsinstrument waarover de EVA-Staten beschikken om investeringen en de creatie van banen in achterstandsgebieden te ondersteunen. De EVA-Staten kunnen ook andere maatregelen gebruiken, zoals de uitbouw van infrastructuur, de verbetering van de kwaliteit van onderwijs en opleiding, of verbeteringen in het ondernemingsklimaat.
49. De EVA-Staten moeten aantonen waarom regionale steun een geschikt instrument is om de gemeenschappelijke doelstelling van rechtvaardigheid of cohesie aan te pakken wanneer zij een regeling invoeren buiten het kader van een uit de middelen van het cohesiebeleid gefinancierd operationeel programma.
50. De Autoriteit zal met name rekening houden met effectbeoordelingen die de EVA-Staat voor de voorgenomen steunregeling eventueel beschikbaar stelt. Ook kunnen de uitkomsten van doorlichtingen achteraf als beschreven in deel 4 mee in rekening worden genomen om het passende karakter van de voorgenomen regeling te beoordelen.

3.4.1.2. Individuele investeringssteun

51. Voor ad-hocsteun moet de EVA-Staat aantonen hoe de ontwikkeling van het betrokken gebied met dit soort steun beter verzekerd is dan met steun in het kader van een regeling of andere soorten maatregelen.

3.4.1.3. Regelingen voor exploitatiesteun

52. De EVA-Staat moet aantonen dat de steun, wat betreft de problemen waarvoor de steun een oplossing moet bieden, geschikt is om de doelstelling van de regeling te behalen. Om aan te tonen dat de steun geschikt is, kan de EVA-Staat het steunbedrag vooraf berekenen als een vast bedrag dat de over een bepaalde periode verwachte bijkomende kosten dekt, om zo ondernemingen te stimuleren hun kosten onder controle te houden en hun bedrijfsactiviteiten op termijn doelmatiger te laten verlopen ⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Wanneer echter de toekomstige ontwikkeling van kosten en opbrengsten met een hoge mate van onzekerheid is omgeven en er sprake is van grote informatieasymmetrie, kan het zijn dat de betrokken overheidsinstantie misschien ook compensatiemodellen wil invoeren die niet volledig vooraf vastliggen, maar die veeleer een mix zijn van vooraf en achteraf vastgestelde elementen (bv. door het gebruik van terugvorderingsmechanismen, met het oog op een verdeling van onverwachte baten).

3.4.2. Een geschikt instrument in vergelijking met andere steuninstrumenten

53. Regionale steun kan in verschillende vormen worden toegekend. De EVA-Staat dient er echter voor te zorgen dat de steun wordt toegekend in de vorm die naar verwachting het minste risico op verstoringen van het handelsverkeer en de mededinging oplevert. In dat verband moet de EVA-Staat, indien de steun wordt toegekend in een vorm die een direct financieel voordeel oplevert (bv. rechtstreekse subsidies, vrijstellingen of verlagingen van belastingen, socialezekerheidsbijdragen of andere verplichte bijdragen, of de terbeschikkingstelling van gronden, goederen of diensten tegen voordelige prijzen), aantonen waarom andere, potentieel minder versturende vormen van steun zoals terugbetaalbare voorschotten of vormen van steun die gebaseerd zijn op schuld- of vermogensinstrumenten (bv. leningen met rentekorting of rentesubsidie, overheidsgaranties, de verwerving van een belang of een andere vorm van kapitaalverschaffing tegen gunstige voorwaarden), niet geschikt zijn.
54. Voor steunregelingen waarmee de doelstellingen en prioriteiten van operationele programma's ten uitvoer worden gelegd, wordt het in dit programma gekozen financieringsinstrument beschouwd als een passend instrument.
55. De uitkomsten van doorlichtingen achteraf als beschreven in deel 4 kunnen mee in rekening worden genomen om het passende karakter van het voorgenomen steuninstrument te beoordelen.

3.5. STIMULEREND EFFECT

56. Regionale steun kan alleen verenigbaar worden verklaard met de interne markt indien deze een stimulerend effect heeft. Een stimulerend effect doet zich voor wanneer de steun het gedrag van de onderneming zodanig verandert dat deze méér aan de ontwikkeling van het gebied bijdragende activiteiten onderneemt, die zij zonder de steun niet zou hebben uitgevoerd, dan wel in beperktere mate of op een andere wijze of op een andere locatie zou hebben uitgevoerd. De steun mag niet de kosten subsidiëren van een activiteit die een onderneming sowieso zou hebben verricht, noch mag deze het normale zakelijke risico van een economische activiteit compenseren.
57. Dat een stimulerend effect speelt, kan in twee mogelijke scenario's worden aangetoond:
  - a) de steun is een prikkel om een positief investeringsbesluit te nemen, doordat een investering die anders onvoldoende rendabel zou zijn voor de begunstigde, in het betrokken gebied kan plaatsvinden ⁽³¹⁾ (*scenario 1* — investeringsbesluit), of
  - b) de steun geeft een prikkel om een voorgenomen investering in het betrokken gebied — en niet elders — uit te voeren, doordat de steun de nettonadelen en -kosten compenseert die uit de vestiging in het betrokken gebied voortvloeien (*scenario 2* — vestigingsbesluit).
58. Indien de steun het gedrag van de begunstigde niet verandert door (aanvullende) investeringen in het betrokken gebied te stimuleren, mag worden aangenomen dat dezelfde investering zelfs zonder de steun in de regio had plaatsgevonden. Dit soort steun heeft geen stimulerend effect voor het bereiken van de regionale doelstelling en kan niet met de interne markt verenigbaar worden verklaard.
59. Evenwel kan regionale steun die via fondsen in het kader van het cohesiebeleid in steungebieden onder a) wordt toegekend ten behoeve van investeringen die vereist zijn om normen te halen die door het EER-recht zijn vastgesteld, worden beschouwd als steun met een stimulerend effect, indien het, zonder de steun, voor de begunstigde onvoldoende winstgevend was geweest om de investering in het betrokken gebied uit te voeren, met sluiting van een bestaande vestiging in dat gebied tot gevolg.

3.5.1. Regelingen voor investeringssteun

60. Werkzaamheden aan een individuele investering kunnen pas van start gaan nadat het formulier voor het aanvragen van steun is ingediend.
61. Indien de werkzaamheden van start gaan voordat het aanvraagformulier voor steun is ingediend, zal steun ten behoeve van die individuele investering niet als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd.
62. EVA-Staten moeten een standaardformulier voor het aanvragen van steun indienen dat aan deze richtsnoeren is gehecht ⁽³²⁾. Op dat aanvraagformulier moeten kmo's en grote ondernemingen, aan de hand van een nulscenario (*counterfactual*), uitleggen wat er zou zijn gebeurd indien zij de steun niet hadden gekregen, waarbij zij aangeven welk van de in punt 57 beschreven scenario's van toepassing is.

⁽³¹⁾ Dergelijke investeringen kunnen de voorwaarden scheppen die ruimte bieden voor verdere investeringen zonder aanvullende steun.

⁽³²⁾ Zie bijlage III.

63. Daarnaast moeten grote ondernemingen ter staving van het in het aanvraagformulier beschreven nulscenario bewijsstukken verschaffen. Voor kmo's geldt deze verplichting niet.
64. De steunverlenende autoriteit moet het nulscenario op zijn geloofwaardigheid toetsen en bevestigen dat regionale steun het vereiste stimulerende effect oplevert dat overeenstemt met een van de in punt 57 beschreven scenario's. Een nulscenario is geloofwaardig indien het een reëel scenario betreft en verband houdt met factoren die meespeelden in de besluitvorming op de datum waarop de begunstigde het besluit nam ten aanzien van de investering.

3.5.2. Aangemelde individuele investeringssteun

65. De EVA-Staat moet niet alleen de voorwaarden van de punten 60 tot en met 64 in acht nemen, maar moet voor aangemelde individuele steun ⁽³³⁾ ook duidelijk bewijsmateriaal overleggen dat de steun daadwerkelijk de keuze voor de investering of de locatie beïnvloedt ⁽³⁴⁾. Hij moet aangeven welke van de in punt 57 beschreven scenario's van toepassing is. Om een omvattende beoordeling mogelijk te maken, moet de EVA-Staat niet alleen informatie over het gesteunde project verstrekken, maar ook een uitgebreide beschrijving van het nulscenario waarin de begunstigde geen steun toegekend krijgt van een overheidsinstantie binnen de EER.
66. In *scenario 1* zou de EVA-Staat het bestaan van het stimulerende effect van de steun kunnen aantonen door bedrijfsdocumenten over te leggen waaruit blijkt dat de investering zonder de steun onvoldoende winstgevend zou zijn.
67. In *scenario 2* zou de EVA-Staat het stimulerende effect van de steun kunnen aantonen door bedrijfsdocumenten over te leggen waaruit blijkt dat er een vergelijking is gemaakt tussen de kosten en baten van vestiging in het betrokken gebied en die van vestiging in een ander gebied of in andere gebieden. De Autoriteit gaat na of deze vergelijkingen een realistische basis hebben.
68. De EVA-Statens wordt met name gevraagd om zich te baseren op officiële documenten van de raad van bestuur, risicobeoordelingen (onder meer een beoordeling van de locatiegebonden risico's), financiële rapporten, interne businessplannen, adviezen van deskundigen en andere studies met betrekking tot het investeringsproject dat ter beoordeling voorligt. Documenten die informatie bevatten over vraagprognoses, kostenprognoses en financiële prognoses, documenten die aan een investeringscomité worden overgelegd en waarin verschillende investerings-scenario's zijn uitgewerkt, of documenten die aan de financiële instellingen worden verstrekt, kunnen de EVA-Statens helpen om het stimulerende effect aan te tonen.
69. In dat verband, en met name in *scenario 1*, kan de rentabiliteit worden beoordeeld aan de hand van methoden die in de betrokken sector gebruikelijk zijn, zoals bijvoorbeeld methoden om de netto contante waarde (NPV) van het project ⁽³⁵⁾, de interne opbrengstvoet (IRR) ⁽³⁶⁾ of de gemiddelde Return on Capital Employed (ROCE) vast te stellen. De winstgevendheid van het project moet worden vergeleken met normale rendementspercentages die de onderneming hanteert bij andere vergelijkbare investeringsprojecten. Wanneer die percentages niet beschikbaar zijn, moet de winstgevendheid van het project worden vergeleken met de kapitaalkosten van de onderneming als geheel of met de rendementspercentages die doorgaans in de betrokken sector zijn waar te nemen.
70. Indien de steun het gedrag van de begunstigde niet verandert door aan te zetten tot (aanvullende) investeringen in het betrokken gebied, is er geen sprake van een positief effect voor de betrokken regio. Bijgevolg zal steun niet als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd in gevallen waarin blijkt dat dezelfde investering, zelfs zonder dat de steun was verleend, in de regio had plaatsgevonden.

3.5.3. Regelingen voor exploitatiesteun

71. Bij regelingen voor exploitatiesteun zal het stimulerende effect van de steun geacht worden aanwezig te zijn indien mag worden verwacht dat, zonder de steun, het niveau van de economische activiteit in het betrokken gebied of de betrokken regio aanzienlijk zou zijn afgenomen als gevolg van de problemen die de steun moet aanpakken.

⁽³³⁾ Bij ad-hocsteun moeten, naast de voorwaarden van onderdeel 3.5.2, ook de voorwaarden van de punten 60 tot en met 64 van deze richtsnoeren in acht worden genomen.

⁽³⁴⁾ De nulscenario's worden beschreven in punt 57.

⁽³⁵⁾ De netto contante waarde van een project is het verschil tussen de positieve en negatieve kasstromen gedurende de levensduur van de investering, contant gemaakt (doorgaans op basis van de kapitaalkosten).

⁽³⁶⁾ De interne opbrengstvoet is niet gebaseerd op het boekhoudkundige rendement in een bepaald jaar, maar houdt rekening met de toekomstige kasstromen die de investeerder verwacht te ontvangen over de hele levensduur van de investering. Deze wordt omschreven als de disconteringsvoet waarbij de netto contante waarde van de kasstromen nul is.

72. Daarom zal de Autoriteit steun beschouwen als steun die tot verdere economische activiteiten in de betrokken gebieden of regio's aanzet, indien de EVA-Staat het bestaan en de substantiële omvang van die problemen in het betrokken gebied heeft aangetoond (zie de punten 42 en 43).

3.6. EVENREDIGHEID VAN HET STEUNBEDRAG (STEUN BEPERKT TOT HET MINIMUM)

73. In beginsel moet bij regionale steun het steunbedrag beperkt blijven tot het minimum dat nodig is om aan te zetten tot bijkomende investeringen of activiteiten in het betrokken gebied.
74. Als algemene regel geldt dat individueel aangemelde steun als tot het minimum beperkt zal worden beschouwd indien het steunbedrag overeenstemt met de nettomeerkosten van de tenuitvoerlegging van de investering in het betrokken gebied vergeleken met het nulscenario waarin er geen steun wordt verleend. Ook moeten EVA-Statens, in het geval van investeringssteun die in het kader van een aangemelde regeling aan grote ondernemingen wordt toegekend, ervoor zorgen dat het steunbedrag tot het minimum beperkt blijft, op basis van een „nettomeerkosten”-benadering.
75. In situaties die onder *scenario 1* (investeringsbesluiten) vallen, mag het steunbedrag dus niet hoger uitkomen dan het minimum dat noodzakelijk is om het project voldoende winstgevend te maken, bijvoorbeeld om de interne opbrengstvoet ervan te doen toenemen tot boven de normale rendementspercentages die de betrokken onderneming hanteert bij andere vergelijkbare investeringsprojecten of, wanneer die beschikbaar zijn, om de interne opbrengstvoet ervan te doen toenemen tot boven de kapitaalkosten van de onderneming als geheel of tot boven de rendementspercentages die doorgaans in de betrokken sector vallen waar te nemen.
76. In situaties uit *scenario 2* (vestigingsprikkels) mag het steunbedrag niet hoger uitkomen dan het verschil tussen de netto contante waarde van de investering in het doelgebied en de netto contante waarde op de alternatieve locatie. Daarbij moeten alle betrokken kosten en baten in aanmerking worden genomen — dus bijvoorbeeld ook administratieve kosten, vervoerskosten, opleidingskosten die niet door opleidingssteun worden gedekt, alsmede loonverschillen. Wanneer echter de alternatieve locatie binnen de EER gelegen is, mogen subsidies welke op die andere locatie worden toegekend, niet in aanmerking worden genomen.
77. Om de voorspelbaarheid en een gelijk speelveld te verzekeren, past de Autoriteit ook voor investeringssteun maximale steunintensiteiten ⁽³⁷⁾ toe. Deze maximale steunintensiteiten dienen een dubbel doel.
78. In de eerste plaats dienen deze maximale steunintensiteiten bij aangemelde regelingen als safe-harbours voor kmo's: zolang de steunintensiteit onder het toegestane maximum blijft, wordt het criterium „steun beperkt tot het minimum” geacht te zijn vervuld.
79. In de tweede plaats worden in alle andere gevallen de maximale steunintensiteiten gebruikt als een plafond voor de in de punten 75 en 76 beschreven nettomeerkosten.
80. De maximale steunintensiteiten variëren afhankelijk van drie criteria:
- a) de sociaaleconomische situatie van het betrokken gebied, als maatstaf voor de mate waarin het gebied verder moet worden ontwikkeld en, potentieel, de mate waarin het te lijden heeft van een handicap bij het aantrekken en vasthouden van economische activiteiten;
  - b) de grootte van de begunstigde onderneming als een maatstaf voor de specifieke moeilijkheden om een project in het gebied te kunnen financieren of ten uitvoer te leggen, en
  - c) de omvang van het investeringsproject, als een indicator voor de te verwachten mate van verstoring van de mededinging en het handelsverkeer.
81. Bijgevolg zijn hogere steunintensiteiten (en, als gevolg daarvan, potentieel sterkere verstoringen van het handelsverkeer en de mededinging) toegestaan naarmate de doelregio minder ontwikkeld is, en indien de begunstigde van de steun een kmo is.
82. Gezien de verwachte grotere verstoringen van de mededinging en het handelsverkeer moet de maximale steunintensiteit voor grote investeringsprojecten gefaseerd worden verlaagd aan de hand van het in punt 20, onder c), beschreven mechanisme.

⁽³⁷⁾ Zie onderdeel 5.4 betreffende maximale steunintensiteiten.

3.6.1. Regelingen voor investeringssteun

83. Bij kmo-steun kunnen de in onderdeel 5.4 beschreven verhoogde maximale steunintensiteiten worden gehanteerd. Kmo's kunnen deze verhoogde intensiteiten echter niet genieten wanneer de investering verband houdt met een groot investeringsproject.
84. Bij steun aan grote ondernemingen moet de EVA-Staat ervoor zorgen dat het steunbedrag overeenstemt met de nettomeerkosten van de tenuitvoerlegging van de investering in het betrokken gebied, vergeleken met het nulscenario waarin er geen steun wordt verleend. De in de punten 75 en 76 beschreven methode moet worden gehanteerd, in combinatie met maximale steunintensiteiten als plafond.
85. Bij steun aan grote investeringsprojecten moet ervoor worden gezorgd dat de steun niet de degressieve intensiteit overschrijdt. Wanneer aan een begunstigde steun wordt verleend ten behoeve van een investering die als onderdeel van één investeringsproject wordt beschouwd, moet de steun gefaseerd worden verlaagd voor de in de aanmerking komende kosten die boven 50 miljoen EUR uitkomen ⁽³⁸⁾.
86. De maximale steunintensiteit en het steunbedrag per project moeten door de steunverlenende autoriteit worden berekend bij de toekenning van de steun. De steunintensiteit moet worden berekend op basis van een bruto-subsidie-equivalent ten opzichte van hetzij de totale in aanmerking komende kosten van de investering, hetzij de in aanmerking komende loonkosten die de begunstigde van de steun heeft opgegeven bij zijn steunaanvraag.
87. Indien op basis van investeringskosten berekende investeringssteun wordt gecumuleerd met op basis van loonkosten berekende regionale investeringssteun, mag de totale steun niet méér bedragen dan het hoogste steunbedrag verkregen met een van deze beide berekeningen op basis van de voor de betrokken regio maximaal toegestane steunintensiteit.
88. Investeringssteun mag gelijktijdig op grond van meerdere regionale-steunregelingen worden toegekend of mag worden gecumuleerd met ad-hocsteun, mits de totale steun uit alle bronnen niet méér bedraagt dan de maximaal toegestane steunintensiteit per project die vooraf moet worden berekend door de eerste steunverlenende autoriteit.
89. Voor een initiële investering die verband houdt met projecten in het kader van de Europese territoriale samenwerking (ETC) die voldoen aan de criteria van de verordening betreffende specifieke bepalingen voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ter verwezenlijking van de doelstelling „Europese territoriale samenwerking” ⁽³⁹⁾, zal de steunintensiteit die van toepassing is op het steungebied waarin de initiële investering is gevestigd, gelden voor alle begunstigden die aan het project deelnemen. Indien de initiële investering in twee of meer steungebieden is gevestigd, is de maximale steunintensiteit voor de initiële investering de intensiteit die van toepassing is in het steungebied waar het grootste deel van de in aanmerking komende kosten worden gemaakt. Initiële investeringen die grote ondernemingen in steungebieden onder c) uitvoeren, kunnen alleen regionale steun in het kader van ETC-projecten krijgen indien het gaat om initiële investeringen ten behoeve van nieuwe activiteiten of nieuwe producten.

3.6.1.1. Op basis van de investeringskosten berekende in aanmerking komende kosten

90. De verworven activa dienen nieuw te zijn, behalve voor kmo's of bij de overname van een vestiging ⁽⁴⁰⁾.
91. Bij kmo's kan maximaal 50 % van de kosten voor voorbereidende studies of consultancykosten met betrekking tot de investering als in aanmerking komende kosten worden beschouwd.
92. Voor steun ten behoeve van een fundamentele verandering in het productieproces moeten de in aanmerking komende kosten hoger liggen dan de in de drie voorgaande belastingjaren doorgevoerde afschrijving voor de met de te moderniseren activiteit verband houdende activa.
93. Voor steun ten behoeve van de diversificatie van een bestaande vestiging moeten de in aanmerking komende kosten ten minste 200 % hoger liggen dan de boekwaarde van de activa die opnieuw worden gebruikt, zoals die in het belastingjaar voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden is geboekt.
94. Kosten met betrekking tot de huur/leasing van materiële activa kunnen op de volgende voorwaarden in aanmerking worden genomen:
  - a) voor gronden en gebouwen moet de huur na het verwachte tijdstip van de voltooiing van de investering ten minste vijf jaar blijven doorlopen in het geval van grote ondernemingen en drie jaar in het geval van kmo's;
  - b) voor de huur van installaties of machines moet de huur plaatsvinden in de vorm van leasing en moet deze voor de begunstigde van de steun een verplichting inhouden om de activa na afloop van de leaseovereenkomst te kopen.

⁽³⁸⁾ Deze degressieve steunintensiteiten worden verkregen met het in punt 20, onder c), van deze richtsnoeren vastgestelde mechanisme.

⁽³⁹⁾ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende specifieke bepalingen voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ter verwezenlijking van de doelstelling „Europese territoriale samenwerking”, COM(2011) 611 (EFRO/ETC-verordening).

⁽⁴⁰⁾ In de zin van punt 20, onder h) en i).

95. Bij de verwerving van een vestiging dienen alleen de kosten voor de aankoop van de activa van derden die geen banden met de koper hebben, in aanmerking te worden genomen. De transactie moet op marktvoorwaarden plaatsvinden. Wanneer vóór de aankoop van activa reeds steun is verleend ten behoeve van de verwerving van die activa, dienen de kosten van die activa in mindering te worden gebracht op de in aanmerking komende kosten met betrekking tot de verwerving van een vestiging. Indien de verwerving van een vestiging vergezeld gaat van een bijkomende, voor steun in aanmerking komende investering, dienen de in aanmerking komende kosten van deze laatste investering te worden bijgeteld bij de kosten voor de aankoop van de activa van de vestiging.
96. Voor grote ondernemingen komen de kosten van immateriële activa slechts in aanmerking tot een maximum van 50 % van de totale in aanmerking komende investeringskosten voor het project. Voor kmo's kunnen de volledige kosten met betrekking tot immateriële activa in aanmerking worden genomen.
97. Immateriële activa die in aanmerking komen voor de berekening van de investeringskosten, moeten verbonden blijven met het betrokken steungebied en mogen niet naar andere regio's worden overgebracht. Met het oog daarop moeten de immateriële activa voldoen aan de volgende voorwaarden:
  - a) zij moeten uitsluitend in de steun ontvangende vestiging worden gebruikt;
  - b) zij moeten kunnen worden afgeschreven;
  - c) zij moeten op marktvoorwaarden worden aangekocht van derden zonder banden met de koper.
98. De immateriële activa moeten worden opgenomen bij de activa van de steun ontvangende onderneming en moeten gedurende ten minste vijf jaar (drie jaar voor kmo's) verbonden blijven met het project waarvoor de steun wordt verleend.

3.6.1.2. *Op basis van de loonkosten berekende in aanmerking komende kosten*

99. Regionale steun kan ook worden berekend aan de hand van de verwachte loonkosten die ontstaan als gevolg van de door een initiële investering geschapen banen. De steun kan alleen de loonkosten vergoeden van de in dienst genomen persoon, berekend over een periode van twee jaar, en de verkregen steunintensiteit mag de in het betrokken gebied geldende steunintensiteit niet overschrijden.

3.6.2. **Aangemelde individuele investeringssteun**

100. In situaties die onder *scenario 1* (investeringsbesluit) vallen, zal de Autoriteit nagaan of het steunbedrag hoger uitkomt dan het minimum dat noodzakelijk is om het project voldoende winstgevend te maken, daartoe gebruikmakend van de in punt 75 beschreven methode.
101. In situaties die onder *scenario 2* (vestigingsbesluit) vallen, zal de Autoriteit, voor een vestigingsprikkel, een vergelijking maken van de netto contante waarde van de investering voor het doelgebied met de netto contante waarde van de investering op de alternatieve locatie, daartoe gebruikmakend van de in punt 76 beschreven methode.
102. De berekeningen die voor de analyse van het stimulerende effect zijn gebruikt, kunnen ook worden gebruikt om na te gaan of de steun evenredig is. De EVA-Staat moet de evenredigheid aantonen op grond van documenten als bedoeld in punt 68.
103. De steunintensiteit mag niet méér bedragen dan de toegestane bijgestelde steunintensiteit.

3.6.3. **Regelingen voor exploitatiesteun**

104. De EVA-Statens moeten aantonen dat het steunvolume evenredig is met de problemen die de steun moet verhelpen.
105. Met name moeten de volgende voorwaarden worden vervuld:
  - a) de steun moet worden bepaald ten opzichte van een vooraf bepaalde reeks in aanmerking komende kosten die volledig toe te schrijven zijn aan de problemen die de steun wil aanpakken, zoals door de EVA-Staat is aangetoond.
  - b) de steun moet beperkt zijn tot een bepaalde verhouding van die vooraf bepaalde reeks in aanmerking komende kosten en bedraagt niet meer dan die kosten;
  - c) het steunbedrag per begunstigde moet evenredig zijn aan de omvang van de problemen die iedere begunstigde daadwerkelijk ondervindt.

3.7. VERMIJDEN VAN ONGEWENSTE NEGATIEVE EFFECTEN OP DE MEDEDINGING EN HET HANDELSVERKEER

106. Wil de steun verenigbaar zijn, dan moeten de negatieve effecten van de steunmaatregel in termen van mededingingsdistorsies en beïnvloeding van het handelsverkeer tussen EVA-Statens beperkt zijn en moeten de positieve effecten ervan in termen van bijdrage aan de doelstelling van gemeenschappelijk belang opwegen tegen die negatieve effecten. Bepaalde omstandigheden kunnen worden onderscheiden waarin de negatieve effecten duidelijk opwegen tegen eventuele positieve effecten, zodat de steun niet als verenigbaar met de interne markt kan worden beschouwd.

3.7.1. Algemene overwegingen

107. Twee belangrijke potentiële verstoringen van de mededinging en het handelsverkeer kunnen door regionale steun worden veroorzaakt: verstoringen van productmarkten en locatiegebonden effecten. Beide soorten verstoringen kunnen leiden tot allocatieve inefficiëntie (die de economische slagkracht van de interne markt aantasten) en spreidingsproblemen (verdeling van economische activiteiten over de verschillende regio's).
108. Een van de mogelijke schadelijke effecten van staatssteun is dat daarmee het marktmechanisme wordt doorkruist dat voor efficiënte uitkomsten zorgt door het belonen van de meest doelmatige producenten en het onder druk zetten van de minst doelmatige producenten om te verbeteren, te herstructureren of de markt te verlaten. Een aanzienlijke capaciteitstoename als gevolg van staatssteun in een achterblijvende markt zou met name de mededinging buitensporig kunnen vervalsen, omdat de totstandbrenging of instandhouding van overcapaciteit zou kunnen resulteren in een uitholling van de winstmarges, een vermindering van investeringen door concurrenten of zelfs de terugtrekking van die concurrenten uit de markt. Dit kan leiden tot een situatie waarbij concurrerende ondernemingen die anders op de markt zouden kunnen blijven, gedwongen worden de markt te verlaten. Een ander kan ook beletten dat ondernemingen de markt betreden of daar uitbreiden en kan prikkels voor concurrenten om te innoveren, verzwakken. Dit resulteert in ondoelmatige marktstructuren die op lange termijn ook nadelig zijn voor de consumenten. Voorts kan de beschikbaarheid van steun mogelijke begunstigen aanzetten tot zelfgenoegzaamheid of overdreven risicovol gedrag. Het langetermijneffect op de algemene prestaties van de sector is waarschijnlijk negatief.
109. Steun kan ook versturende effecten hebben waar het gaat om het vergroten of behouden van aanzienlijke marktmacht van de begunstigde van de steun. Zelfs wanneer steun niet rechtstreeks aanzienlijke marktmacht versterkt, kan dit indirect gebeuren, doordat deze de uitbreiding van bestaande concurrenten ontmoedigt, hen aanzet de markt te verlaten of ontradend werkt voor de markttoetreding van nieuwe concurrenten.
110. Naast verstoringen op de productmarkten kan regionale steun, naar zijn aard, ook de vestiging van economische activiteiten ongunstig beïnvloeden. Wanneer een gebied dankzij de steun een investering aantrekt, loopt een ander gebied die kans mis. Deze negatieve effecten in de door de steun ongunstig beïnvloede gebieden is voelbaar door het verlies aan economische activiteiten en door banenverlies, ook op het niveau van toeleveranciers. Zij zijn ook voelbaar door misgelopen positieve externaliteiten (zoals clustereffecten, kennisoverloop, onderwijs en opleiding enz.).
111. Regionale steun valt door de geografische specificiteit ervan te onderscheiden van andere vormen van horizontale steun. Het is een bijzonder kenmerk van regionale steun dat deze tot doel heeft de keuze van investeerders te beïnvloeden met betrekking tot de keuze van de locatie van investeringsprojecten. Wanneer regionale steun de bijkomende kosten compenseert die het gevolg zijn van de regionale handicaps, en aanvullende investeringen in steungebieden stimuleert zonder deze weg te trekken uit andere steungebieden, draagt deze niet alleen bij aan de ontwikkeling van de regio, maar ook aan de cohesie en komt hij uiteindelijk de gehele EER ten goede. Wat de potentieel negatieve locatiegebonden effecten van regionale steun betreft, deze worden reeds tot op zekere hoogte beperkt door de regionale-steunkaarten waarop de gebieden waar regionale steun mag worden verleend, exhaustief zijn afgebakend, rekening houdende met de beleidsdoelstellingen inzake rechtvaardigheid en cohesie, en door de maximaal toegestane steunintensiteiten. Toch blijft een inzicht in wat er zonder de steunverlening zou zijn gebeurd, belangrijk om een beoordeling te kunnen maken van de daadwerkelijke impact van de steun voor de cohesiedoelstelling.

3.7.2. Duidelijk negatieve effecten

112. De Autoriteit onderscheidt een aantal omstandigheden waarin de negatieve effecten van de steun duidelijk opwegen tegen eventuele positieve effecten, zodat de steun niet met de interne markt verenigbaar kan worden verklaard.
113. De Autoriteit stelt maximale steunintensiteiten vast. Deze vormen een basisvoorwaarde voor verenigbaarheid, met als doel te beletten dat staatssteun wordt gebruikt voor projecten waar de verhouding tussen steunbedrag en in aanmerking komende kosten als zeer hoog — en zeer waarschijnlijk als versturend — wordt beschouwd. Algemeen genomen zal het plafond voor de steunintensiteit des te hoger zijn naarmate de positieve effecten die van het gesteunde project mogen worden verwacht, hoger zijn en de verwachte behoefte aan steun hoger is.

114. Voor *scenario 1*-zaken (investeringsbesluiten) waar het scheppen van capaciteit door het project plaatsvindt op een markt die in absolute cijfers structureel krimpend is, beschouwt de Autoriteit dit als een negatief effect dat weinig kans maakt door positieve effecten te worden gecompenseerd.
115. In *scenario 2*-zaken (vestigingsbesluiten), waar de investering, zonder de steun, was gevestigd in een regio met een hogere of dezelfde regionale-steunintensiteit als de doelregio, zal dit een negatief effect zijn dat waarschijnlijk niet kan worden gecompenseerd door positieve effecten omdat dit ingaat tegen de redenen waarom precies regionale steun wordt verleend.
116. Wanneer de begunstigde dezelfde of een vergelijkbare activiteit in een ander gebied binnen de EER sluit en die activiteit naar het doelgebied verplaatst en, indien er een oorzakelijk verband tussen de steun en de verplaatsing van activiteiten bestaat, zal een en ander een negatief effect zijn dat hoogst waarschijnlijk niet door positieve elementen kan worden gecompenseerd.
117. Wanneer de Autoriteit aangemelde maatregelen beoordeelt, zal zij om alle nodige informatie verzoeken, om te kunnen vaststellen of de staatssteun op bestaande locaties binnen de EER tot een substantieel verlies aan banen zou leiden.

3.7.3. Regelingen voor investeringssteun

118. Regelingen voor investeringssteun mogen geen significante verstoringen van de mededinging en het handelsverkeer opleveren. Met name kunnen regelingen, zelfs wanneer verstoringen op een individueel niveau als beperkt kunnen worden beschouwd (mits alle voorwaarden voor investeringssteun zijn vervuld), op cumulatieve basis nog steeds leiden tot sterke niveaus van verstoring. Dit soort verstoringen kan invloed hebben op afzetmarkten doordat een situatie van overcapaciteit wordt gecreëerd of versterkt of doordat aanzienlijke marktmacht van een aantal begunstigden ontstaat, wordt versterkt of in stand gehouden zodat dit de dynamische prikkels negatief zal beïnvloeden. Steun in het kader van regelingen kan ook leiden tot een aanzienlijk verlies aan economische activiteiten in andere gebieden van de EER. In het geval een regeling die op bepaalde sectoren is gericht, is het risico op dit soort verstoringen nog meer uitgesproken.
119. Daarom dient de EVA-Staat aan te tonen dat deze negatieve effecten tot het minimum beperkt zullen zijn, rekening houdende met bijvoorbeeld de omvang van de betrokken projecten, de individuele en gecumuleerde steunbedragen, de verwachte begunstigden en de kenmerken van de beoogde sectoren. Om de Autoriteit in staat te stellen de te verwachten negatieve effecten te beoordelen, kan de EVA-Staat effectbeoordelingen waarover deze beschikt, indienen, alsmede doorlichtingen achteraf die zijn uitgevoerd voor vergelijkbare voorgaande regelingen.
120. Wanneer in het kader van een regeling steun wordt toegekend aan individuele projecten, moet de steunverlenende autoriteit nagaan of en bevestigen dat de steun niet de duidelijk negatieve effecten oplevert die in punt 115 worden beschreven. Deze controle kan gebeuren op basis van de bij de steunaanvraag van de begunstigde ontvangen gegevens en de verklaring in het standaardformulier voor het aanvragen van steun waarop de alternatieve locatie, zonder steunverlening, dient te worden vermeld.

3.7.4. Aangemelde individuele investeringssteun

121. Bij het beoordelen van de negatieve effecten van investeringssteun maakt de Autoriteit een onderscheid tussen de twee nulscenario's zoals die in de punten 100 en 101 worden beschreven.

3.7.4.1. Scenario 1-zaken (investeringsbesluiten)

122. In *scenario 1*-zaken legt de Autoriteit bijzondere nadruk op de negatieve effecten met betrekking tot de opbouw van overcapaciteit in krimpende sectoren, het beletten van marktuitreding en het begrip aanzienlijke marktmacht. Deze negatieve effecten worden in de punten 123 tot en met 132 beschreven, en de positieve effecten van de steun moeten daartegen opwegen. Indien echter komt vast te staan dat de steun de duidelijk negatieve effecten zou opleveren die in punt 114 worden beschreven, kan de steun niet met de interne markt verenigbaar worden verklaard omdat het weinig waarschijnlijk is dat deze zullen worden gecompenseerd door positieve elementen.
123. Om de potentiële verstoringen van de mededinging en het handelsverkeer te kunnen bepalen en beoordelen, dienen de EVA-Statens bewijsmateriaal te verschaffen waarmee de Autoriteit de betrokken productmarkten kan afbakenen (d.w.z. de producten die beïnvloed worden door de gedragsverandering van de begunstigde van de steun) en de getroffen concurrenten en afnemers/consumenten kan identificeren.

124. De Autoriteit zal diverse criteria hanteren om deze mogelijke verstoringen te beoordelen, zoals de marktstructuur voor het betrokken product, de prestaties van de markt (krimpemde of groeiende markt), de procedure voor de selectie van de begunstigde van de steun, drempels voor toetreding en uittreding, productdifferentiatie.
125. Het feit dat een onderneming stelselmatig een beroep moet doen op staatssteun, kan een aanwijzing zijn dat de onderneming niet op eigen kracht de concurrentie het hoofd kan bieden of dat zij onterechte voordelen geniet ten opzichte van haar concurrenten.
126. De Autoriteit onderscheidt twee belangrijke bronnen van mogelijke negatieve effecten op productmarkten:
  - a) gevallen van aanzienlijke capaciteitsverhoging die leidt tot een situatie van overcapaciteit of die een bestaande situatie van overcapaciteit verergert, met name in een krimpemde markt, en
  - b) gevallen waar de begunstigde van de steun aanzienlijke marktmacht heeft.
127. Om te beoordelen of de steun kan worden benut voor het creëren of in stand houden van ondoelmatige marktstructuren, zal de Autoriteit rekening houden met de bijkomende productiecapaciteit die door het project wordt gecreëerd en gaat zij na of het een achterblijvende markt betreft.
128. Wanneer de betrokken markt groeit, is er doorgaans minder reden voor bezorgdheid dat de steun dynamische prikkels ongunstig zal beïnvloeden of het verlaten van of de toetreding tot de markt sterk zal belemmeren.
129. Meer bezorgdheid is geboden wanneer markten krimpen. In dat verband maakt de Autoriteit een onderscheid tussen de gevallen waarin de betrokken markt, op lange termijn beschouwd, structureel krimpt (d.w.z. een negatief groeipercentage vertoont), en de gevallen waarin de betrokken markt relatief krimpt (d.w.z. een positief groeipercentage vertoont, maar een benchmarkgroeipercentage niet overschrijdt).
130. Of een markt ontoereikend presteert, zal in de regel worden gemeten door een vergelijking te maken met het EER-bbp in de laatste drie jaar die voorafgaan aan de aanvang van het project (benchmarkpercentage); om dit te bepalen kan ook worden gebruikgemaakt van groei prognoses voor de komende drie tot vijf jaar. Mogelijke indicatoren daarbij zijn de verwachte toekomstige groei van de desbetreffende markt en de hieruit voortvloeiende verwachte capaciteitsbenuttingspercentages, alsmede de waarschijnlijke invloed van de capaciteitstoename op concurrenten door de effecten daarvan op prijzen en winstmarges.
131. In sommige gevallen is de groei van de EER-productmarkt misschien niet de geschikte maatstaf om een volledige beoordeling te kunnen maken van de effecten van de steun, met name indien de geografische markt mondiaal is. In dergelijke gevallen zal de Autoriteit kijken naar het effect van de steun op de betrokken marktstructuren, met name het potentieel ervan om producenten in de EER uit de markt te drukken.
132. Bij haar beoordeling van de vraag of er aanzienlijke marktmacht bestaat, zal de Autoriteit rekening houden met de positie van de begunstigde gedurende een periode voordat deze steun ontvangt, en de verwachte marktpositie nadat de investering is voltooid. De Autoriteit zal rekening houden met marktaandeelen van de begunstigde, maar ook de marktaandeelen van diens concurrenten en andere relevante factoren, zoals bijvoorbeeld de marktstructuur, door te kijken naar de concentratie op de markt, mogelijke toegangsbelemmeringen ⁽⁴¹⁾, kopersmacht ⁽⁴²⁾ en drempels voor groei op de markt of voor het verlaten van de markt.

3.7.4.2. Scenario 2-zaken (vestigingsbesluiten)

133. Indien uit de analyse van het nulscenario blijkt dat de investering, zonder de steun, op een andere locatie had plaatsgevonden (*scenario 2*) die, gezien het betrokken product, tot dezelfde geografische markt behoort, en indien de steun evenredig is, zouden eventuele uitkomsten in termen van overcapaciteit of aanzienlijke marktmacht in beginsel dezelfde zijn, ongeacht of steun wordt toegekend. In die gevallen zullen de positieve effecten van de steun waarschijnlijk opwegen tegen de beperkte negatieve effecten op de mededinging. Wanneer de alternatieve locatie echter in de EER ligt, zijn vooral de aan de alternatieve locatie verbonden negatieve effecten een punt van zorg voor de Autoriteit en daarom kan de steun, indien deze duidelijk negatieve effecten oplevert zoals die in de punten 115 en 116 zijn beschreven, niet met de interne markt verenigbaar worden verklaard omdat het weinig waarschijnlijk is dat deze door positieve elementen zal worden gecompenseerd.

⁽⁴¹⁾ Bij deze toegangsbelemmeringen gaat het om juridische belemmeringen (in het bijzonder intellectuele-eigendomsrechten), schaal- en toepassingsvoordelen, drempels voor de toegang tot netwerken en infrastructuur. Wanneer de steun betrekking heeft op een markt waar de begunstigde een gevestigde onderneming is, kunnen mogelijke toegangsbelemmeringen de door de begunstigde van de steun uitgeoefende potentiële aanzienlijke marktmacht versterken — en zo ook de mogelijke negatieve effecten van die marktmacht.

⁽⁴²⁾ Wanneer sterke afnemers op de markt aanwezig zijn, is het minder waarschijnlijk dat een begunstigde van steun de prijzen kan verhogen tegenover deze sterke afnemers.

3.7.5. Regelingen voor exploitatiesteun

134. Indien de steun noodzakelijk is en evenredig voor het behalen van de in onderdeel 3.2.3 beschreven gemeenschappelijke doelstelling, kan worden verwacht dat de negatieve effecten van de steun worden gecompenseerd door de positieve effecten ervan. In sommige gevallen kan de steun echter leiden tot veranderingen van de marktstructuur of de kenmerken van een sector of bedrijfstak die de mededinging aanzienlijk kan verstoren door drempels voor marktoetreding of -uittreding, substitutie-effecten of de verplaatsing van handelstromen. In die gevallen valt niet te verwachten dat de vastgestelde negatieve effecten worden gecompenseerd door positieve effecten.

3.8. TRANSPARANTIE

135. De EVA-Staten moeten op een centrale website of op een aparte website die informatie ophaalt bij meerdere websites (bv. websites van regio's), ten minste de volgende gegevens over de aangemelde staatssteunmaatregelen publiceren: de tekst van de aangemelde steunregeling en de uitvoeringsbepalingen daarvan, de steunverlenende autoriteit, de individuele begunstigden, het steunbedrag per begunstigde, en de steunintensiteit. Deze voorwaarden gelden zowel voor individuele steun in het kader van aangemelde regelingen als voor ad-hocsteun. Deze informatie moet worden bekendgemaakt nadat de subsidiebeschikking is vastgesteld, moet ten minste tien jaar worden bewaard en moet zonder beperkingen beschikbaar zijn voor het brede publiek ⁽⁴³⁾.

4. DOORLICHTING

136. Als verdere garantie dat de verstoring van de mededinging en het handelsverkeer beperkt blijft, kan de Autoriteit eisen dat voor bepaalde regelingen een beperking in de tijd geldt (doorgaans tot vier jaar of minder) en dat de in punt 27 bedoelde doorlichting wordt uitgevoerd.
137. Doorlichtingen zullen worden uitgevoerd voor regelingen waarvan de potentiële verstoringen zeer groot zijn, d.w.z. dat deze het risico inhouden dat zij de mededinging aanzienlijk kunnen beperken indien de tenuitvoerlegging daarvan niet te gelegener tijd wordt doorgelicht.
138. Gezien de doelstellingen van de doorlichting en teneinde EVA-Staten geen onevenredige lasten op te leggen ten aanzien van kleinere steunbedragen, kan deze verplichting uitsluitend worden opgelegd voor steunregelingen waarvoor omvangrijke steunmiddelen zijn uitgetrokken, die nieuwe kenmerken bevatten of wanneer aanzienlijke veranderingen van de markt, de technologie of de regelgeving worden verwacht. De doorlichting moet op basis van een gemeenschappelijke methode ⁽⁴⁴⁾ worden uitgevoerd door een van de steunverlenende autoriteit onafhankelijke deskundige, en moet worden openbaar gemaakt. De doorlichting moet tijdig bij de Autoriteit worden ingediend zodat zij de eventuele verlenging van de steunregeling kan beoordelen, en in ieder geval zodra de regeling is afgelopen. De mate van diepgang en de methode waarmee deze doorlichting moet plaatsvinden, zullen worden bepaald in het besluit waarin de steunregeling wordt goedgekeurd. Bij een eventuele latere steunmaatregel met een soortgelijke doelstelling moet met de uitkomsten van de doorlichting rekening worden gehouden.

5. REGIONALE-STEUNKAARTEN

139. In dit deel stelt de Autoriteit de criteria vast voor het afbakenen van de gebieden die voldoen aan de voorwaarden van artikel 61, lid 3, onder a) en c), van de EER-overeenkomst. De gebieden die aan deze voorwaarden voldoen en die een EVA-Staat als steungebieden onder a) of c) wil aanwijzen, moeten worden aangegeven op een regionale-steunkaart die bij de Autoriteit moet worden aangemeld en door de Autoriteit moet worden goedgekeurd voordat regionale steun kan worden verleend aan ondernemingen die in de aangewezen gebieden zijn gevestigd. Op de kaarten moeten ook de maximale steunintensiteiten worden aangegeven die in deze gebieden van toepassing zijn.

5.1. VOOR REGIONALE STEUN IN AANMERKING KOMEND BEVOLKINGSAANDEEL

140. Aangezien de toekenning van regionale steun een afwijking is van het algemene verbod op staatssteun zoals dat in artikel 61, lid 1, van de EER-overeenkomst is vastgesteld, is de Autoriteit van mening dat het totale bevolkingsaandeel van steungebieden in de EVA-Staten lager moet zijn dan het aandeel gebieden dat niet als steungebied werd aangewezen.
141. In de richtsnoeren van de Autoriteit inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 ⁽⁴⁵⁾ werd het nationale bevolkingsaandeel vastgesteld op basis van dunbevolkte gebieden overeenkomstig artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst. Het nationale bevolkingsplafond werd voor Noorwegen vastgesteld op 29,08 % en voor IJsland op 31,6 %.

⁽⁴³⁾ Deze informatie dient regelmatig te worden bijgewerkt (bv. om de zes maanden) en dient in open standaarden beschikbaar te worden gesteld.

⁽⁴⁴⁾ Dit soort gemeenschappelijke methode kan door de Autoriteit worden verstrekt.

⁽⁴⁵⁾ PB L 54 van 28.2.2008, blz. 1 en EER-Supplement nr. 11 van 28.2.2008, blz. 1.

142. De EVA-Staten hebben een aantal specifieke kenmerken waarmee voor het bepalen van het in aanmerking komende bevolkingsaandeel moet worden rekening gehouden:
- a) door het betrekkelijk hoge bbp per hoofd van de bevolking in de EVA-Staten komt geen enkel gebied in aanmerking voor de afwijking van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst ⁽⁴⁶⁾;
  - b) vele regio's in de EVA-Staten zijn dunbevolkte gebieden.

Als gevolg van die specifieke kenmerken zal de Autoriteit het in aanmerking komende bevolkingsaandeel bepalen op basis van de dunbevolkte gebieden, evenals in de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013. ⁽⁴⁷⁾

Noorwegen heeft acht dunbevolkte statische gebieden op niveau 3 die 25,51 % van de Noorse bevolking uitmaken. Bijgevolg bedraagt voor de periode 2014-2020 het nationale bevolkingsaandeel voor Noorwegen 25,51 %.

IJsland heeft twee statistische gebieden op niveau 3 waarvan er één dunbevolkt is en 36,5 % van de IJslandse bevolking uitmaakt. Bijgevolg bedraagt voor de periode 2014-2020 het nationale bevolkingsaandeel voor IJsland 36,5 %.

Liechtenstein heeft geen dunbevolkte gebieden en bijgevolg komt er ook geen gebied op die basis in aanmerking.

5.2. DE AFWIJKING VAN ARTIKEL 61, LID 3, ONDER a), VAN DE EER-OVEREENKOMST

143. Artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst bepaalt dat „steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van streken waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst”, als verenigbaar met de interne markt kunnen worden beschouwd. Volgens het EU-Hof van Justitie „[blijkt] uit het gebruik van de begrippen „abnormaal” en „ernstig” in artikel [107], lid 3, sub a, [van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie] dat deze afwijking enkel streken betreft wier economische toestand, vergeleken met die van de gehele [Unie], bijzonder ongunstig is” ⁽⁴⁸⁾.
144. De Autoriteit is van mening dat de voorwaarden van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst zijn vervuld indien de statische gebieden op niveau 2 een bruto binnenlands product (bbp) per hoofd van de bevolking, gemeten in in koopkrachtstandaard (KKS), van ten hoogste 75 % van het EER-gemiddelde hebben. Het bbp per hoofd van de bevolking ⁽⁴⁹⁾ van elk gebied en het EER-gemiddelde die bij het onderzoek moeten worden gebruikt, worden vastgesteld aan de hand van de betreffende officiële statistische gegevens. In de EVA-Staten is er echter geen statistisch gebied op niveau 2 dat momenteel aan die voorwaarden voldoet. ⁽⁵⁰⁾ Daarom komt in de EVA-Staten geen gebied voor de afwijking van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst in aanmerking.

5.3. DE AFWIJKING VAN ARTIKEL 61, LID 3, ONDER c), VAN DE EER-OVEREENKOMST

145. In artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst is bepaald dat „steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”, als verenigbaar met de interne markt kunnen worden beschouwd. Volgens het EU-Hof van Justitie is de in artikel 107, lid 3, onder c), VWEU „geformuleerde afwijking [...] echter ruimer, doordat zij ziet op de ontwikkeling van bepaalde streken zonder dat aan de economische voorwaarden van [artikel 107], lid 3, onder a), moet zijn voldaan, mits door de betrokken steunmaatregelen „de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt [...] niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”. Deze bepaling verleent de Commissie de bevoegdheid om de [EU-]lidstaten toe te staan, steunmaatregelen te treffen ter bevordering van de economische ontwikkeling van streken die het nationaal gemiddelde niet halen.” ⁽⁵¹⁾. Volgens de Autoriteit geldt hetzelfde op grond van artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst.
146. De Europese Commissie heeft in haar overeenkomende richtsnoeren de methodiek vastgesteld die moet worden gehanteerd om het nationale bevolkingsaandeel binnen de lidstaten te bepalen. Deze methode houdt het volgende in.

⁽⁴⁶⁾ Dit dient als volgt te worden begrepen: binnen de EVA-Staten haalt geen gebied een bbp per hoofd van de bevolking van minder dan 75 % als beschreven in punt 144.

⁽⁴⁷⁾ Op basis van Eurostat-gegevens voor 2010.

⁽⁴⁸⁾ Arrest van 14 oktober 1987, zaak 248/84, Duitsland/Commissie, Jurisprudentie 1987, blz. 4036, rechtsoverweging 19; arrest van 14 januari 1997, zaak C-169/95, Spanje/Commissie, Jurispr. 1997, blz. I-148, punt 15, en arrest van 7 maart 2002, zaak C-310/99, Italië/Commissie, Jurispr. 2002, blz. I-2289, punt 77.

⁽⁴⁹⁾ Hier, en telkens hierna in deze richtsnoeren sprake is van bbp per hoofd van de bevolking, betreft dit het bbp gemeten in termen van koopkrachtstandaard (KKS).

⁽⁵⁰⁾ Mocht deze situatie veranderen, dan zal de Autoriteit nieuwe richtsnoeren vaststellen om met die verandering rekening te houden.

⁽⁵¹⁾ Arrest van 14 oktober 1987, zaak 248/84, Duitsland/Commissie, Jurisprudentie 1987, blz. 4036, rechtsoverweging 19.

147. Volgens de richtsnoeren van de Commissie zijn er twee categorieën steungebieden onder c):
- gebieden die voldoen aan een aantal vooraf bepaalde voorwaarden en die een EU-lidstaat als steungebied onder c) kan aanwijzen zonder dat dit verder hoeft te worden verantwoord (hierna „vooraf vastliggende steungebieden onder c)“ genoemd);
  - gebieden die een EU-lidstaat, naar eigen inzicht, als steungebieden onder c) kan aanwijzen mits de EU-lidstaat aantoont dat die gebieden voldoen aan bepaalde sociaaleconomische criteria (hierna „niet vooraf vastliggende steungebieden onder c)“ genoemd).
148. Het aandeel vooraf vastliggende steungebieden onder c) wordt, volgens de richtsnoeren van de Commissie, toegevoegd volgens een specifieke toewijzingsmethode, die in onderdeel 5.3.1 van die richtsnoeren is vastgesteld. Deze methode omvat de vroegere steungebieden onder a) uit de periode 2011-2013 samen met dunbevolkte gebieden die als vooraf vastliggende steungebieden onder c) worden beschouwd. Aangezien EVA-Staten tijdens deze periode geen steungebieden onder a) hebben, vallen alleen dunbevolkte gebieden in deze categorie.

5.3.1. Vooraf vastliggende steungebieden onder c)

149. Voor dunbevolkte gebieden dient een EVA-Staat in beginsel statistische gebieden op niveau 2 met minder dan 8 inwoners/km² of statische gebieden op niveau 3 met minder dan 12,5 inwoners/km² aan te wijzen. Een lidstaat kan echter delen van statistische gebieden op niveau 3 met minder dan 12,5 inwoners/km² of andere aan die statische gebieden op niveau 3 grenzende gebieden aanwijzen, mits de aangewezen gebieden minder dan 12,5 inwoners/km² hebben en met die aanwijzing het in punt 142 bedoelde specifieke quotum van het bevolkingsaandeel onder c) niet wordt overschreden. Voor zeer dunbevolkte gebieden kan een EVA-Staat statistische gebieden op niveau 2 (voor Noorwegen) en niveau 3 (voor IJsland) aanwijzen met minder dan 8 inwoners/km² of andere, kleinere aan die statistische gebieden grenzende gebieden, mits de aangewezen gebieden minder dan 8 inwoners/km² hebben en mits door het aanwijzen van die gebieden het in punt 142 bedoelde aandeel onder c) niet wordt overschreden.

5.3.2. Niet vooraf vastliggende steungebieden onder c)

150. De Autoriteit is van mening dat de criteria die EVA-Staten gebruiken om steungebieden onder c) aan te wijzen, de diversiteit van de situaties tot uiting dienen te brengen waarin de toekenning van regionale steun gerechtvaardigd kan zijn. De criteria dienen derhalve een antwoord te bieden op bepaalde sociaaleconomische, geografische of structurele problemen die zich in steungebieden onder c) kunnen voordoen, en dienen voldoende garanties te bieden dat de toekenning van regionale steun de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, niet zodanig zal veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.
151. Daarom kan een EVA-Staat, op basis van de volgende criteria, de niet vooraf vastliggende steungebieden onder c) aanwijzen als steungebied onder c):
- criterium 1: aangrenzende gebieden van ten minste 100 000 inwoners ⁽⁵²⁾ in statistische gebieden op niveau 2 of niveau 3 met:
    - een bbp per hoofd van de bevolking van ten hoogste het EU-27-gemiddelde, of
    - een werkloosheidscijfer van ten minste 115 % van het landelijke gemiddelde ⁽⁵³⁾;
  - b) criterium 2: statistische gebieden op niveau 3 met minder dan 100 000 inwoners, met:
    - een bbp per hoofd van de bevolking van ten hoogste het EU-27-gemiddelde, of
    - een werkloosheidscijfer van ten minste 115 % van het landelijke gemiddelde;

⁽⁵²⁾ Deze bevolkingsdrempel zal worden verlaagd tot 50 000 inwoners voor EVA-Staten die een niet vooraf vastliggend bevolkingsaandeel onder c) hebben van minder dan 1 miljoen inwoners of tot 10 000 inwoners voor EVA-Staten met een totale bevolking van minder dan 1 miljoen inwoners.

⁽⁵³⁾ Voor werkloosheidscijfers dienen de berekeningen te zijn gebaseerd op regionale gegevens die door het nationale bureau voor de statistiek worden bekendgemaakt, waarbij wordt gebruikgemaakt van het gemiddelde over de laatste drie jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn (op het tijdstip van de aanmelding van de regionale-steunkaart). Tenzij in deze richtsnoeren anders is aangegeven, wordt het werkloosheidspercentage ten opzichte van het landelijke gemiddelde op deze basis berekend.

- c) criterium 3: eilanden of door een vergelijkbare geografische afgelegen ligging gekenmerkte aangrenzende gebieden (bv. schiereilanden of bergachtige gebieden) met:
- een bbp per hoofd van de bevolking van ten hoogste het EU-27-gemiddelde ⁽⁵⁴⁾, of
  - een werkloosheidscijfer van ten minste 115 % van het landelijke gemiddelde ⁽⁵⁵⁾, of
  - minder dan 5 000 inwoners;
- d) criterium 4: statische gebieden op niveau 3 (of delen daarvan) die aangrenzende gebieden vormen, die grenzen aan een steungebied onder a) of die een landsgrens delen met een land buiten de EER of de Europese Vrijhandels Associatie (EVA);
- e) criterium 5: aangrenzende gebieden van ten minste 50 000 inwoners ⁽⁵⁶⁾ die een belangrijke structurele verandering ondergaan, of die zich in zware, relatieve achteruitgang bevinden, mits die gebieden niet zijn gelegen in statische gebieden op niveau 3 of aangrenzende gebieden die voldoen aan de voorwaarden om te worden aangewezen als vooraf vastliggende gebieden, of op grond van de criteria 1 tot en met 4 ⁽⁵⁷⁾.
152. Voor de toepassing van de in punt 151 genoemde criteria moet het bij het begrip „aangrenzende gebieden” gaan om volledige lokale bestuurlijke eenheid 2 (LAU 2)-gebieden ⁽⁵⁸⁾ of een groep van volledige LAU 2-gebieden ⁽⁵⁹⁾. Een groep van LAU 2-gebieden zal als een aangrenzend gebied worden beschouwd indien elk van de gebieden binnen die groep een administratieve grens deelt met een ander gebied uit die groep ⁽⁶⁰⁾.
153. Of het voor elke EVA-Staat toegestane bevolkingsaandeel in acht wordt genomen, zal worden bepaald op grond van de meest recente gegevens over het totale aantal ingezetenen van de betrokken gebieden, zoals dat wordt bekendgemaakt door het nationale bureau voor de statistiek.

5.4. VOOR REGIONALE INVESTERINGSSTEUN GELDENDE MAXIMALE STEUNINTENSITEITEN

154. De steunintensiteit in steungebieden onder c) mag niet hoger liggen dan:
- a) 15 % BSE in dunbevolkte gebieden en in regio's (statistische gebieden op niveau 3 of delen daarvan) die een landsgrens delen met een land buiten de EER of de Europese Vrijhandels Associatie (EVA);
  - b) 10 % BSE in niet vooraf vastliggende steungebieden onder c).

5.4.1. Verhoogde steunintensiteiten voor kmo's

155. De in de punt 154 vastgestelde maximale steunintensiteiten mogen worden verhoogd met maximaal 20 procentpunten voor kleine ondernemingen en met maximaal 10 procentpunten voor middelgrote ondernemingen ⁽⁶¹⁾.

5.5. AANMELDING EN VERENIGBAARVERKLARING

156. Na de vaststelling van deze richtsnoeren dient iedere EVA-Staat bij de Autoriteit aanmelding te doen van één regionale-steunkaart die geldt van 1 juli 2014 tot en met 31 december 2020. Iedere aanmelding dient de gegevens te bevatten die in het in bijlage III vastgestelde formulier worden aangegeven.

⁽⁵⁴⁾ Om te bepalen of dit soort eilanden of aangrenzende gebieden een bbp per hoofd van de bevolking hebben dat onder het EU-27-gemiddelde ligt, kan de EVA-Staat gebruikmaken van gegevens verschaft door zijn nationale bureau voor de statistiek of door andere erkende bronnen.

⁽⁵⁵⁾ Om te bepalen of dit soort eilanden of aangrenzende gebieden een werkloosheidscijfer van ten minste 115 % van het landelijke gemiddelde hebben, kan de EVA-Staat gebruikmaken van gegevens verschaft door zijn nationale bureau voor de statistiek of door andere erkende bronnen.

⁽⁵⁶⁾ Deze bevolkingsdrempel zal worden verlaagd tot 25 000 inwoners voor lidstaten die een niet vooraf vastliggend bevolkingsaandeel onder c) hebben van minder dan 1 miljoen inwoners of tot 10 000 inwoners voor EVA-Statens met een totale bevolking van minder dan 1 miljoen inwoners of tot 5 000 inwoners voor eilanden of door een vergelijkbare geografische afgelegen ligging gekenmerkte aangrenzende gebieden.

⁽⁵⁷⁾ Voor de toepassing van criterium 5 moet de EVA-Staat aantonen dat de toepasselijke voorwaarden zijn vervuld, door de betrokken gebieden — aan de hand van sociaaleconomische indicatoren betreffende structurele bedrijfsstatistieken, arbeidsmarkten, rekeningen van huishoudens, onderwijs of andere vergelijkbare indicatoren — te vergelijken met de toestand van andere gebieden in dezelfde EVA-Staat of in andere EVA-Statens. Daartoe kan de EVA-Staat gebruikmaken van gegevens die zijn verschaft door zijn nationale bureau voor de statistiek of door andere erkende bronnen.

⁽⁵⁸⁾ De EVA-Staat kan van LAU 1-gebieden in plaats van LAU 2-gebieden gebruikmaken indien die LAU 1-gebieden een bevolkingsaantal hebben dat kleiner is dan dat van het LAU 2-gebied waarvan zij deel uitmaken.

⁽⁵⁹⁾ De EVA-Staat kan niettemin delen van een LAU 2-gebied (of LAU 1-gebied) aanwijzen, mits het bevolkingsaantal van het betrokken LAU-gebied het volgens de criteria 1 of 5 voor aangrenzende gebieden vereiste minimumbevolkingsaantal overschrijdt (daaronder begrepen de voor die criteria verlaagde bevolkingsdrempels) en mits het bevolkingsaantal van de delen van dat LAU-gebied ten minste 50 % bedraagt van het minimumbevolkingsaantal dat volgens het toepasselijke criterium vereist is.

⁽⁶⁰⁾ In het geval van eilanden omvatten administratieve grenzen ook de zee grenzen met andere administratieve eenheden van de betrokken EVA-Staat.

⁽⁶¹⁾ De verhoogde steunintensiteiten voor kmo's zullen niet gelden voor steun ten behoeve van grote investeringsprojecten.

157. De Autoriteit zal iedere regionale-steunkaart onderzoeken op grond van deze richtsnoeren en zal een beschikking vaststellen waarin de regionale-steunkaart voor de betrokken EVA-Staat wordt goedgekeurd. Iedere regionale-steunkaart zal in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en het EER-Supplement daarbij worden bekendgemaakt en zal integrerend deel uitmaken van deze richtsnoeren.

5.6. AANPASSINGEN

5.6.1. Bevolkingsreserve

158. Een EVA-Staat kan op eigen initiatief besluiten om een „reserve” van het nationale bevolkingsaandeel aan te leggen, bestaande uit het verschil tussen het plafond voor het bevolkingsaandeel van die EVA-Staat zoals dat door de Autoriteit is toegewezen ⁽⁶²⁾, en het bevolkingsaandeel dat wordt gebruikt voor de steungebieden onder a) en onder c) die op zijn regionale-steunkaart zijn aangegeven.
159. Indien een EVA-Staat heeft besloten om dit soort reserve aan te leggen, kan hij van die reserve steeds gebruikmaken om nieuwe steungebieden onder c) aan zijn steunkaart toe te voegen, en dit totdat zijn nationale bevolkingsaandeel is bereikt. Daartoe kan de EVA-Staat gebruikmaken van de recentst beschikbare sociaaleconomische gegevens die zijn verschaft door Eurostat of door zijn nationale bureau voor de statistiek of andere erkende bronnen. De bevolking van de steungebieden onder c) dient te worden berekend op basis van de bevolkingsgegevens die werden gebruikt voor het opstellen van de initiële kaart.
160. De EVA-Staat moet bij de Autoriteit aanmelding doen telkens als hij voornemens is om zijn bevolkingsreserve te gebruiken om nieuwe steungebieden onder c) toe te voegen, voordat hij die aanpassingen ten uitvoer legt.

5.6.2. Tussentijdse evaluatie

161. Indien nodig zal de Autoriteit, op hetzelfde tijdstip als de Commissie in juni 2016, een tussentijdse evaluatie uitvoeren om na te gaan welke gebieden eventueel in aanmerking kunnen komen voor regionale steun op grond van artikel 61, lid 1, onder a), van de EER-overeenkomst en om de hoogte te bepalen van de met hun bbp per hoofd van de bevolking overeenstemmende steunintensiteit.

6. TOEPASSELIJKHEID VAN DE REGELS INZAKE REGIONALE STEUN

162. De Autoriteit verlengt de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 ⁽⁶³⁾ en de mededeling betreffende de criteria voor een diepgaande beoordeling van regionale steun voor grote investeringsprojecten ⁽⁶⁴⁾ tot en met 30 juni 2014.
163. De regionale-steunkaarten die op basis van de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 werden goedgekeurd, lopen af op 31 december 2013. De overgangperiode van zes maanden waarin door artikel 44, lid 3, van de algemene groepsvrijstellingsverordening ⁽⁶⁵⁾ wordt voorzien, is dus niet van toepassing op regionale-steunregelingen die op grond van diezelfde algemene groepsvrijstellingsverordening ten uitvoer worden gelegd. Om ná 31 december 2013 regionale steun te kunnen verlenen op grond van de bestaande regelingen die een groepsvrijstelling genieten, wordt de EVA-Staten verzocht de verlenging van de regionale-steunkaarten tijdig aan te melden, zodat de Autoriteit een verlenging van die kaarten vóór 31 december 2013 kan goedkeuren. Algemeen genomen lopen de op grond van de richtsnoeren regionale steun 2007-2013 goedgekeurde regelingen eind 2013 af, zoals aangegeven in de betreffende beschikking van de Autoriteit. Een eventuele verlenging van dit soort regelingen moet tijdig bij de Autoriteit worden aangemeld.
164. De Autoriteit zal de in deze richtsnoeren uiteengezette beginselen toepassen voor het beoordelen van de verenigbaarheid van alle regionale steun die na 30 juni 2014 zal worden toegekend. Onrechtmatig verleende regionale steun of regionale steun die ná 31 december 2013 en vóór 1 juli 2014 zal worden verleend, zal worden beoordeeld overeenkomstig de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013.

⁽⁶²⁾ Zie punt 142.

⁽⁶³⁾ PB L 54 van 28.2.2008, blz. 1 en EER-Supplement nr. 11 van 28.2.2008, blz. 1. Beschikbaar onder: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁶⁴⁾ PB L 206 van 2.8.2012, blz. 13 en EER-Supplement nr. 42 van 2.8.2012, blz. 1. Beschikbaar onder: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁶⁵⁾ Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening) (PB L 214 van 9.8.2008, blz. 3), opgenomen in bijlage XV bij de EER-overeenkomst, onder punt 1j, bij Besluit nr. 120/2008 van het Gemengd Comité van de EER (PB L 339 van 18.12.2008, blz. 111 en EER-Supplement nr. 79 van 18.12.2008, blz. 20), in werking getreden per 8 november 2008.

165. Aangezien aanmeldingen van regionale-steunregelingen of van na 30 juni 2014 toe te kennen steunmaatregelen in overeenstemming moeten zijn met de regionale-steunkaart, kunnen dergelijke aanmeldingen pas als volledig worden beschouwd nadat de Autoriteit een beschikking heeft vastgesteld waarin voor de betrokken EVA-Staat de regionale-steunkaart wordt goedgekeurd in overeenstemming met de in onderdeel 5.5 beschreven regelingen. Derhalve zal de Autoriteit in beginsel aanmeldingen van regionale-steunregelingen die bedoeld zijn om na 30 juni 2014 te worden toegepast, of aanmeldingen van individuele steun die na die datum wordt toegekend, pas onderzoeken nadat zij een beschikking heeft vastgesteld waarin de regionale-steunkaart voor de betrokken EVA-Staat wordt goedgekeurd.
166. De Autoriteit is van oordeel dat de tenuitvoerlegging van deze richtsnoeren zal resulteren in aanzienlijke veranderingen in de regels die in de EER voor regionale steun gelden. Voorts lijkt het, in het licht van de veranderde economische en sociale omstandigheden in de EER, nodig om te onderzoeken of alle bestaande regionale-steunregelingen (daaronder begrepen de regelingen voor investeringssteun en voor exploitatiesteun) nog gerechtvaardigd en doeltreffend zijn.
167. Daarom stelt de Autoriteit de EVA-Staten, overeenkomstig artikel 1, lid 1, in deel I van Protocol nr. 3 bij de Toezichtsovereenkomst, de volgende dienstige maatregelen voor:
- EVA-Staten moeten de toepassing van alle bestaande, niet onder een groepsvrijstellingsverordening vallende regionale-steunregelingen en van alle regionale-steunkaarten beperken tot steun die uiterlijk op 30 juni 2014 zal worden toegekend;
  - EVA-Staten moeten andere bestaande horizontale steunregelingen die in een bijzondere behandeling voorzien voor steun aan projecten in steungebieden, aanpassen om ervoor te zorgen dat steun die na 30 juni 2014 wordt toegekend, in overeenstemming is met de regionale-steunkaart die van kracht is op datum waarop de steun wordt toegekend;
  - EVA-Staten dienen hun instemming met bovenstaande voorstellen te bevestigen tegen 31 december 2013.

7. VERSLAGLEGGING EN MONITORING

168. Overeenkomstig artikel 21 in deel II van Protocol nr. 3 bij de Toezichtsovereenkomst, gelezen in samenhang met de artikelen 5 en 6 van Besluit van de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA nr. 195/04/COL, moeten de EVA-Staten jaarlijks verslagen indienen bij de Autoriteit.
169. EVA-Staten moeten de Autoriteit gegevens verschaffen over iedere individuele steun van meer dan 3 miljoen EUR in het kader van een regeling, in het in bijlage VI vastgestelde formaat, binnen 20 werkdagen vanaf de dag waarop de steun is verleend.
170. EVA-Staten moeten voor alle steunmaatregelen gedetailleerde dossiers bijhouden. Die dossiers moeten alle informatie bevatten die nodig is om te bepalen of de voorwaarden met betrekking tot de in aanmerking komende kosten en de maximaal toegestane steunintensiteit zijn vervuld. Deze dossiers moeten worden bijgehouden gedurende tien jaar vanaf het tijdstip waarop de steun werd verleend, en moeten de Autoriteit op haar verzoek worden verschaft.

8. HERZIENING

171. De Autoriteit kan te allen tijde besluiten deze richtsnoeren te herzien of te wijzigen wanneer zulks noodzakelijk mocht zijn om met het mededingingsbeleid verband houdende redenen of om rekening te houden met andere takken van EER-beleid en met internationale verplichtingen, of om iedere andere gerechtvaardigde reden.
-

BIJLAGE I

FORMULIER VOOR HET VERSCHAFFEN VAN GEGEVENS OVER DE REGIONALE-STEUNKAARTEN

1. EVA-Staten moeten, in voorkomend geval, gegevens verschaffen voor elk van de volgende categorieën gebieden die worden voorgesteld om als steungebied te worden aangewezen:
  - dunbevolkte gebieden,
  - niet vooraf vastliggende steungebieden onder c), aangewezen op basis van criterium 1,
  - niet vooraf vastliggende steungebieden onder c), aangewezen op basis van criterium 2,
  - niet vooraf vastliggende steungebieden onder c), aangewezen op basis van criterium 3,
  - niet vooraf vastliggende steungebieden onder c), aangewezen op basis van criterium 4,
  - niet vooraf vastliggende steungebieden onder c), aangewezen op basis van criterium 5.
2. Voor elke categorie moet de betrokken EVA-Staat de volgende gegevens verschaffen voor elk voorgesteld gebied:
  - identificatie van het gebied (aan de hand van de regiocode van de statistische gebieden op niveau 2 of niveau 3 van het gebied, de LAU 2- of LAU 1-code van de gebieden die het aangrenzende gebied vormen of andere officiële benamingen van de betrokken bestuurlijke eenheden),
  - de voorgestelde steunintensiteit in het gebied voor de periode 2014-2020 (waarbij, in voorkomend geval, een eventuele verhoging van de steunintensiteit op grond van de punt 155 wordt vermeld),
  - de totale ingezetene bevolking van het gebied, zoals vermeld in punt 153.
3. Voor de dunbevolkte gebieden en de niet vooraf vastliggende steungebieden die zijn aangewezen op basis van de criteria 1 tot en met 5, moet een EVA-Staat afdoende bewijzen leveren dat elk van de toepasselijke voorwaarden zoals die in de punten 149 en 151, 152 en 153 zijn vastgesteld, is vervuld.

BIJLAGE II

DEFINITIE VAN DE IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Voor de toepassing van deze richtsnoeren wordt onder „ijzer- en staalindustrie” verstaan alle werkzaamheden met betrekking tot de productie van een of meer van de volgende producten:

- a) ruwijzer en ferrolegeringen: ruwijzer voor vervaardiging van staal, gieterij-ijzer en andere ruwijzersoorten, spiegelijzer en ferromangaan carburé, niet inbegrepen de andere ferrolegeringen;
- b) ruwe producten en halffabricaten van ijzer, van gewoon staal of van speciaal staal: vloeibaar staal al dan niet gegoten tot blokken, waaronder smeedblokken; halffabricaten: bloemen, knuppels, plakken, plaatstrippen, warmgewalst breedband op rollen, behalve de productie van gegoten staal voor staalgietwerk, zoals die van kleine en middelgrote zelfstandige gieterijen;
- c) warmgewalste walsrijproducten van ijzer, van gewoon staal of van speciaal staal: rails, dwarsliggers, onderlegplaten, klempaten, balken, zware profielen en staven van 80 mm en meer, damwandstaal, staven en profielen van minder dan 80 mm en plaatstaal van minder dan 150 mm breedte, walsdraad, rond en vierkant staafmateriaal voor buizen, warmgewalst bandstaal en warmgewalste strip (met inbegrip van buizenstrip), platen met een dikte van 3 mm en meer, universeelstaal van 150 mm en meer, met uitzondering van draadproducten, blanke staven en ijzergietwerk;
- d) koudgewalste eindproducten: blik, verlode plaat, zwarte plaat, gegalvaniseerde platen, andere platen met bekleed oppervlak, koudgewalste plaat, op rollen en in platen, dynamo- en transformatorplaat, band bestemd voor het maken van blik;
- e) buizen: stalen buizen (naadloos of gelast) met een diameter van meer dan 406,4 mm, van ijzer of staal.

BIJLAGE II bis

DEFINITIE VAN DE SYNTHETISCHEVEZELINDUSTRIE

Voor de toepassing van deze richtsnoeren wordt onder „synthetischevezelindustrie” verstaan:

- a) de extrusie/texturizing van alle algemene soorten vezels en garens op basis van polyester, polyamide, acryl of polypropreen, ongeacht het eindgebruik ervan, of
- b) polymerisatie (daaronder begrepen polycondensatie), wanneer deze wordt geïntegreerd met extrusie wat de gebruikte machines betreft, of
- c) elk nevenprocédé dat verband houdt met de gelijktijdige installatie van extrusie-/texturizeringscapaciteit door de potentiële begunstigde onderneming of door een andere onderneming van het concern waartoe deze behoort, en die in de betrokken specifieke bedrijfsactiviteit normaal gesproken van dit soort capaciteit, wat de gebruikte machines betreft, deel uitmaakt.

BIJLAGE III

AANVRAAGFORMULIER VOOR REGIONALE INVESTERINGSSTEUN

1. Informatie over de begunstigde van de steun:

- Naam, statutaire zetel, belangrijkste activiteitensector (NACE code).
- Verklaring dat de onderneming geen onderneming in moeilijkheden is in de zin van de richtsnoeren reddings- en herstructureringssteun.
- Verklaring met vermelding van de steun (zowel de-minimis als staatssteun) reeds ontvangen voor andere projecten in de voorbije drie jaar in hetzelfde statistische gebied op niveau 3 waar de nieuwe investering zal plaatsvinden. Verklaring met vermelding van de van andere steunverlenende autoriteiten (ontvangen of nog te ontvangen) steun voor hetzelfde project.
- Verklaring waarin wordt aangegeven of de onderneming een zelfde of vergelijkbare activiteit in de EER heeft gesloten in een periode van twee jaar vóór de datum van dit aanvraagformulier.
- Verklaring waarin wordt aangegeven of de onderneming voornemens is dit soort activiteit te sluiten op het tijdstip van de steunaanvraag in een periode van twee jaar nadat de te subsidiëren investering is voltooid.

2. Informatie over het te steunen project/de te steunen activiteit:

- Korte beschrijving van het project/de activiteit.
- Korte beschrijving van de voor het betrokken gebied verwachte positieve effecten (bv. aantal geschapen of behouden banen, O&O&I-activiteiten, opleidingsactiviteiten, clustervorming).
- De betrokken rechtsgrondslag (nationaal, EER, of beide).
- Geplande aanvangs- en einddatum van het project/de activiteit.
- Locatie(s) van het project.

3. Informatie over de financiering van het project/de activiteit:

- Investerings en andere kosten in verband daarmee, kosten-batenanalyse voor aangemelde steunmaatregelen.
- Totale in aanmerking komende kosten.
- Steunbedrag vereist om het project/de activiteit te kunnen uitvoeren.
- Steunintensiteit.

4. Informatie over de behoefte aan steun en de daarvan verwachte impact:

- Korte toelichting bij de behoefte aan steun en de impact ervan op het investeringsbesluit of het vestigingsbesluit. Alternatieve investering of locatie in scenario zonder steunverlening moet worden vermeld.
- Verklaring dat er geen onherroepelijk akkoord is tussen de begunstigde en aannemers om het project uit te voeren.

BIJLAGE IV

FORMULIER VOOR DE VERSTREKKING VAN INFORMATIE AAN DE AUTORITEIT OVEREENKOMSTIG PUNT 169

Referentie steunmaatregel		
EVA-Staat		
Steunverlenende autoriteit	Naam	
	Webadres	
Naam begunstigde, btw-nummer en groep waarvan deze deel uitmaakt		
Soort begunstigde	Kmo	
	Grote onderneming	
Regio waar de investering/activiteit is gevestigd	Naam van de regio (Statistisch gebied) ⁽¹⁾	Soort regionale-steungebied ⁽²⁾
	Economische sector(en) waarin begunstigde actief is	
Steunelement, uitgedrukt in hele bedragen, in nationale valuta ⁽³⁾		
Steuninstrument ⁽⁴⁾	Subsidie/rentesubsidie	
	Lening/terugbetaalbaar voorschot/terugbetaalbare subsidie	
	Garantie (in voorkomend geval met een verwijzing naar de beschikking van de Autoriteit ⁽⁵⁾)	
	Belastingvoordeel of belastingvrijstelling	
	Overige (specificeren)	
Datum van toekenning	dd/mm/jjjj	
Doel van de steun		
Rechtsgrondslag, daaronder begrepen uitvoeringsbepalingen en, in voorkomend geval, de regeling in het kader waarvan de steun wordt verleend		

⁽¹⁾ Meestal wordt de regio op niveau 2 vermeld.

⁽²⁾ Steungebied uit hoofde van artikel 61, lid 3, onder a), van de EER-overeenkomst (code „A”); steungebied uit hoofde van artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-overeenkomst (code „C”); niet voor regionale steun in aanmerking komend gebied (code „N”).

⁽³⁾ Bruto-subsidie-equivalent (BSE) of, voor risicofinancieringsregelingen, het door de overheid geïnvesteerde bedrag.

⁽⁴⁾ Indien de steun wordt verleend via meerdere steuninstrumenten, wordt het steunbedrag per instrument vermeld.

⁽⁵⁾ In voorkomend geval, de referentie van de beschikking waarbij de Autoriteit de methode voor het berekenen van het bruto-subsidie-equivalent (BSE) goedkeurt.

ISSN 1977-0758 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2598 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL